

DRIEËNTWINTIGSTE HOOFDSTUK

EXODUS 23:1-33

De Leer van de Naastenliefde en van het Geloof

9239. Men zegt geloven in God en geloven de dingen die uit God zijn.

Geloven in God, is het geloof dat zaligt; maar geloven de dingen die uit God zijn, is een geloof dat zonder het vorige niet zaligt.

Want geloven in God, is weten en doen; maar geloven de dingen die uit God zijn, is weten en nog niet doen.

Zij die waarlijk christenen zijn, weten en doen en dus geloven zij in God, maar zij die niet waarlijk christenen zijn, weten en doen niet; maar dezen worden door de Heer dwazen genoemd, eerstgenoemden echter voorzichtigen, (Mattheüs 7:24,26).

9240. De geleerden binnen de Kerk noemen dat geloof dat zaligt: gerustheid en vertrouwen, namelijk dit, dat God de Vader Zijn Zoon heeft gezonden om het menselijk geslacht met Zich te verzoenen en zo om degenen te zaligen die dat geloof hebben.

9241. Maar met de gerustheid en het vertrouwen, dat het geloof zelf wordt genoemd, is het als volgt gesteld: degenen die in de liefde van zich en van de wereld zijn, dat wil zeggen, die in de boosheden en daaruit in valsheden zijn, kunnen dat geloof niet hebben, want hun hart is niet tot God gericht, maar tot henzelf en tot de wereld; maar zij die in de liefde jegens de naaste zijn en in de liefde tot de Heer, kunnen zo'n geloof hebben, want hun hart is tot de Heer gericht.

Dit leert de Heer ook bij Johannes: *'Zo velen hebben opgenomen, die heeft Hij mogendheid gegeven, opdat zij zonen Gods zouden zijn, hun die in Zijn Naam geloven; die niet uit de boeden, noch uit de wil van het vlees, noch uit de wil van de man, maar uit God geboren zijn'*, (Johannes 1:12,13); zij die geboren zijn uit de bloeden, uit de wil van het vlees en uit de wil van de man, zijn zij die in het boze en het valse uit de liefden van zich en van de wereld zijn; en zij die uit God geboren zijn, zijn zij die in het goede van de naastenliefde en van het geloof uit de Heer zijn; zie nr. 5826.

9242. Het vertrouwen, dat in de uitnemende zin het geloof wordt genoemd, verschijnt zoals een geestelijk vertrouwen ook bij de bozen, wanneer zij in levensgevaar verkeren en wanneer zij ziek zijn; maar omdat zij dan denken over de staat van hun leven na de dood, òf uit de vrees voor de hel, òf uit zelfliefde voor de hemel, hebben zij het vertrouwen van het geloof niet; want wat vanuit vrees is, dit is niet uit het hart en wat uit de zelfliefde is, dit is uit een boos hart; daarom, wanneer zulke mensen, wanneer zij aan het levensgevaar zijn ontkomen of wanneer zij van de ziekte herstellen, terugkeren tot het vorige leven, dat een leven van geen vertrouwen of een leven van geen geloof is geweest.

Hieruit kan vaststaan dat het geloof dat het vertrouwen wordt genoemd, niet bestaanbaar is dan alleen bij hen, die in de liefde jegens de naaste en in de liefde tot de Heer zijn.

9243. Het geloof dat wordt verstaan onder de dingen geloven die uit God zijn, dat wil zeggen, de waarheden die uit het Woord zijn, bestaat ook niet bij hen die in de boosheden zijn uit de liefde van zich of van de wereld; want de liefde van zich en van de wereld verwerpt de waarheden van het geloof òf blust ze uit, òf verdraait ze, nrs. 7491, 7492.

Daaruit blijkt opnieuw, dat deze mensen ook niet het vertrouwen van het geloof hebben; want hij die niet de waarheden gelooft die uit God zijn.

9244. Allen die in de hemelse liefde zijn, hebben het vertrouwen dat zij door de Heer worden gezaligd, zij geloven immers dat de Heer in de wereld is gekomen om het eeuwige leven te geven aan hen die geloven en leven volgens de geboden die Hij heeft geleerd en dat Hij deze mensen wederverwekt en zo geschikt maakt voor de hemel; en dat Hijzelf alleen dit doet zonder de hulp van de mens, uit zuivere barmhartigheid.

Dit wordt verstaan onder geloven in de Heer.

9245. Dat diegenen alleen in het geloof zijn, die leven volgens de geboden van het geloof, leert de Heer bij Johannes: *‘Het licht is in de wereld gekomen, maar de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht, hun werken immers waren boos; ieder die de boze dingen doet, haat het licht en komt niet tot het licht, opdat zijn werken niet worden afgekeurd. Die echter de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken worden geopenbaard, aangezien zij in God zijn gedaan’*, (Johannes 3:19-21); komen tot het licht, is tot het geloof in de Heer, dus tot het geloof uit de Heer.

Evenzo bij Lukas: *‘Wat noemt gij Mij Heer, Heer en doet niet de dingen die Ik zeg; ieder die tot Mij komt en Mijn reden hoort en die doet, is gelijk een mens die een huis bouwt en het fundament heeft gelegd op een rots; die echter hoort en niet doet, is gelijk een mens die een huis bouwt op de grond zonder fundament’*, (Lukas 6:46).

Zij die de reden of de woorden van de Heer doen, zijn zij die de naaste liefhebben en de Heer liefhebben, want wie liefheeft die doet, (Johannes 14:20-24; 15:9-17).

EXODUS 23: 1 – 33

1. *Gij zult niet een gerucht der ijdelheid opnemen; stel niet uw hand met de snoodaard om een getuige van het geweld te zijn.*
2. *Gij zult niet achter velen zijn tot boze dingen; en gij zult niet antwoorden op een twistzaak om af te wijken achter velen om te verdraaien.*
3. *En gij zult de arme niet ontzien in zijn twistzaak.*
4. *Wanneer gij de os van uw vijand zult ontmoet hebben of zijn ezel, dwalende, al wederbrengende zult gij hem die wederbrengen.*
5. *Wanneer gij de ezel van uw hater zult gezien hebben liggende onder zijn last en gij zult opgehouden hebben van te verwijderen voor hem, al verwijderende zult gij verwijderen met hem.*
6. *Gij zult niet verbuigen het gericht van uw behoeftige in zijn twistzaak.*
7. *Van het woord der leugen zult gij u verre houden; en dood niet de onschuldige en de gerechte, omdat Ik de snoodaard niet zal rechtvaardigen.*
8. *En een geschenk zult gij niet aannemen, omdat het geschenk verblindt de geopenden van ogen en de woorden van de gerechten verdraait.*
9. *En de vreemdeling zult gij niet onderdrukken; en gijlieden hebt de ziel van de vreemdeling gekend, omdat gij vreemdelingen zijt geweest in het land van Egypte.*
10. *En zes jaren zult gij uw land bezaaien en de inkomst ervan verzamelen.*
11. *En in het zevende zult gij het braak laten en het vrij laten en de behoeftigen van uw volk zullen eten en het overgelatene van hen zal het wilde dier van het veld eten; aldus zult gij doen met uw wijngaard, met uw olijfboomgaard.*
12. *Zes dagen zult gij uw werken doen en op de zevende dag zult gij ophouden, deswege ruste uw os en uw ezel en adem scheppe de zoon van uw dienstmaagd en de vreemdeling.*
13. *En alles wat Ik heb gezegd tot ulieden, zult gij bewaren; en de naam van andere goden zult gij niet vermelden en hij zal niet gehoord worden op uw mond.*

14. Drie malen zult gij Mij feest houden in het jaar.
15. Het feest van de ongezuurde dingen zult gij houden; zeven dagen zult gij eten ongezuurde dingen, gelijk als Ik u geboden heb, te bestemder tijd van de maand abib, omdat in dezelve gij zijt uitgegaan van Egypte; en niet zullen gezien worden Mijn aangezichten ledig.
16. En het feest des oogstes, der eerstelingen van uw werken, die gij had gezaaid in het veld; en het feest der inzameling in de uitgang des jaars, in uw inzamelen uw werken uit het veld.
17. Drie malen in het jaar zal gezien worden al uw manlijke tot de aangezichten van de Heer Jehovah.
18. Niet zult gij slachtofferen op het gedesemde het bloed van Mijn slachtoffers; en niet zal vernachten het vet van Mijn feest tot aan de morgen.
19. Het eerste der eerstelingen van uw grond zult gij brengen in het huis van Jehovah uw God; niet zult gij een bokje koken in de melk van zijn moeder.
20. Zie, Ik zend een engel vóór u, om u te behoeden in de weg en om u voort te leiden tot de plaats, die Ik heb bereid.
21. Hoed u voor Zijn aangezicht en hoor Zijn stem, opdat gij Hem niet verbittert, omdat Hij niet zal verdragen ulieder overtreding, omdat Mijn Naam in het midden van Hem is.
22. Omdat gij al horende zult gehoord hebben Zijn stem en zult gedaan hebben al wat Ik zal spreken, zo zal Ik als onvriend handelen tegen uw onvrienden en zal Ik als vijand handelen tegen uw vijanden.
23. Wanneer Mijn engel vóór u zal gegaan zijn en u zal voortgeleid hebben tot de Amoriet en de Hethiet en de Feresiet en de Kanaäniet, de Heviet en de Jebusiet en Ik hem zal hebben afgehouden.
24. Gij zult u niet inkrommen voor hun goden en gij zult hen niet dienen en gij zult niet doen volgens hun werken, omdat gij al vernietigende hen zult vernietigen en gij al verbrekende hun opgerichte beelden zult verbreken.
25. En gij zult Jehovah uw God dienen en Hij zal zegenen uw brood en uw wateren en Ik zal de ziekte uit het midden van u verwijderen.
26. Er zal geen misdrachtige en onvruchtbare in uw land zijn; het getal van uw dagen zal Ik vervullen.
27. Mijn schrik zal Ik zenden vóór u en Ik zal al het volk verwarren, tot wie gij zult gekomen zijn en Ik zal geven al uw onvrienden tot u, de nek.
28. En Ik zal de horzel zenden vóór u en zij zal uitdrijven de Heviet, de Kanaäniet en de Hethiet, van vóór u.
29. Ik zal hem niet uitdrijven van vóór u in één jaar, opdat niet bij geval het land verlaten zij en op u het wilde dier des velds worde vermenigvuldigd.
30. Beetje bij beetje zal Ik hem uitdrijven van vóór u, totdat gij zult vrucht gemaakt hebben en het land zult ervan.
31. En Ik zal uw grens stellen van de zee Suph en tot aan de zee van de Filistijnen en van de woestijn tot aan de rivier; omdat Ik zal geven in uw hand de bewoners van het land en hen zal uitdrijven van vóór u.
32. Gij zult met hen en met hun goden geen verbond maken.
33. Zij zullen niet wonen in uw land, opdat zij niet bij geval u doen zondigen tegen Mij, wanneer gij hun goden zult hebben gediend, omdat het u zal zijn tot een strik.

INHOUD

9246. In dit hoofdstuk wordt in de innerlijke zin gehandeld over de te vermijden valsheden van de leer en de boosheden van het leven; en dat dan worden ingeplant de waarheden van de leer en de goedheden van het leven en door die wordt de mens van de Kerk wederverwekt door de Heer.

DE INNERLIJKE ZIN

9247. vers 1-3. *Gij zult niet een gerucht der ijdelheid opnemen; stel niet uw hand met de snoodaard om een getuige van het geweld te zijn. Gij zult niet achter velen zijn tot boze dingen; en gij zult niet antwoorden op een twistzaak om af te wijken achter velen om te verdraaien. En gij zult de arme niet ontzien in zijn twistzaak.*

Gij zult niet een gerucht der ijdelheid opnemen, betekent niet luisteren naar de valsheden; stel niet de hand met de snoodaard, betekent geen gehoorzaamheid aan de boosheden; om een getuige van het geweld te zijn, betekent geen bekrachtiging van zulke dingen die tegen het goede van de naastenliefde zijn; gij zult niet achter velen zijn tot boosheden, betekent geen vergezelschapping met zulke dingen; en gij zult niet antwoorden op een twistzaak om af te wijken achter velen om te verdraaien, betekent geen vergezelschapping met hen die de goedheden en de waarheden verkeren in valsheden en boosheden en omgekeerd; en gij zult de arme niet ontzien in zijn twistzaak, betekent dat men de valsheden niet moet begunstigen, waarin degenen zijn die in de onwetendheid van het ware zijn.

9248. Gij zult niet een gerucht der ijdelheid opnemen; dat dit betekent niet luisteren naar de valsheden, staat vast uit de betekenis van een gerucht opnemen, namelijk horen en doen, dus luisteren naar; het gerucht immers wordt in de oorspronkelijke taal uitgedrukt met een woord dat aanhoren betekent; en uit de betekenis van de ijdelheid, namelijk de valsheid en wel de valsheid van leer en godsdienst; zoals kan vaststaan uit de volgende plaatsen, bij Ezechiël: *‘Niet zal er langer zijn enig visioen der ijdelheid en vleiende waarzegging in het midden van het huis Israëls’*, (Ezechiël 12:24); het visioen der ijdelheid voor valse onthulling.

Bij dezelfde: *‘Zij hebben de ijdelheid gezien en de waarzegging van de leugen; deswege dat gij ijdelheid spreekt en leugen ziet; derhalve, ziet, Ik ben tegen u, opdat Mijn hand zij tegen de profeten die ijdelheid zien en leugen waarzeggen’*, (Ezechiël 13:6-9); de profeten, van wie hier wordt gezegd dat zij ijdelheid zien en leugen waarzeggen, betekenen hen die leren en in de abstracte zin de leer, nrs. 2534, 7269 en met betrekking tot de profeten wordt van zien gesproken, waarom zij ook in de oude tijden zienden werden genoemd, (1 Samuël 9:9); en met betrekking tot hen wordt eveneens van waarzeggen gesproken; met zien of met het visioen wordt, wanneer van de profeten sprake is, in de innerlijke zin de onthulling aangeduid die het leven betreft; en omdat de ijdelheid het valse van de leer betekent en de leugen het valse van het leven, wordt daarom gezegd: *zij hebben ijdelheid gezien en de waarzegging van de leugen’*.

Bij dezelfde: *‘Al ziende hebt gij ijdelheid, al waarzeggende hebt gij leugen’*, (? 21:34).

Bij Zacharia: *‘De terafim spreken ongerechtigheid en de waarzeggers zien leugen en zij spreken dromen der ijdelheid’*, (Zacharia 10:2).

Bij Jeremia: *‘De profeten hebben ijdelheid gezien’*, (Klaagliederen 2:14).

Dat de ijdelheid het valse van leer en godsdienst is, blijkt ook bij Hosea: *‘Ijdelheid zijn zij geworden, in Gilgal slachtofferen zij ossen’*, (Hosea 12:12).

Bij Jeremia: *‘Zij hebben Mij vergeten, Mijn volk, aan de ijdelheid hebben zij gerookt’*, (Jeremia 18:15) en elders, zoals bij (Jesaja 5:18; 30:28; 59:4; Psalm 12:3; 119:37,38; 144:7,9).

9249. Stel niet de hand met de snoodaard; dat dit betekent geen gehoorzaamheid aan de boosheden, staat vast uit de betekenis van de hand stellen, namelijk de gehoorzaamheid, want met de hand wordt de macht aangeduid, nrs. 878, 3387, 4931-4937, 5327, 5328, 6292, 7188, 7189, 7518, 7673, 8153, 8281 en dus ‘dat wat bij hem is, dus hijzelf’, voor zover hij kan, nr. 9133; vandaar is de hand met iemand stellen, één met hem maken, wat, wanneer het vanuit boosaardigheid plaatsvindt, die met de snoodaard wordt aangeduid, gehoorzamen is, want de boosaardigheid overreedt en verleidt; en uit de betekenis van de snoodaard, namelijk de boosaardige mens en in de abstracte zin de boosaardigheid.

Er wordt gezegd in de abstracte zin, omdat de engelen, die in de innerlijke zin van het Woord zijn, dat wil zeggen, die het Woord geestelijk doorvatten, los van de persoon denken en spreken, nrs. 4380, 8343, 8985, 9007; dat de idee van de persoon bij hen wordt verkeerd in de idee van de zaak, nrs. 5225, 5287, 5434.

9250. Om een getuige van het geweld te zijn; dat dit betekent geen bekrachtiging van zulke dingen die tegen het goede van de naastenliefde zijn, staat vast uit de betekenis van de getuige, namelijk de bevestiging, nrs. 4197, 8908; en uit de betekenis van het geweld, namelijk de vernietiging van het goede van de naastenliefde, nr. 6353; dus is de getuige van het geweld de bekrachtiging tegen het goede van de naastenliefde.

9251. Gij zult niet achter vele zijn tot boze dingen; dat dit betekent geen vergezelschapping met zulke zaken, namelijk die eerder zijn vermeld, dus het luisteren naar de valsheden, de gehoorzaamheid aan de boosheden en de bekrachtiging van zulke dingen die tegen het goede van de naastenliefde zijn; deze zijn de boosheden die worden bedoeld.

Met zijn achter velen, wordt aangeduid zijn met velen, dus vergezelschapt worden, want in de oorspronkelijke taal wordt gezegd zijn achter, gaan achter en wandelen achter en er wordt verstaan met, en volgen, dus eveneens vergezelschapt worden, zoals bij (Jeremia 7:9; 11:10; 1 Samuël 17:13; 1 Koningen 14:8; Deuteronomium 4:3; 8:19) en elders.

9252. Gij zult niet antwoorden op een twistzaak om af te wijken achter velen om te verdraaien; dat dit betekent geen vergezelschapping met degenen die de goede en de ware dingen verdraaien in boosheden en valsheden en omgekeerd, staat vast uit de betekenis van antwoorden op een twistzaak, namelijk met betrekking tot het gerechte en billijke en het goede en het ware, waarover wordt gestreden, nr. 9024; antwoorden immers is zijn gevoel uitspreken en oordelen; uit de betekenis van afwijken achter velen, dus de bevestiging zoeken en zo de vergezelschapping met velen; en uit de betekenis van verdraaien, dus het ware verkeren in het valse en het goede in het boze en omgekeerd.

9253. En gij zult de arme niet ontzien in zijn twistzaak; dat dit betekent dat men de valsheden niet moet begunstigen, waarin degenen zijn die in de onwetendheid zijn van het ware, staat vast uit de betekenis van de arme, namelijk degenen die in weinig waarheden zijn en eveneens in valsheden, uit onwetendheid; maar degenen van hen die in het goede zijn, willen onderricht worden in de waarheden; maar zij die in het boze zijn, willen niet onderricht worden; want de valsheden bij hen die in het goede zijn, kunnen tot de waarheden omgebogen en tenslotte verstrooid worden; maar de valsheden bij hen die in het boze zijn, kunnen niet tot de waarheden worden omgebogen, dus ook niet verstrooid worden.

Van deze armen wordt gezegd, dat gij hen niet zult ontzien in hun twistzaak, dat wil zeggen, gij zult hun valsheden niet begunstigen; met ontzien wordt immers begunstigen aangeduid en met de twistzaak de woordenstrijd van het ware tegen het valse en van het valse tegen het ware.

Dat de armen degenen zijn die in weinig waarheden zijn en in valsheden door onwetendheid, zie nr. 9209; en dat de valsheden bij hen die in het goede zijn, zachtaardig en buigzaam zijn, maar bij hen die in het boze zijn, wreedaardig en onbuigzaam, nrs. 4736, 6359, 8051, 8149, 8296, 8311, 8318.

9254. vers 4-9. *Wanneer gij de os van uw vijand zult ontmoet hebben of zijn ezel, dwalende, al wederbrengende zult gij hem die wederbrengen. Wanneer gij de ezel van uw hater zult gezien hebben liggende onder zijn last en gij zult opgehouden hebben van te verwijderen voor hem, al verwijderende zult gij verwijderen met hem. Gij zult niet verbuigen het gericht van uw behoeftige in zijn twistzaak. Van het woord der leugen zult gij u verre houden; en dood niet de onschuldige en de gerechte, omdat Ik de snoodaard niet zal rechtvaardigen. En een geschenk zult gij niet aannemen, omdat het geschenk verblindt de geopenden van ogen en de woorden van de gerechten verdraait. En de vreemdeling zult gij niet onderdrukken; en gijlieden hebt de ziel van de vreemdeling gekend, omdat gij vreemdelingen zijt geweest in het land van Egypte.*

Wanneer gij de os van uw vijand zult ontmoet hebben of zijn ezel, dwalende, betekent het niet echte goede en het niet echte ware, bij hen die buiten de Kerk zijn; al wederbrengende zult gij hem die wederbrengen, betekent het onderricht en de verbetering; wanneer gij de ezel van uw hater zult gezien hebben liggende onder zijn last, betekent het valse dat niet samenstemt met het goede van de Kerk, ten gevolge waarvan zij zullen vergaan; en gij zult opgehouden hebben van te verwijderen voor hem, betekent de niet-opneming van het ware; al verwijderende zult gij verwijderen met hem, betekent nochtans de vermaning en het streven naar verbetering; gij zult niet verbuigen het gericht van uw behoeftige in zijn twistzaak, betekent de niet-vernietiging van het weinige ware bij hen die in onwetendheid zijn; van het woord der leugen zult gij u verre houden, betekent de afkeer voor het valse uit het boze; en dood niet de onschuldige en de gerechte, betekent de afkeer voor het vernietigen van het innerlijk en het uiterlijk goede; omdat Ik de snoodaard niet zal rechtvaardigen, betekent dat zo'n boosaardigheid tegen de Goddelijk gerechtigheid is; en een geschenk zult gij niet aannemen, betekent de afkeer voor welk gewin dan ook; omdat het geschenk verblindt de geopenden van ogen, betekent dat het gewin maakt dat de waarheden niet verschijnen; en de woorden van de gerechten verdraait, betekent opdat zij verschijnen als de waarheden van het goede; en de vreemdeling zult gij niet onderdrukken, betekent dat zij die verlangen onderricht te worden in de waarheden van de Kerk, niet bestookt moeten worden door de boosheden van het leven; en gijlieden hebt de ziel van de vreemdeling gekend, betekent hun verlangen en het leven; omdat gij vreemdelingen zijt geweest in het land van Egypte, betekent dat zij beschermd waren tegen de valsheden en de boosheden, toen zij werden bestookt door de helsen.

9255. Wanneer gij de os van uw vijand ontmoet zult hebben, of zijn ezel, dwalende; dat dit betekent het niet-echte goede en het niet-echte ware bij hen die buiten de Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de vijand, namelijk degenen die buiten de Kerk zijn, over wie hierna; uit de betekenis van de os, namelijk het goede van de uiterlijke mens en uit de betekenis van de ezel, namelijk het ware van de uiterlijke mens, nrs. 2781, 9135, maar het niet-echte goede en ware, zodanig als het is bij hen die buiten de Kerk zijn, die met de vijand worden aangeduid.

Dat zij die buiten de Kerk zijn, onder de vijand worden verstaan, komt omdat zij afwijken ten aanzien van het goede en het ware van het geloof; zij hebben immers het Woord niet, en daarom weten zij niets over de Heer, noch over het christelijk geloof en de christelijke naastenliefde, die uit de Heer alleen zijn.

Vandaar komt het, dat het ware van hun geloof niet echt is, noch hun goede van de naastenliefde, daarom zijn zij ook in het andere leven niet tezamen, maar leven gescheiden van hen die van de Kerk zijn; allen immers worden in het andere leven vergezelschaft volgens het goede en het ware daaruit, want deze maken het geestelijk leven en de verbinding.

Niettemin houden zij die in de hemel zijn, hen die buiten de Kerk zijn, niet voor vijanden, maar zij onderrichten hen en leiden hen tot het christelijk goede; wat ook degenen opnemen die in onderordening, gehoorzaamheid en in een ander soort van wederzijdse naastenliefde onder elkaar vanuit hun godsdienstige in de wereld hebben geleefd; in de zin van de letter echter worden zij vijanden genoemd, vanwege de geestelijke onenigheid, die zoals gezegd, er een is ten aanzien van het ware van het geloof en het goede van de naastenliefde; zie wat vanuit ondervinding over de staat en het lot in het andere leven van de natiën buiten de Kerk is getoond, nrs. 2589-2604, 2861, 2863, 4190, 4197.

Dat men deze zelfden voor vrienden moet houden en moet onderrichten en verbeteren, wordt in de innerlijke zin daaronder verstaan dat ‘gij al wederbrengende die zult wederbrengen’, waarover hierna.

Er moet slechts aan toegevoegd worden, dat met de dieren van verschillend geslacht in het Woord zulke aandoeningen en neigingen worden aangeduid als de mens gemeen heeft met de dieren en in de geestelijke zin de aandoeningen van het innerlijk en uiterlijk goede en ware, zie de nrs. 45,46, 142, 143, 246, 714, 715, 776, 2179, 2180, 2781, 3218, 3519, 5198, 9090; en dat daarom de dieren bij de slachtoffers werden genomen volgens de betekenis, nrs. 1823, 2180, 2805, 2807, 2830, 3519.

Vandaar komt het dat met deze zedelijke wet ten aanzien van het terugbrengen van de dwalende ossen en ezels van de vijand, in de geestelijke zin zulke dingen worden aangeduid die van de Kerk zijn, dus die van de wederzijdse liefde of van de naastenliefde zijn jegens hen die van de waarheden van de Kerk afwijken.

9256. Al wederbrengende zult gij hem die wederbrengen; dat dit het onderricht en de verbetering betekent, staat vast uit de betekenis van wederbrengen, wanneer er wordt gehandeld over hen die buiten de Kerk in het niet-echte goede en ware zijn; dus onderrichten en verbeteren, want zo worden zij teruggebracht.

Dat men degenen die buiten de Kerk zijn, moet weldoen, wordt ook verstaan onder de woorden van de Heer bij Mattheüs: *‘Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Gij zult uw naaste liefhebben; Ik echter zeg u: Hebt uw vijanden lief, zegent hen die u vervloeken, doet wel degenen die u haat toedragen; want indien gij zult liefgehad hebben die u liefhebben, wat loon hebt gij; en indien gij uw broeders alleen groet, wat doet gij overvloediger’*, (Mattheüs 5:43-47); ook hier worden onder de vijanden en onder hen die haat toedragen in de geestelijke zin degenen verstaan die afwijken ten aanzien van de goedheden en waarheden van het geloof; in het algemeen zij die buiten de Kerk zijn; aangezien de Joodse natie hen als vijanden beschouwde, die men aan de algehele ondergang overgeven en ongestraft doden mocht.

Dat dezen in de geestelijke zin onder de vijanden worden verstaan, is duidelijk, omdat er wordt gezegd: Indien gij uw broeders alleen groet, wat doet gij overvloediger; broeders immers werden al degenen genoemd die uit Jakob waren geboren, dus die binnen de Kerk waren.

Wat hen die buiten de Kerk zijn en de natiën worden genoemd, verder betreft: zij zijn weliswaar in de valsheden van de leringen, maar uit onwetendheid, omdat zij het Woord niet hebben, maar toch zijn zij, wanneer zij zijn onderricht, in een duidelijker doorvatting en vandaar in een innerlijker doorvatting ten aanzien van het hemelse leven bij de mens dan de christenen; de oorzaak hiervan is de volgende: dat zij zich niet hebben bevestigd tegen de waarheden van het geloof, zoals zeer vele christenen; en daarom is hun innerlijke mens niet ingesloten, maar zoals bij kleine kinderen, licht te openen en ontvankelijk voor het ware. Want degenen die zich tegen de waarheden en de goedheden van het geloof hebben bevestigd, zoals al degenen doen die boos leven, sluiten bij zich de innerlijke mens van boven en openen hem beneden, waarvandaan hun innerlijke mens slechts die dingen kan zien die beneden zijn, dat wil zeggen, in de uiterlijke of natuurlijke mens, en door die mens in de dingen die in de wereld zijn en in de dingen die rondom zijn lichaam zijn en die op de aarde zijn; en wanneer dat het geval is, dan schouwen zij omlaag, en dat is schouwen naar de hel. Bij zulke mensen kan hun innerlijke mens niet naar de hemel worden geopend, indien niet de zaken die het ware ontkennen of die het valse bevestigen, die hem hebben gesloten, uiteengeslagen worden; en die dingen moeten in de wereld uiteengeslagen worden, wat niet kan plaatsvinden dan alleen door een totale omkering van het leven, dus in de loop van verscheidene jaren; want valsheden rangschikken zich in reeksen en maken met elkaar een doorlopende aaneenschakeling en zij vormen het natuurlijk gemoed zelf en de beschouwing erdoor ten aanzien van de dingen die van de Kerk en van de hemel zijn.

Vandaar komt het dat alle dingen die van het geloof en van de naastenliefde zijn, dat wil zeggen, die van de leer van de Kerk of die van het Woord zijn, in het algemeen alle hemelse en Goddelijke dingen voor hen donkerheid zijn en omgekeerd de wereldse en aardse dingen voor hen licht; daaruit blijkt, dat de valsheden bij hen vernietigen, is het leven zelf vernietigen en dat de valsheden, indien er daarvoor het nieuwe van het leven zal zijn, geleidelijk moeten worden uitgeroeid en in de plaats ervan de waarheden en goedheden moeten worden ingeplant, die op dezelfde wijze een doorlopende aaneenschakeling met elkaar zullen vormen en in reeksen gerangschikt zullen worden; dit wordt verstaan onder de totale omkering van het leven, die niet dan in de loop van verscheidene jaren kan plaatsvinden; en daarom vergist degene zich zeer die gelooft dat de mens in één ogenblik nieuw kan worden.

Maar degenen die zich niet hebben bevestigd tegen de goedheden en de waarheden van het geloof, zoals zij die buiten de Kerk zijn en toch in een bepaald soort van geloof en naastenliefde volgens hun godsdienstige hebben geleefd, hebben bij zich de innerlijke mens niet gesloten door zaken die het ware ontkennen en door dingen die het valse bevestigen tegen het ware van het geloof uit het Woord; daarom ook, indien niet in de wereld, dan toch in het andere leven, wordt hun innerlijke van boven geopend, dat wil zeggen, in de hemel en tot de Heer en dan worden tegelijk alle aardse en wereldse dingen opgeheven, die zij met zich uit het leven in de wereld hebben meegebracht, opdat zij tezamen omhoog schouwen.

Daardoor zijn zij in staat om de waarheden van het geloof en de goedheden van de naastenliefde uit de Heer op te nemen en om doordrenkt te worden van inzicht en wijsheid en zo begiftigd te worden met de eeuwige gelukzaligheid; zodanig is het lot van allen die volgens hun godsdienstige in het goede hebben geleefd; daarom ook is de Kerk van de Heer over het algehele wereldrond verspreid.

Maar de Kerk zelf van de Heer op aarde gedraagt zich zoals de Grootste Mens in de hemelen, van wie het hart en de long is waar het Woord is en de overige leden en ingewanden, die door het hart en de long leven, zijn waar niet het Woord is.

Hieruit kan ook vaststaan vanwaar het is, waarom een nieuwe Kerk altijd wordt geïnstalleerd bij natiën die buiten de Kerk zijn, nrs. 2986, 4747; wat plaatsvindt wanneer de oude Kerk voor zich de hemel sluit, zoals eerder is gezegd; vandaar komt het, dat de Kerk werd

overgebracht van het Joodse volk tot de natiën; en eveneens dat de huidige Kerk nu ook tot de natiën wordt overgebracht.

Dat de Kerk wordt overgebracht tot de natiën die de Heer erkennen, staat vast uit verscheidene plaatsen in het Woord, zoals uit de volgende, bij Jesaja: *'Het volk, zij die wandelen in de duisternis, hebben een groot licht gezien, zij die wonen in het land van de schaduw des doods, het licht heeft over hen gestraald; Gij hebt de natie vermenigvuldigd, Gij hebt haar de vreugde groot gemaakt'*, (Jesaja 9:1,2).

Bij dezelfde: *'Het zal te dien dage geschieden, de wortel van Isai, die staande is tot een teken der volken, zullen de natiën zoeken en Zijn rust zal heerlijkheid zijn'*, (Jesaja 11:10).

Bij dezelfde: *'Ik, Jehovah, heb U geroepen in gerechtigheid en Ik zal Uw hand aangrijpen, omdat Ik U zal behoeden en Ik zal U geven den volke tot een verbond, tot een licht der natiën, om te openen de blinde ogen, om de gebundene van de kerker uit te leiden, uit het huis des kluisters hen die in de duisternis zitten'*, (Jesaja 42:6,7).

Bij dezelfde: *'Zie, tot een getuige heb Ik Hem den volke gegeven, een Vorst en Wetgever voor de natiën; zie, een natie die gij niet kende, zult gij roepen en een natie, zij kenden U niet, zij zullen tot U lopen, ter wille van Jehovah uw God en om de Heilige Israëls'*, (Jesaja 55:4,5).

Bij dezelfde: *'De natiën zullen tot Uw licht wandelen en koningen tot de glans van Uw opgang; hef Uw ogen rondom op, allen worden vergaderd; zij komen tot U; Uw zonen komen van verre en Uw dochters worden aan de zijde door de voedsters aangebracht; dan zult gij zien en aanvloeien en uw hart zal zich verbazen en zich verwijden dat tot U de menigte der zee wordt gekeerd, de heirlegers der natiën zullen komen'*, (Jesaja 60:3-5).

In de profetie van Simeon ten aanzien van de Heer Die geboren was, bij Lukas: *'Mijn ogen hebben het heil Gods gezien, dat Gij hebt bereid voor het aangezicht van al de volken, een Licht tot onthulling der natiën'*, (Lukas 2:30-32).

In al die plaatsen wordt gehandeld over de Heer, namelijk dat de natiën tot Hem zullen komen; en zij komen tot Hem, wanneer zij Hem erkennen als hun God; en wat wonderbaarlijk is, de natiën vereren één enige God onder de menselijke vorm; waarom zij, wanneer zij van de Heer horen, Hem aannemen en erkennen; een nieuwe Kerk kan ook niet bij anderen worden geïnstaaureerd.

Dat de Kerk bij zulke mensen wordt geïnstaaureerd, blijkt verder uit de woorden van de Heer bij Mattheüs: *'Hebt gij niet gelezen in de Schriften: De steen die de bouwlieden hebben verworpen, deze is geworden tot een hoofd des hoeks; daarom zeg Ik ulieden: het Koninkrijk Gods zal van u weggenomen worden en aan een natie gegeven worden die vruchten maakt'*, (Mattheüs 21:42,43); de Steen is de Heer, nr. 6426; de bouwlieden zijn zij die van de Kerk zijn.

Dat dezen de laatsten zullen zijn en de natiën de eersten, bij Lukas: *'Zij zullen komen van de opgangen en de ondergangen en van het noorden en van het zuiden, aanzittende in het Koninkrijk Gods; en zie, er zijn uitersten die eersten zullen zijn en er zijn eersten die laatsten zullen zijn'*, (Lukas 13:29,30).

9257. Wanneer gij de ezel van uw hater zult gezien hebben liggende onder zijn last; dat dit betekent, het valse dat niet samenstemt met het goede van de Kerk, ten gevolge waarvan zij zullen vergaan, staat vast uit de betekenis van de ezel, namelijk het wetenschappelijk ware, dus in de tegengestelde zin het wetenschappelijk valse, nrs. 2781, 5492, 5741, 8078; uit de betekenis van de hater, wanneer over het valse wordt gehandeld, namelijk dat wat tegen het goede van de Kerk is, dus wat daarmee niet samenstemt; want de haat is in de geestelijke zin de afkeer en de tweedracht die er is tussen de ware en de valse dingen en verder ook tussen de goede en de valse dingen, nrs. 3605, 4681, 4684; en uit de betekenis van liggen onder de last, dus vergaan.

Daaruit blijkt, dat met de ezel van de hater wordt aangeduid het valse dat niet samenstemt met het goede van de Kerk, ten gevolge waarvan zij zullen vergaan.

9258. En gij zult opgehouden hebben van te verwijderen voor hem; dat dit de niet-opneming van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van ophouden van te verwijderen, namelijk niet onderrichten en verbeteren, hier niet onderricht kunnen worden, dus niet het ware opnemen, omdat er van het valse wordt gezegd dat het niet samenstemt met het goede van de Kerk; dit valse is zodanig.

Dat verwijderen in de geestelijke zin dat is, blijkt hieruit, dat de woorden zich naar de zaak richten; zo richt verwijderen zich in de letterlijke zin naar de last waaronder de ezel ligt en in de innerlijke zin naar het valse dat niet samenstemt met het goede van de Kerk, daarom wordt in deze zin aangeduid de niet-verwijdering van het valse door de verbetering, dus eveneens de niet-opneming van het ware waardoor er verbetering of verwijdering is.

Er zijn valsheden die samenstemmen met het goede van de Kerk en er zijn valsheden die niet daarmee samenstemmen; de valsheden die samenstemmen, zijn die waarin het goede schuilt en die zo niet tot de waarheden kunnen worden omgebogen.

Met het goede dat van binnen schuilt in de echte waarheden of in de niet-echte waarheden, die nu eerder valsheden werden genoemd en met het boze dat van binnen is in de valsheden en eveneens in de waarheden schuilt, is het gesteld zoals met het teelkrachtige in het zaad van een vrucht; wanneer de vrucht wordt geboren, dan schouwen alle vezels ervan naar het teelkrachtige van het zaad en door het haar doortrekkende sap voeden zij dat en formeren dat; maar wanneer het is geformeerd, dan treden de vezels terug en voeren het sap weg van het zaad; vandaar verschrompelt en verrot het vlees van de vrucht en is daarna de teelkrachtige kiem van dienst als basis; eender is het gesteld met het zaad zelf, wanneer het teelkrachtige ervan inzet om zich opnieuw voort te bewegen in de aarde.

Het teelkrachtige in de planten komt overeen met het goede in de mens; het zaad zelf stemt overeen met de innerlijke dingen en het vlees van de vrucht rondom het zaad stemt overeen met de uiterlijke dingen; wanneer het innerlijke van de mens opnieuw wordt geformeerd of wederverwekt, dan zijn de wetenschappelijke en de ware dingen die van de uiterlijke mens zijn, zoals de vezels van de vrucht, waardoor het sap wordt overgebracht naar het innerlijke en deze worden eveneens daarna, wanneer de mens is wederverwekt, afgescheiden en zijn als grond van dienst; hetzelfde vindt plaats met het innerlijke van de mens, waarmee het zaad overeenstemt; dan brengt het goede, dat zo geformeerd is, de nieuwe mens voort, zoals het teelkrachtige in het zaad de nieuwe boom of de nieuwe plant; zo worden alle dingen nieuw en daarna worden zij vermenigvuldigd en bevrucht tot in het eeuwige.

Vandaar wordt de nieuwe mens zoals een tuin en een paradijs, waarmee hij ook in het Woord wordt vergeleken.

Dit wordt verstaan onder de woorden van de Heer bij Mattheüs: *‘Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mosterdzaad, dat een mens heeft genomen en in zijn akker gezaaid; dat het minste is onder al de zaden; wanneer het echter opgewassen is, dan is het groter dan de moeskruidenten en wordt een boom, aldus dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijn takken’*, (Mattheüs 13:32).

Hieruit kan vaststaan, hoe het is gesteld met de echte en de niet-echte waarheden, waarin van binnen het goede is, namelijk dat het goede wanneer het geformeerd is, dan zulke waarheden voortbrengt die samenstemmen met het goede; die, hoewel zij niet-echte waarheden zijn, toch zoals echte worden aangenomen, omdat zij naar het goede smaken, want zij trekken daaruit hun wezen en leven; het goede immers teelt voort en brengt zich voort door de waarheden en in die voortbeweging is het in het aanhoudende streven om een nieuw goede te baren waarin een eender teelkrachtige is; eender als de teelkrachtige kiem van het zaad of de boom doet, als zij uit de aarde tevoorschijn komt ter wille van nieuwe vruchten en nieuwe zaden.

Maar er zijn voortdurend verscheidenheden, die zich gedragen volgens de goedheden die geformeerd zijn door het leven van de naastenliefde volgens de geboden van het geloof. Uit het tegengestelde kan men zien, hoe het is gesteld met de valsheden, waarin het boze is, namelijk dat zij zijn zoals bomen die boze vruchten dragen, die moeten worden uitgeroeid en in het vuur moeten worden geworpen, volgens de woorden van de Heer bij Mattheüs:

‘Elke goede boom maakt goede vruchten, een rotte boom echter maakt boze vruchten; een goede boom kan geen boze vruchten maken, noch een rotte boom goede vruchten maken. Elke boom die geen goede vruchten maakt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen; en daarom zult gij die aan hun vruchten kennen’, (Mattheüs 7:17-20; 12:33).

Bij Johannes: *‘Jezus zei: Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, zo zij niet in de wijnstok zal gebleven zijn, aldus ook gij niet zo gij in Mij niet zult gebleven zijn. Ik ben de wijnstok, gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht, omdat gij zonder Mij niet wat ook kunt doen. Zo iemand in Mij niet zal gebleven zijn, die zal buiten geworpen worden, zoals de rank en zal verdorren; en men verzamelt hem en werpt hem in het vuur en hij wordt verbrand’,* (Johannes 15:4-6).

Daaruit blijkt, dat elk goede dat enige vrucht zal dragen, uit de Heer is en dat het, indien niet uit Hem is, het goede niet is.

9259. Al verwijderende zult gij verwijderen met hem; dat dit de vermaning en het streven naar verbetering betekent, staat vast uit de betekenis van verwijderen, wanneer er gehandeld wordt over het valse dat niet samenstemt met het goede van de Kerk, dus de verbetering, nr. 9258; hier het streven naar verbetering en de vermaning, omdat zo’n valse moeilijk wordt verbeterd.

De valsheden die niet samenstemmen met het goede van de Kerk, zijn al die dingen die tegen de Heer en tegen het goede van de liefde tot Hem en tegen het goede van de liefde jegens de naaste zijn.

Dat zulke dingen, zoals nu, zijn ontvouwd, van binnen in deze beide wetten of gerichten verborgen liggen, blijkt ook hieruit, dat de dingen die in de letterlijke zin zijn, zelden voorkomen, namelijk dat men een dwalende os of ezel van een vijand ontmoet en dat men de ezel van de hater ziet liggen onder zijn last en dat zij vandaar niet van zo’n groot belang waren om onder de wetten en de gerichten vanaf de berg Sinaï verkondigd te zijn geweest; maar de dingen die zij van binnen in zich bevatten, maken, dat zij onder de voornaamste gerichten zijn; zij bevatten immers dit dat men de natiën ook moet liefhebben en moet onderrichten in de waarheden van het geloof en moet verbeteren ten aanzien van het leven. Maar deze innerlijke dingen van deze wetten konden niet voor het Israëlitische en Joodse volk uiteengezet worden, omdat zij in uiterlijke dingen zonder innerlijke waren; en omdat zij het van hun vaders hadden overgenomen dat zij al degenen haat zouden toedragen en vandaar voor onvrienden en vijanden houden, die niet uit hun broeders waren, dat wil zeggen, die niet uit Jakob waren geboren; met betrekking tot de Joden hoedanig zij zijn geweest, zie de nrs. 4397, 4314, 4316, 4317, 4429, 4433, 4444, 4825, 4903, 6304, 8588, 8788, 8806, 8871.

9260. Gij zult niet verbuigen het gericht van uw behoeftige in zijn twistzaak; dat dit betekent de niet-vernietiging van het weinige ware bij hen die in onwetendheid zijn, staat vast uit de betekenis van verbuigen, namelijk verdraaien en zo vernietigen; uit de betekenis van het gericht, namelijk het rechte en het ware, nrs. 2235, 2335, 5068, 6397, 7206, 8685, 8695, 8972; uit de betekenis van de behoeftige, namelijk hij die in weinig ware is uit onwetendheid, maar wel verlangt om onderricht te ontvangen, nr. 9209; en uit de betekenis van de twistzaak, namelijk de redetwist, nrs. 5963, 9024; hier is in de twistzaak, in zijn geschil ten aanzien van het weinige ware, waarvoor hij redetwist.

9261. Van het woord der leugen zult gij u verre houden; dat dit betekent de afkeer voor het valse vanuit het boze, staat vast uit de betekenis van de leugen, namelijk het valse uit het boze, nrs. 8908, 9248; dat dit het valse uit het boze is, komt omdat dit valse verre gehouden moet worden; het trekt immers zijn wezen vanuit het boze en het boze en het goede zijn tegengesteld.

Het boze is immers uit de hel en het goede is uit de hemel en daar uit de Heer; het valse echter niet vanuit het boze, dus het valse vanuit onwetendheid, is niet zodanig; zie de nrs. 1679, 2863, 4551, 4552, 4729, 4736, 6359, 7272, 7574, 8149, 8311, 8318, 9258; en uit de betekenis van zich verre houden, namelijk afkeer hebben.

Dat zich verre houden de afkeer is, ontleent de oorzaak aan de verwijderingen die in de geestelijke wereld verschijnen, namelijk dat die zijn volgens de ongelijkheden, de tweedrachten en de afkeer ten aanzien van de dingen die van het geestelijk leven zijn; degenen immers die daar op één plaats verschijnen, zijn zij die in een eendere staat van aandoening en van het denken daaruit zijn; en zodra dezen het oneens zijn worden zij van elkaar gescheiden en verwijderd en dit vindt plaats volgens de graad van de tweedracht. Dit ontstaat daardoor dat de ruimten, zoals ook de tijden in de geestelijke wereld staten zijn, en vandaar de afstanden de uiteenlopendheid van de staten aangeven; maar toch verschijnen daar voor het uiterlijk gezicht de staten als ruimten en de uiteenlopendheid ervan als afstanden; dat de ruimten en de afstanden en ook de tijden, staten zijn, zie de nrs. 1273-1277, 1376-1396, 2625, 3356, 3387, 3404, 3638-3641, 4321, 4882, 7381, 9104; maar dat er niettemin schijnbaarheden van ruimten en afstanden zijn, maar afkomstig van de veranderingen van staat in de innerlijke dingen, nr. 5605; daaruit nu blijkt, dat de verwijdering in de innerlijke zin de afkeer is.

9262. En dood niet de onschuldige en de gerechte; dat dit betekent de afkeer voor het vernietigen van het innerlijk en het uiterlijk goede, staat vast uit de betekenis van de onschuldige, namelijk hij die in het innerlijk goede is, dus in de abstracte zin het innerlijk goede, waarover hierna; uit de betekenis van de gerechte, namelijk hij die in het uiterlijk goede is en in de abstracte zin het uiterlijk goede; want van het gerechte wordt gesproken met betrekking tot het goede van de liefde jegens de naaste, maar van het onschuldige met betrekking tot het goede van de liefde tot de Heer; het goede van de liefde jegens de naaste is het uiterlijk goede en het goede van de liefde tot de Heer is het innerlijk goede; en uit de betekenis van doden, namelijk vernietigen.

Dat het gerechte het goede van de liefde jegens de naaste is, zal men ook verderop zien; maar dat het onschuldige het goede van de liefde tot de Heer is, komt omdat degenen in de onschuld zijn die de Heer liefhebben.

Onschuld is immers van harte erkennen dat men uit zich niet dan alleen het boze wil en niet dan alleen het valse doorvat en dat al het goede dat van de liefde is en al het ware dat van het geloof is, alleen uit de Heer is.

Deze dingen van harte erkennen kunnen geen anderen dan zij die met de Heer zijn verbonden door de liefde; zodanig zijn zij die in de binnenste hemel zijn, die vandaar de hemel der onschuld wordt genoemd; en daarom is het goede dat zij daar hebben, het innerlijk goede; het is immers het Goddelijk Goede dat voortgaat uit de Heer, dat degenen opnemen die in de hemel der onschuld zijn; vandaar eveneens verschijnen zij naakt en eveneens zoals kleine kinderen; daar komt het vandaan, dat de onschuld wordt uitgebeeld door naaktheid en eveneens als jonge kinderen; dat zij door naaktheid worden uitgebeeld, zie de nrs. 165, 213, 214, 8375; en als jonge kinderen, nrs. 430, 1616, 2280, 2305, 2306, 3183, 3494, 4563, 4797, 5608.

Uit wat hier over de onschuld is gezegd, kan vaststaan, dat het Goddelijke van de Heer niet opgenomen kan worden dan alleen in de onschuld; waarvandaan het is dat het goede niet het

goede is, tenzij daarin onschuld is, nrs. 2526, 2780, 3994, 6765, 7840, 7887; dat wil zeggen, de erkenning dat uit het eigene niet dan alleen het boze en het valse voortgaat en dat uit de Heer al het goede en ware is; dat geloven en eveneens dat willen, is de onschuld.

Het goede van de onschuld is dus het Goddelijk Goede zelf uit de Heer bij de mens.

Vandaar komt het, dat de onschuldige degene betekent, die in het innerlijk goede is en in de abstracte zin het innerlijk goede.

Omdat met de onschuldige of de onschuld het Goddelijk Goede wordt aangeduid dat uit de Heer is, was het daarom een hoogst goddeloze misdaad, onschuldig bloed te vergieten en wanneer dat was gebeurd, was het gehele land verdoemd, totdat dit was verzoend, zoals kan vaststaan uit het proces van onderzoek en van uitzuivering, indien iemand die was doorboord, in het land werd aangetroffen, over welke zaak het volgende bij Mozes: *‘Wanneer zal gevonden worden een doorboorde in het land, liggende in het veld en het wordt niet geweten wie hem heeft geslagen; dan zullen de ouderen van de stad uitgaan en de rechters en zullen meten naar de steden, die rondom de doorboorde zijn; het zal echter geschieden, voor de stad die de naaste is aan de doorboorde, de ouderen van deze stad zullen de vaars van een os nemen, door welke geen arbeid is gedaan, die in het juk niet heeft getrokken en de ouderen van deze stad zullen de vaars afbrengen tot een onvruchtbaar dal, dat niet bebouwd, noch bezaaid wordt, en zij zullen daar de vaars onthalzen; daarna zullen de priesters, de zonen van Levi, toetreden en alle ouderen van deze stad, staande bij de doorboorde, zullen hun handen wassen over de in het dal onthalsde vaars en zij zullen antwoorden en zeggen: Onze handen hebben dit bloed niet vergoten en onze ogen hebben niet gezien; verzoen Uw volk Israël dat Gij hebt verlost, o Jehovah; geef ook geen onschuldig bloed in het midden van Uw volk Israël. Zo zal voor hen het bloed verzoend worden. Gij echter zult het onschuldige bloed uit het midden van u verwijderen, indien gij zult gedaan hebben dat wat recht is in de ogen van Jehovah’*, (Deuteronomium 21:1-10).

Eenieder kan zien, dat dit proces van onderzoek en zuivering van het in het land vergoten onschuldig bloed, verborgenheden van de hemel behelst, die men geenszins kan weten, indien men niet weet wat er wordt aangeduid met de doorboorde in het veld, met de vaars van een os door welke geen arbeid is gedaan en die niet in het juk heeft getrokken; wat met het onvruchtbare dal dat niet bebouwd noch bezaaid wordt, met de onthalzing van de vaars in dat dal, met het wassen van de handen over de vaars en met de overige dingen.

Dat die bevolen zouden geweest zonder dat zij verborgenheden hadden aangeduid, zou geenszins overeenkomen met het Woord, dat door het Goddelijke is gedicteerd en ten aanzien van elk woord en elke jota geïnspireerd; want zonder een diepere betekenis zou een zodanig iets een ritueel zonder heiligheid zijn geweest, ja zelfs nauwelijks van enig belang.

Maar toch blijkt het vanuit de innerlijke zin, welke verborgenheden daarin schuilen, dus indien men weet dat met de doorboorde in het land, liggende in het veld, wordt aangeduid het ware en het goede, dat is uitgeblust in de Kerk waar het goede is; dat met de stad die het naast aan de doorboorde ligt, wordt aangeduid het ware van de leer van de Kerk waarvan het goede is uitgeblust; dat met de vaars van een os door welke geen arbeid is gedaan en die niet in het juk heeft getrokken, het goede wordt aangeduid van de uiterlijke of natuurlijke mens, die nog niet de valsheden van het geloof en de boosheden van de liefde tot zich heeft getrokken, door de slavernij van de begeerten; dat met het onvruchtbare dal, dat niet bebouwd noch bezaaid wordt, wordt aangeduid het natuurlijk gemoed dat niet is opgekweekt door de waarheden en de goedheden van het geloof, ten gevolge van de onwetendheid; dat met de onthalzing in dat dal, wordt aangeduid de verzoening vanwege geen schuld, omdat het is uit onwetendheid; dat met het wassen van de handen wordt aangeduid de zuivering van die goddeloze misdaad; hieruit, wanneer men die kennis heeft, blijkt dat met het onschuldig bloed vergieten wordt aangeduid, het Goddelijk Ware en Goede dat uit de Heer is, uitblussen, dus de Heer zelf bij de mens van de Kerk.

Men moet weten dat door dit gehele proces werd uitgebeeld in de hemel zo'n misdaad die zonder schuld was begaan, omdat die had plaatsgevonden uit onwetendheid waarin onschuld was en vandaar als niet-boos; de afzonderlijke dingen tot aan de kleinste toe in dat proces, beeldden enige wezenlijke dingen van die zaak uit; wat zij echter uitbeeldden, staat vast uit de innerlijke zin.

Dat de doorboorde het uitgebluste ware en goede is, nr. 4503; dat het land de Kerk is, nrs. 662, 1066, 1067, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577, 8011, 8732; dat het veld de Kerk is ten aanzien van het goede, dus het goede van de Kerk, nrs. 2971, 3310, 3766, 4982, 7502, 7571, 9139; dat de stad de leer van het ware is, dus het ware van de leer van de Kerk, nrs. 402, 2268, 2449, 2712, 2943, 3216, 4492, 4493; dat geen arbeid gedaan en niet in het juk getrokken, is dat het nog niet van dienst is geweest aan de valsheden en de boosheden, uit onwetendheid, is duidelijk, want arbeiden en in het juk trekken is dienen.

Dat het dal het lagere gemoed is, dat het natuurlijk gemoed wordt genoemd, nrs. 3417, 4715; dat onvruchtbaar is dat wat zonder ware en goede dingen is, nr. 3908; dus is een dal dat niet bebouwd en bezaaid wordt, een natuurlijk gemoed dat nog niet is opgekweekt door waarheden en goedheden, dus dat nog in onwetendheid is; dat het zaad waarmee het bezaaid wordt, het ware van het geloof is, nrs. 1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3038, 3373, 3671, 6158.

Dat de onthaling de verzoening is, komt omdat met de slachtingen van de verschillende dieren, zoals met de slachtoffers, de verzoeningen werden aangeduid; dat het wassen van de handen, de zuivering is van de valsheden en de boosheden, nr. 3147; hier dus de zuivering van die goddeloze misdaad; want bloedvergieten betekent in het algemeen het goede en het ware geweld aandoen, nr. 9127; zo betekent onschuldig bloed vergieten het Goddelijke uit de Heer bij de mens uitblussen, dus de Heer Zelf bij hem; want het ware en het goede bij de mens is de Heer Zelf, omdat zij uit Hem zijn.

Iets eenders wordt aangeduid met onschuldig bloedvergieten in (Deuteronomium 19:10; 27:25; Jesaja 59:3,7; Jeremia 2:34; 7:6; 19:4; 22:3,17; Joël 4:19; Psalm 94:21).

In de naastgelegen zin betekent de onschuldige degene die zonder schuld en zonder het boze is, wat ook in oude tijden werden betuigd door het wassen van de handen, (Psalm 26:6; 73:13; 27:24; Johannes 18:38; 19:4).

Dit komt daarvandaan, dat het goede dat uit de Heer bij de mens is, zonder schuld en zonder boze is; dat goede is het goede van de onschuld in de innerlijke zin, zoals is getoond.

Maar het goede dat zonder schuld en zonder het boze is in de uiterlijke mens, dat wil zeggen, het uiterlijk goede, wordt het gerechte genoemd, zoals bij David: '*Niet zal aan U vergezelschap worden de troon der verdervingen, die zich samenrotten tegen de ziel des gerechten en het onschuldig bloed verdoemen*', (Psalm 94:21).

9263. In het Woord wordt meermalen melding gemaakt van de gerechte, de gerechtigheid en van de rechtvaardigen, maar wat daarmee in het bijzonder wordt aangeduid, is nog niet bekend, dat het niet bekend is, komt omdat het tot nu toe onbekend was dat de afzonderlijke woorden in het Woord zulke dingen betekenen die van de innerlijke Kerk en die van de hemel zijn, dus die van de innerlijke mens zijn, want in de innerlijke mens is het innerlijke van de Kerk en de hemel; en verder dat die innerlijke dingen in het Woord verschillen van de uiterlijke ervan die van de letterlijke zin zijn, zoals de geestelijke dingen van de natuurlijke of de hemelse van de aardse dingen en het verschil ertussen is zo groot, dat er vóór de natuurlijke mens nauwelijks een gelijkenis verschijnt, hoewel er een volledige samenstemming is.

Omdat dit onbekend is geweest, heeft men niet kunnen weten wat de gerechte, de gerechtigheid en de rechtvaardigen in de geestelijke en in de hemelse zin van het Woord betekenen; door de voorgangers wordt geloofd, dat diegene gerecht en gerechtvaardigd is, die

de waarheden van het geloof uit de leer van de Kerk en uit het Woord weet en vandaar in gerustheid of vertrouwen is, dat hij wordt gezaligd door de gerechtigheid van de Heer en dat de Heer de gerechtigheid heeft gehad daardoor, dat Hij alle dingen van de wet heeft vervuld en dat Hij de verdienste heeft gehad, omdat Hij aan het kruis heeft geleden en daardoor de mens heeft ontzondigd en verlost, door dit geloof-alleen wordt geloofd dat de mens wordt gerechtvaardigd en dat diegenen het zijn die in het Woord de gerechten worden genoemd. Maar niet zij zijn het die in het Woord de gerechten worden genoemd, maar degenen die in het goede van de liefde jegens de naaste zijn uit de Heer, want de Heer alleen is gerecht, omdat Hij alleen de Gerechtigheid is; daarom is de mens voor zoveel als hij van het goede uit de Heer opneemt, dat wil zeggen, volgens de hoeveelheid en de hoedanigheid van hetgeen hij van de Heer bij zich heeft, gerecht en gerechtvaardigd; dat de Heer de Gerechtigheid is geworden, komt omdat Hijzelf Zijn Menselijke uit eigen macht Goddelijk heeft gemaakt; dit Goddelijke is bij de mens die dat opneemt; het is de gerechtigheid van de Heer bij hem en het is het goede zelf van de liefde jegens de naaste; want de Heer is in het goede van de Liefde en door dit in het ware van het geloof, omdat de Heer de Goddelijke Liefde Zelf is.

Het goede van de liefde jegens de naaste is het uiterlijk goede, dat wordt aangeduid met de gerechte en het goede van de liefde tot de Heer is het innerlijk goede, dat wordt aangeduid met de onschuldige, waarover in het voorgaand artikel.

Dat het goede van de liefde jegens de naaste uit de Heer het gerechte in de eigenlijke zin is, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, waar de gerechte, de gerechtigheid en rechtvaardigen, worden genoemd, zoals bij Mattheüs: *‘Dan zullen de gerechten Hem antwoorden, zeggende: wanneer hebben wij U hongerig gezien en U gevoed of dorstig en U gedrenkt; wanneer hebben wij U een vreemdeling gezien en U geherbergd; of naakt en U omkleed; wanneer hebben wij U krank gezien of in de gevangenis en zijn tot U gekomen. Maar antwoordende zal de Koning tot hen zeggen: Voorwaar zeg Ik u, voor zoveel als gij dit een van deze Mijn minste broeders hebt gedaan, zo hebt gij dat Mij gedaan; en de gerechten zullen gaan in het eeuwige leven’*, (Mattheüs 25:37-40,46); hier worden diegenen gerechten genoemd, die de goede dingen van de liefde jegens de naaste hebben betracht, die daar worden opgesomd; en dat de goede dingen van de naastenliefde de Heer bij hen zijn, wordt klaarblijkelijk gezegd: *‘Voor zoveel als gij dit een van deze Mijn minste broeders hebt gedaan, zo hebt gij dat Mij gedaan’*, zie de nrs. 4807-4810, 4954-4959, 5063-5071.

Dezen worden ook schapen genoemd, want met de schapen worden degenen aangeduid die in het goede van de naastenliefde zijn uit de Heer, nr. 4169; maar met de bokken, die aan de linkerzijde zijn en verdoemd worden, worden degenen aangeduid die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, nrs. 4169, 4769.

Deze zelfden worden met de gerechten aangeduid bij Mattheüs: *‘De engelen zullen uitgaan en de bozen afscheiden uit het midden van de gerechten’*, (Mattheüs 13:49; en bij Lukas: *‘Het zal u vergolden worden in de wederopstanding van de gerechten’*, (Lukas 14:14).

Daaruit blijkt, wat daarmee wordt aangeduid, dat *‘de gerechten zullen glinsteren als de zon in de hemel’*, (Mattheüs 13:43), namelijk zij die in het goede van de liefde uit de Heer zijn; de Heer is immers de Zon in het andere leven en wat uit de Heer is als de Zon daar, is het goede van de liefde; nrs. 1053, 1521, 1529-1531, 2441, 2495, 3636, 3643, 4060, 4321, 4696, 5097, 7078, 7083, 7171, 7173, 7270, 8487, 8812; vandaar wordt de Heer ‘de Zon der gerechtigheid’ genoemd, (Maleachi 4:2).

Bij Daniël: *‘De inzichtsvollen zullen glanzen zoals de glans des uitspansels en die er velen rechtvaardigen, zoals de sterren tot in de eeuw der eeuwen’*, (Daniël 12:3); de inzichtsvollen zijn zij die in het ware en het goede van het geloof zijn; zij die rechtvaardigen, zijn zij die door het ware en het goede van het geloof leiden tot het goede van de naastenliefde; glanzen zoals de sterren, is zijn in het inzicht van het ware en in de wijsheid van het goede, waaruit het inzicht en de wijsheid zijn, nrs. 2495, 2849, 4697.

De gerechte wordt als volgt beschreven bij David: *‘Jehovah ondersteunt de gerechten; de gerechte ontfermt zich en geeft; de gerechte ontfermt zich elke dag en leent; de gerechten zullen de aarde bezitten.*

De mond des gerechten overdenkt wijsheid en zijn tong spreekt het gericht. De wet van zijn God is in zijn hart’, (Psalm 37:16-34); dit zijn de goedheden van de naastenliefde, die van de gerechte zijn; dat die goede dingen van de naastenliefde zijn uit de Heer, dermate dat zij van de Heer zijn bij de mens, weet de Kerk.

De gerechte wordt ook beschreven bij (Ezechiël 18:5-9,21; 33:15) e.v.

Hieruit kan vaststaan, wat er met de gerechte en met de gerechtigheid wordt aangeduid in deze volgende plaatsen; bij Mattheüs: *‘Gezegend zijn zij die honger en dorsten naar de gerechtigheid; dezen immers zullen verzadigd worden*’, (Mattheüs 5:6).

Bij dezelfde: *‘Die een profeet opneemt in de naam van een profeet, zal het loon van een profeet ontvangen; en die een gerechte opneemt in de naam van een gerechte, zal het loon van een gerechte ontvangen*’, (Mattheüs 10:41).

Bij dezelfde: *‘Vele profeten en gerechten hebben verlangd te zien de dingen die gij ziet, maar hebben ze niet gezien*’, (Mattheüs 13:17).

Bij dezelfde: *‘Wee u, gij schriftgeleerden en farizeeërs, gij geveinsden, omdat gij de graven van de profeten bouwt en de graftekenen van de gerechten versiert; op u zal komen al het gerechte bloed dat vergoten is op de aarde, van het bloed des gerechten van Abel af*’, (Mattheüs 23:29,35); de profeten voor hen die de waarheden en de goedheden van het geloof leren en in de abstracte zin voor de leer van het geloof, nrs. 2534, 7269; en de gerechte voor hen die het leven van de naastenliefde leven en in de abstracte zin het goede van de naastenliefde; dat Abel, die de gerechte wordt genoemd, het goede van de naastenliefde heeft uitgebeeld, zie de nrs. 342, 374.

Bij Jesaja: *‘De gerechte vergaat; ook is er geen man die het ter harte neemt; en de mannen der heiligheid worden verzameld en er is geen inzichtsvolle; want vanwege het boze wordt de gerechte verzameld*’, (Jesaja 57:1).

Bij dezelfde: *‘Van Uw volk, alle gerechten, tot in het eeuwige zullen zij de aarde bezitten*’, (Jesaja 60:21).

Bij dezelfde: *‘Drupt, gij hemelen van boven en laten de wolken neervloeien van gerechtigheid; de aarde opene zich, opdat zij het heil bevruchten en de gerechtigheid tezamen uitspruite; Ik Jehovah sprekende de gerechtigheid, aanwijzende de rechtheden*’, (Jesaja 45:8,19); de gerechtigheid voor dat wat uit het goede van de liefde is, de rechtheden voor dat wat uit de waarheden van het geloof is.

Bij Jesaja: *‘Zo zei Jehovah: Bewaart het gericht en doet de gerechtigheid, omdat Mijn heil nabij is en Mijn gerechtigheid, opdat zij onthuld worde*’, (Jesaja 56:1); met het gericht wordt het ware aangeduid dat van het geloof is en met de gerechtigheid het goede dat van de naastenliefde is, daarom wordt er gezegd de gerechtigheid doen.

Dat de gerechtigheid het goede van de naastenliefde uit de Heer is, wordt daaronder verstaan dat Mijn gerechtigheid nabij is opdat zij onthuld worde.

Meermalen wordt ook elders gericht en gerechtigheid gezegd en met het gericht wordt het ware aangeduid en met de gerechtigheid het goede; zoals bij Jeremia: *‘Zo heeft Jehovah gezegd: Doet gericht en gerechtigheid en ontruk de beroofde aan de hand van de verdrukker; wee degene die zijn huis bouwt in niet-gerechtigheid en zijn opperzalen in niet-gericht.*

Heeft niet uw vader gegeten en gedronken en gericht en gerechtigheid gedaan; toen was het goede voor hem’, (Jeremia 22:3,13,15); het gericht voor de dingen die van het ware zijn en de gerechtigheid voor de dingen die van het goede zijn.

Bij Ezechiël: *‘Indien de goddeloze zal wedergekeerd zijn van zijn zonde en zal gedaan hebben gericht en gerechtigheid, al zijn zonden die hij heeft gezondigd, zullen hem niet*

gedacht worden; gericht en gerechtigheid heeft hij gedaan; al levende zal hij leven; door zich af te keren, de goddeloze van zijn goddeloosheid en hij zal gericht en gerechtigheid gedaan hebben; ter wille van die zal hij leven, (Ezechiël 33:14,16,19; Jesaja 56:1; 9:6; 16:5; 26:7,9; 33:5,15; 58:2; Jeremia 9:23; 23:5; 33:15; Hosea 2:19,20; Amos 5:24; 6:12; Psalm 36:6,7; Psalm 119:164, 172); gezegd wordt gericht en gerechtigheid, omdat in het Woord daar waar over het ware wordt gehandeld, ook over het goede wordt gehandeld, ter wille van het hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen daar, namelijk het huwelijk van het goede en het ware, nrs. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 7945, 5138, 5502, 6343, 7945, 8339; omdat de gerechtigheid is van het goede en het gericht is van het ware, wordt elders ook gezegd: gerechtigheid en waarheid, zoals in, (Zacharias 8:8; Psalm 15:2; Psalm 36:6,7; 85: 12,13).

9264. Omdat Ik de snoodaard niet zal rechtvaardigen; dat dit betekent dat zo'n boosaardigheid tegen de Goddelijke gerechtigheid is, staat vast uit de betekenis van rechtvaardigen, namelijk schuldeloos verklaren en vrijspreken, hier dus niet vrijspreken, omdat er wordt gezegd: Ik zal niet rechtvaardigen.

Dat rechtvaardigen is schuldeloos verklaren en vrijspreken, blijkt uit de wettige betekenis van dat woord, zoals eveneens bij Mattheüs: *'Uit uw woorden zult gij gerechtvaardigd worden en uit uw woorden zult gij veroordeeld worden'*, (Mattheüs 12:37); en bij Lukas: *'Gij zijt u rechtvaardigende vóór de mensen, God echter kent uw harten'*, (Lukas 16:15) en uit de betekenis van de snoodaard, namelijk de boosaardigheid, nr. 9249; de boosaardigheid waarvan hier wordt gezegd dat zij tegen de Goddelijke gerechtigheid is, is het innerlijk en het uiterlijk goede vernietigen, wat wordt aangeduid met de onschuldige en de gerechte doden, nrs. 9262, 9263; en dit wordt vernietigd, wanneer wordt ontkend het Goddelijk Ware en Goede dat uit de Heer is; dan wordt dit bij de mens uitgeblust, dus de Heer Zelf, uit Wie al het goede dat het goede is en al het ware dat het ware is, voortgaat, en wanneer dit is uitgeblust, heeft de mens niet langer het geestelijk leven, dus niet het heil.

Het ware en het goede wordt uitgeblust wanneer het Goddelijke van de Heer wordt ontkend, want dit is het Goddelijk Ware uit de Heer en ten aanzien van de Heer; dit ontkennen, wanneer het tevoren is erkend en opgenomen met het geloof en het zo uitblussen, is de zonde tegen de Heilige Geest, die niet wordt vergeven, (Mattheüs 12:31); want de Heilige Geest is het Goddelijk Ware en Goede, aangezien dit het Heilige is dat uit de Heer voortgaat, nr. 9222; dit zelfde wordt eveneens aangeduid met onschuldig bloed vergieten, waarover eerder; dat deze boosaardigheid niet wordt vergeven, omdat zij tegen de Goddelijke gerechtigheid is, wordt aangeduid met: Ik zal de snoodaard niet rechtvaardigen.

9265. En een geschenk zult gij niet aannemen; dat dit de afkeer voor welk gewin dan ook betekent, staat vast uit de betekenis van het geschenk, namelijk al het wereldse dat wordt geliefd, hetzij het de welgesteldheid is, hetzij de waardigheid, hetzij roem, hetzij iets anders dat de natuurlijke mens vleit; deze dingen worden in het algemeen gewin genoemd en zij worden in de innerlijke zin verstaan onder het geschenk dat verblindt en verdraait; en uit de betekenis van niet aannemen, dus afkerig daarvan zijn, want indien men daarvan geen afkeer heeft, worden zij toch beoogd en aangenomen; maar men heeft dan een afkeer daarvan, wanneer het hemelse en het Goddelijke meer wordt geliefd dan het wereldse en aardse, want voor zoveel als het ene wordt geliefd, wordt het andere haat toegedragen; volgens de woorden van de Heer bij Lukas: *'Niemand kan twee heren dienen, of hij zal de een haat toedragen en de ander liefhebben; gij kunt niet God dienen en de Mammon'*, (Lukas 16:13); haat toedragen is afkeer hebben, want de afkeer is van de haat en de haat is tegengesteld aan de liefde; en daarom wordt er gezegd: of hij zal de ander liefhebben.

Hieruit blijkt, dat met een geschenk zult gij niet aannemen, de afkeer voor welk gewin dan ook wordt aangeduid.

9266. Omdat het geschenk verblindt de geopenden van ogen; dat dit betekent dat het gewin maakt dat de waarheden niet verschijnen, staat vast uit de betekenis van het geschenk, dus welk gewin dan ook, nr. 9265; uit de betekenis van verblinden, wanneer over de waarheden wordt gehandeld, namelijk dat zij niet verschijnen; en uit de betekenis van de geopenden van ogen of van de zienden, namelijk degenen die de waarheden weten en doorzien wat waar is, want met zien wordt aangeduid de waarheden weten, verstaan en erkennen en eveneens geloof hebben, nrs. 897, 2150, 2325, 2807, 3764, 3863, 3869, 4403-4421, 5114, 5286, 5400, 6805, 8688, 9128; daarom worden de geopenden van ogen elders wijzen genoemd: *'Het geschenk verblindt de ogen der wijzen'*, (Deuteronomium 16:19).

9267. En de woorden van de gerechten verdraait; dat dit betekent opdat zij verschijnen als waarheden van het goede, staat vast uit de betekenis van de woorden van de gerechten verdraaien, namelijk opdat zij eender aan de waarheden van het goede verschijnen; de woorden immers zijn de dingen zelf, dus de waarheden en de gerechten zijn zij die in het goede zijn, nr. 9263.

Dat de woorden de ware dingen of de waarheden zijn, komt omdat dit woord in de oorspronkelijke taal datgene betekent wat iets is en wat werkelijk bestaat; vandaar betekent het eveneens het ware, want op het ware heeft alles betrekking wat uit het Zijn werkelijk bestaat.

Daarvandaan komt het ook, dat het Goddelijk Ware het Woord wordt genoemd.

9268. En de vreemdeling zult gij niet onderdrukken; dat dit betekent dat zij die verlangen onderricht te worden in de waarheden van de Kerk, niet moeten worden bestookt door de boosheden van het leven, staat vast uit de betekenis van de vreemdeling, namelijk hij die verlangt onderricht te worden in de waarheden van de Kerk, nrs. 8007, 8013, 9196; en uit de betekenis van onderdrukken, namelijk bestoken door boosheden van het leven, nr. 9196.

9269. En gijlieden hebt de ziel van de vreemdeling gekend; dat dit hun verlangen en het leven betekent, staat vast uit de betekenis van de ziel, wanneer er wordt gehandeld over hen die verlangen onderricht te worden in de ware dingen van het geloof, die worden aangeduid met de vreemdelingen, namelijk het verlangen en het leven; de ziel immers is het leven vanuit het geloof, nr. 9050; en het verlangen is het actieve zelf van het leven, want het is vanuit de aandoening van het goede en uit de aandoening van het goede leeft het ware van het geloof.

9270. Omdat gij vreemdelingen zijt geweest in het land van Egypte; dat dit betekent dat zij beschermd waren tegen de valsheden en de boosheden, toen zij werden bestookt door de helsen, staat vast uit wat eerder in nr. 9197 is getoond, waar dezelfde woorden staan.

9271. vers 10-13. *En zes jaren zult gij uw land bezaaien en de inkomst ervan verzamelen. En in het zevende zult gij het braak laten en het vrij laten en de behoeftigen van uw volk zullen eten en het overgelatene van hen zal het wilde dier van het veld eten; aldus zult gij doen met uw wijngaard, met uw olijfboomgaard. Zes dagen zult gij uw werken doen en op de zevende dag zult gij ophouden, deswege ruste uw os en uw ezel en adem scheppe de zoon van uw dienstmaagd en de vreemdeling. En alles wat Ik heb gezegd tot ulieden, zult gij bewaren; en de naam van andere goden zult gij niet vermelden en hij zal niet gehoord worden op uw mond.*

En zes jaren zult gij uw land bezaaien, betekent de eerste staat wanneer de mens van de Kerk wordt onderricht in de waarheden en de goedheden van het geloof; en de inkomst ervan

verzamelen, betekent de goede dingen van het ware daaruit; en in het zevende zult gij het braak laten en het vrij laten, betekent de tweede staat wanneer de mens van de Kerk in het goede is en zo in de kalmte van de vrede; en de behoeftigen van uw volk zullen eten, betekent de verbinding door het goede van de naastenliefde met hen die in weinig waarheden zijn maar wel verlangen onderricht te worden; en het overgelatene van hen zal het wilde dier van het veld eten, betekent door die met hen die in de verkwikkelijke dingen van het uiterlijk ware zijn; zo zult gij doen met uw wijngaard, met uw olijfboomgaard, betekent dat het zo is met het geestelijk goede en met het hemels goede; zes dagen zult gij uw werken doen, betekent de staat van arbeid en van strijd wanneer men in de uiterlijke dingen is die verbonden moeten worden met de innerlijke; en op de zevende dag zult gij ophouden, betekent de staat van het goede wanneer men in de innerlijke dingen is en in de kalmte van de vrede ervan dan; daarom opdat uw os ruste en uw ezel, betekent het kalme voor de uiterlijke goede en ware dingen tegelijk; en adem scheppe de zoon van uw dienstmaagd en de vreemdeling, betekent de staat van leven van hen die zijn in de waarheden en de goedheden buiten de Kerk; en alles wat Ik gezegd heb tot ulieden zult gij bewaren, betekent dat de geboden.

De gerichten en de inzettingen gedaan moeten worden; en de naam van andere goden zult gij niet vermelden, betekent dat niet gedacht moet worden uit de leer van het valse; hij zal niet gehoord worden op uw mond, betekent dat niet moet worden gehoorzaamd met enige beaming.

9272. Zes jaren zult gij het land bezaaien, dat dit betekent de eerste staat wanneer de mens van de Kerk wordt onderricht in de waarheden en de goedheden van het geloof, staat vast uit de betekenis van zes jaren, namelijk van de staten van de mens die wordt wederverwekt, de eerste, waarover eerder in nr. 9274; en uit de betekenis van het land bezaaien, namelijk wanneer de waarheden en de goedheden van het geloof worden ingezaaid; dat dit is het land bezaaien, komt omdat alle dingen die van het veld, van het gewas en van de opbrengst ervan zijn, zulke dingen betekenen die van de Kerk in het algemeen zijn en die zijn van de mens van de Kerk in het bijzonder, die een wederverwekt mens is door het ware van het geloof en het goede van de naastenliefde uit de Heer; vandaar komt het dat het veld en de aardbodem in het Woord betekenen, degenen in de Kerk die de waarheden en de goedheden van het geloof opnemen, zoals het veld de zaden; daarom wordt ook in het Woord meermalen melding gemaakt van: veld, zaad, gewas, oogst, inkomst, koren en tarwe en het brood daaruit en verder de overige dingen die van het veld zijn.

Wie niet weet hoe het is gesteld met de staat van de hemel, gelooft niet anders dan dat die zaken in het Woord alleen beeldspraak en vergelijkingen zijn, maar zij zijn werkelijke overeenstemmingen; wanneer immers de engelen een gesprek hebben over de wederverwekking van de mens uit de Heer door de waarheden van het geloof en de goedheden van de naastenliefde, dan verschenen beneden in de wereld der geesten: velden, zaadakkers, braaklanden en eveneens oogsten; en dit heeft als oorzaak dat zij overeenstemmen.

Degene die dit weet, kan ook weten, dat zulke zaken in de wereld volgens overeenstemmingen zijn geschapen; want de hele natuur, dat wil zeggen, de hemel met de zon, de maan, de sterren en de aarde met de dingen van zijn drie rijken, stemmen overeen met zulke dingen die in de geestelijke wereld zijn, nrs. 2993, 5116, 5377; en dat zo de natuur het uitbeeldende theater van het rijk van de Heer is, nr. 3483; en dat vandaar alle dingen blijven bestaan die in de natuurlijke wereld zijn, nrs. 2987, 2989-2991, 3002, 8211.

Hieruit blijkt, vanwaar het komt dat de dingen die van het veld zijn, dat wil zeggen, die in het veld worden gezaaid en uit het veld worden geoogst, zulke dingen betekenen die van de Kerk zijn, in het algemeen en in het bijzonder.

Dat ook de vergelijkingen in het Woord zijn vanuit overeenstemmingen, zie de nrs. 3579, 8989.

Dat het land of het veld bezaaien, is de waarheden en de goedheden van het geloof die van de Kerk zijn, onderwijzen en aanleren en dat de inkomsten de goedheden van het ware daaruit zijn, kan vaststaan uit verscheidene plaatsen van het Woord; zoals bij Jesaja: *‘Omdat gij de God van uw heil hebt vergeten, deswege zult gij planten der verkwikkelijkheden planten; maar gij zult het bezaaien met de rank van de vreemde; ten dage als gij uw plant zult doen groeien en in de morgen uw zaad zult doen bloeien, een hoop zal de oogst zijn in de dag der bezitting; doch de smart is wanhopig’*, (Jesaja 17:10,11); hier worden zulke dingen die in de aarde groeien, vermeld; dat evenwel de heilige dingen van de Kerk daaronder worden verstaan, is duidelijk, namelijk onder planten der verkwikkelijkheden planten, zulke dingen die de aandoeningen begunstigen; en onder met de rank van de vreemde het land bezaaien, niet echte waarheden leren.

Bij Jeremia: *‘Zo heeft Jehovah gezegd tot de man van Juda en van Jeruzalem: Braakt ulieden een braakland en zaait niet onder de doornen; besnijdt u voor Jehovah en doet weg de voorhuiden van uw harten’*, (Jeremia 4:3,4); dat zaaien onder de doornen is onderwijzen en de waarheden aanleren, maar die de zorgen van de wereld, het bedrog van de rijkdom en de begeerten verstikken en onvruchtbaar maken, leert de Heer bij (Markus 4:17-19); daarom wordt er gezegd dat zij zich voor Jehovah zouden besnijden en de voorhuiden van de harten wegdoen, dat wil zeggen, dat zij zich zouden zuiveren van zulke zaken die de waarheden en de goedheden van het geloof verstikken en onvruchtbaar maken; dat besnijden dit is, zie de nrs. 2039, 2056, 2632, 3412, 3413, 4462, 7045.

Het eendere wordt aangeduid met *‘tarwe zaaien en doornen oogsten’*, bij (Jeremia 12:13).

Bij Micha: *‘Ik heb Mij vermoeid met u te slaan, met te verwoesten om uw zonden; gij zult zaaien, maar niet oogsten; gij zult de olijftreden, maar u met olie niet zalven; en most, maar niet wijn drinken’*, (Micha 6:13,15).

Zaaien en niet oogsten, voor onderricht worden in de waarheden van het geloof, maar zonder profijt; de olijftreden, maar zich niet zalven, voor onderricht worden ten aanzien van het goede van het leven, maar toch niet daarin leven; de most treden maar niet wijn drinken, voor onderricht worden ten aanzien van de waarheden die vanuit het goede zijn, maar die zich toch niet toe-eigenen.

Dat zulke dingen van de Kerk of van de hemel daarmee worden aangeduid, blijkt uit wat voorafgaat, namelijk dat zij dus verwoest zouden worden vanwege hun zonden, want de goddeloze en de zondaar neemt het onderricht op, maar legt het slechts weg onder de wetenschappelijke zaken, die hij uit zijn geheugen tevoorschijn haalt om roem, eer en rijkdom te verwerven, dus om te dienen tot een boos voordeel en een boos doel; vandaar verliezen de waarheden en de goedheden waarmee de mens was onderricht, het leven van de hemel en gaan dood en worden tenslotte dodelijk.

Bij Jesaja: *‘Gezegend zijt gijlieden die aan alle wateren zaait, die de voet van de os en de ezel uitzendt’*, (Jesaja 32:20); zaaien aan alle wateren, is onderricht worden in alle mogelijke waarheden die tot nut strekken; de voet van de os en de ezel uitzenden, is onderricht worden in de uiterlijke goedheden en waarheden.

Bij dezelfde: *‘Zij die zullen komen zal Jakob doen wortelen; Israël zal bloesemen en bloeien, zodat de aangezichten van het wereldrond vervuld worden met inkomst; uw leraren zullen niet langer gedwongen worden om weg te vliegen en uw ogen zullen uw leraars beschouwende zijn en uw oren zullen horen het woord van achter u, al zeggende: Dit is de weg, gaat in die.*

Dan zal Jehovah geven de regen van uw zaad waarmee gij het land zult bezaaien en het brood van de inkomst van het land en het zal vet en rijkelijk zijn.

Uw kudde vee zullen te dien dage in een weide landouwe weiden; en de ossen en de ezels die het land bewerken, zullen zuiver mengkoren eten.

Het licht van de maan zal zijn zoals het licht van de zon en het licht van de zon zal zeventvoudig zijn, zoals het licht van zeven dagen, ten dage als Jehovah de breuk van Zijn volk zal verbinden en de wond van zijn plaag zal genezen', (Jesaja 27:6; 30:20-26); dat Jehovah de regen van het zaad zou geven waarmee men het land zou bezaaien en het brood van de inkomst van het land, dat de kudde vee in een groot grasland zouden weiden, dat de ossen en de ezels die het land bewerken, zuiver mengkoren zouden eten, dat het licht van de maan zou zijn zoals het licht van de zon en dit zeventvoudig, dat dit zulke dingen betekent die van de Kerk zijn, blijkt duidelijk voor eenieder die het overweegt; verder dat het betekent het onderricht in de waarheden en de goedheden van het geloof; want er wordt gezegd: uw ogen zullen uw leraars beschouwende zijn en uw oren zullen horen het woord, al zeggende: Dit is de weg, gaat die; de leraren immers zijn zij die onderrichten en de weg waarin zij zouden gaan, is het ware van de leer en het goede van het leven.

Wat echter de afzonderlijke dingen in het bijzonder betekenen, blijkt uit de betekenis van: regen, zaad, inkomst, land, kudde vee, het weidse grasland, de ossen en de ezels die het land bewerken, het mengkoren dat zij zullen eten en verder uit de betekenis van het licht van de maan en van de zon en ook van zeventvoudig en van zeven dagen.

En omdat zulke dingen die van de Kerk zijn, dat wil zeggen, die van de leer en van het leven zijn, daarmee worden aangeduid, daaruit volgt, dat dit zal plaatsvinden ten dage als Jehovah de breuk van Zijn volk zal verbinden en de wond van zijn plaag zal genezen.

De breuk van het volk is het valse van de leer vanwege de slechtheid van de leraren, vanwege de begeerten en andere oorzaken die allengs binnensluipen; de wond van de plaag is het boze van het leven vandaar.

Omdat bij het Israëlitische en Joodse volk alle dingen uitbeeldingen waren van hemelse en Goddelijke dingen, zo waren dit ook de velden en de inkomsten ervan en verder de wijngaarden, de olijfboomgaarden en alle plantingen en ook de kudde van grootvee en de ossen en ook de bergen, heuvels, dalen, rivieren en de overige objecten die zich aan hun zintuigen voordeden; vandaar was het dat zij ook met zulke zaken werden verrijkt, wanneer zij de inzettingen en de gerichten bewaarden en deden, volgens de beloften hier en daar in het Woord, zoals bij Mozes: *'Indien gij in Mijn inzettingen zult gewandeld hebben en Mijn geboden zult bewaard en die gedaan zult hebben, zo zal Ik u regens geven op hun tijd en het land zal zijn inkomst geven en de boom des velds zal zijn vrucht geven', (Leviticus 26:3,4);* en bij Zacharia: *'De wijnstok zal zijn vrucht geven en de aarde zal haar inkomst geven en de hemelen zullen hun dauw geven; waarvandaan het zal geschieden, gelijkerwijs gij een vervloeking zijt geweest onder de natiën, zult gij een zegening zijn', (Zacharia 8:12,13).*

Het tegendeel overkwam hun, toen zij andere goden vereerden, want toen beeldden zij niet langer de hemelse en de Goddelijke dingen uit, maar de helse en de duivelse dingen, daarom was er toen niet langer vruchtbaarheid, noch inkomst, maar voleinding en verwoesting, volgens deze teksten bij Mozes: *'Indien gij andere goden dient, zo zal de toorn van Jehovah tegen u ontsteken; Hij zal de hemel toesluiten zodat er geen regen is en het land zal zijn inkomst niet geven', (Deuteronomium 11:17).*

En bij dezelfde: *'Toen Jesjurun vet was geworden, sloeg hij achteruit en verliet God; zij slachtofferen aan demonen, aan de goden die zij niet hebben gekend; en daarom is een vuur aangestoken in Mijn toorn, en zal branden tot in de laagste hel en zal het land en zijn inkomst verteren', (Deuteronomium 32:15,17,22).*

Hieruit nu blijkt wat er wordt aangeduid met het land bezaaien en met zijn inkomst en verder eveneens vanwaar datgene is wat zij betekenen; het blijkt ook wat ermee wordt aangeduid in deze volgende plaatsen, bij David: *'Jehovah stelt de woestijn tot een poel der wateren en het*

land der droogte tot watertochten; Hij doet de hongerigen daar wonen, opdat zij de velden bezaaien en wijngaarden planten en de vrucht der inkomst maken, (Psalm 107:37).

Bij Mozes: *'Jehovah doet Zijn volk rijden op de hoogten der aarde en Hij spijzigt met de inkomst van de velden; Hij doet honing zuigen uit de steen van de rots en olie uit de kei van de rots'*, (Deuteronomium 32:13).

9273. En de inkomst ervan verzamelen; dat dit de goede dingen van het ware daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van verzamelen, namelijk na het onderricht zich toe-eigenen, want wanneer zaaien is onderrichten en onderricht worden in de waarheden van het geloof, zoals eerder is getoond, dan is verzamelen zich die dingen toe-eigenen; de toe-eigening vindt plaats, wanneer de waarheden, die eerst van de leer zijn geweest, van het leven worden; wanneer zij van het leven worden, worden zij de goedheden van het ware genoemd; dit wordt hier met de inkomst aangeduid.

9274. En in het zevende zult gij het braak laten en het vrij laten; dat dit betekent de tweede staat, wanneer de mens van de Kerk in het goede is en zo in het kalme van de vrede, staat vast uit de betekenis van het zevende jaar of van de sabbat, namelijk wanneer de mens in het goede is en door het goede wordt geleid door de Heer, nrs. 8495, 8510, 8890, 8893.

Uit de betekenis van het land braak laten of van dat niet bezaaien, namelijk niet door waarheden, zoals eerder, geleid worden; en uit de betekenis van het vrij laten, namelijk in de kalmte van de vrede zijn.

Dat de sabbat ook een uitbeelding is geweest van de staat van vrede, waarin er verbinding is, zie nr. 8494; want door het braak laten en het vrijlaten of de rust van het land, werd de rust, de kalmte en de vrede uitgebeeld, die degenen hebben die in het goede zijn uit de Heer.

Dat er twee staten zijn voor de mens die wordt wederverwekt en Kerk wordt, namelijk de eerste wanneer hij door de waarheden van het geloof wordt geleid tot het goede van de naastenliefde en de tweede wanneer hij in het goede van de naastenliefde is, zie de nrs. 7923, 7992, 8505, 8506, 8512, 8513, 8516, 8539, 8643, 8648, 8658, 8685, 8690, 8701, 8772, 9139, 9224, 9227, 9230.

Dat die twee staten er zijn voor de mens die wordt wederverwekt en Kerk wordt, is tot nu toe onbekend geweest, vooral met als oorzaak, dat de mens van de Kerk geen onderscheid had gemaakt tussen het ware en het goede, dus ook niet tussen geloof en naastenliefde, en ook dat hij niet duidelijk deze onderscheiden twee vermogens van de mens had doorvat, dus het verstand en de wil; en dat het verstand de waarheden en de goedheden ziet en dat de wil daardoor wordt aangedaan en die liefheeft; daardoor heeft hij ook niet kunnen weten, dat de eerste staat van de mens die wordt wederverwekt, is de waarheden aanleren en ze zien en de tweede staat ze willen en liefhebben; en dat de dingen die de mens heeft aangeleerd en gezien, hem niet eerder zijn toegeëigend dan wanneer hij ze wil en liefheeft; de wil immers is de mens zelf en het verstand is zijn dienaar.

Indien deze dingen bekend waren geweest, dan had men kunnen weten en bemerken, dat de mens die wordt wederverwekt, door de Heer zowel met een nieuw verstand als met een nieuwe wil wordt begiftigd en dat hij, indien hij niet met het ene en het andere is begiftigd, niet nieuw is, want het verstand is slechts het gezicht van de dingen die de mens wil en liefheeft en zo is het alleen, zoals eerder gezegd, een dienaar.

Als gevolg van dat de eerste staat van de mens die wordt wederverwekt, is geleid worden door de waarheden tot het goede en de tweede staat geleid worden door het goede; en dat, wanneer hij in deze staat is, de orde is omgekeerd en hij dan door de Heer wordt geleid en dat hij dan in de hemel is en dan in het kalme van de vrede.

Deze staat is het die wordt verstaan onder de zevende dag en onder het zevende jaar en verder ook onder het jubeljaar, dat wil zeggen, onder de sabbat en onder de sabbat der sabatten en

daaronder dat dan het land zou rusten, volgens deze teksten bij Mozes: *‘Zes jaren zult gij uw veld bezaaien en zes jaren zult gij uw wijngaard besnijden en de inkomst ervan verzamelen; maar in het zevende jaar een sabbat der sabbatten zal voor het land zijn; een sabbat voor Jehovah; een veld zult gij niet bezaaien en uw wijngaard zult gij niet besnijden; wat van zelf zal geboren zijn van uw oogst zult gij niet inoogsten’*, (Leviticus 25:3-5) en ten aanzien van het jubeljaar: *‘In het jubeljaar zult gij niet zaaien, noch inoogsten wat van zelf daarin geboren zal zijn, noch de afgezonderde [ranken] wijnoogsten’*, (Leviticus 25:12).

Wie niets weet met betrekking tot beide staten, kan ook verscheidene dingen die in het Woord staan, niet weten; want in het Woord, vooral in het profetische, wordt de ene en de andere staat wel onderscheiden beschreven; ja zelfs kan hij ook niet de innerlijke zin van het Woord zien en zelfs niet verscheidene dingen die in de letterlijke zin ervan zijn, zoals deze die de Heer heeft voorzegt ten aanzien van de laatste tijd van de huidige Kerk, die daar de voleinding der eeuw wordt genoemd, bij Mattheüs: *‘Laten alsdan zij die in Judea zijn, vluchten op de bergen; die op het huis is, klimme niet af om iets uit zijn huis weg te nemen. En die in het veld is, kere niet weder achterwaarts terug om zijn bekleedselen weg te nemen’*, (Mattheüs 24:16-18).

En bij Lukas: *‘In die dag, al wie op het huis zal zijn en zijn vaten in het huis, die klimme niet af om die weg te nemen; en al wie in het veld zal zijn, die kere eender niet terug naar hetgeen achter hem is; gedenkt aan de echtgenote van Loth’*, (Lukas 17:31,32); dat hier de tweede staat wordt beschreven en dat men uit die staat niet moet terugkeren tot de vorige, zie de nrs. 3650-3655, 5895, 5897, 8505, 8506, 8510, 8512, 8516.

Dat die staten onderscheiden zijn, sluiten ook deze dingen in bij Mozes: *‘Wanneer gij een nieuw huis gemaakt zult hebben, zo zult gij een omranding voor uw dak maken. Gij zult uw wijngaard en uw veld niet gemengd bezaaien.*

Gij zult niet ploegen met een os en een ezel tegelijk. Gij zult niet aantrekken een gemengd kleeid uit wol en linnen tegelijk’, (Deuteronomium 22:8-12; Leviticus 19:19); hiermee wordt aangeduid, dat degene die in de staat van het ware is, dat wil zeggen, die in de eerste staat is, niet kan zijn in de staat van het goede, dat wil zeggen, in de tweede staat, dus evenmin omgekeerd; de oorzaak hiervan is dat de ene staat het omgekeerde is van de andere; in de eerste staat immers schouwt de mens vanuit de wereld tot de hemel, in de tweede schouwt hij uit de hemel tot de wereld; want in de eerste staat treden de waarheden uit de wereld door het verstand binnen in de wil en worden daar de goede dingen, omdat zij van de liefde zijn; in de tweede staat echter gaan van de hemel de zo goed geworden dingen door de wil uit in het verstandelijke en verschijnen daar in de vorm van het geloof; het is dit geloof dat zaligmakend is, omdat het is uit het goede van de liefde, dat wil zeggen, door het goede van de liefde uit de Heer; dat geloof immers is van de naastenliefde in de vorm.

9275. En de behoeftigen van uw volk zullen eten; dat dit betekent de verbinding door het goede van de naastenliefde met hen die in weinige waarheden zijn, maar toch verlangen onderricht te worden, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk de vergemeenschapping en de verbinding, nrs. 2187, 3596, 5643, 8001; en uit de betekenis van de behoeftigen, namelijk degenen die in weinig waarheden zijn uit onwetendheid en toch verlangen onderricht te worden, nr. 9253; en uit de betekenis van het volk, hier het volk van Israël, dus degenen die van de Kerk zijn, nrs. 4286, 6426, 6637, 8805.

Hieruit blijkt, dat met de behoeftigen van uw volk zullen eten, wordt aangeduid de verbinding van de Kerk met hen die in weinige waarheden zijn, maar wel verlangen om onderricht te worden; dat er wordt gezegd de verbinding door het goede van de naastenliefde, is omdat dat goede verbindt, waarover in het volgende artikel.

9276. En het overgelatene van hen zal het wilde dier van het veld eten; dat dit betekent door die met hen die in de verkwikkingen van het uiterlijk ware zijn, staat vast uit de betekenis van het overgelatene van hen, namelijk van de behoeftigen van het volk, dus dat wat door die is overgelaten, dus dat wat achter hen is, hier echter door hen, omdat er gehandeld wordt over de verbinding van de Kerk, met hen die in weinig waarheden zijn en hier met hen die in de verkwikkingen van het uiterlijk ware zijn.

Dat de verbinding van de Kerk met dezen door die plaatsvindt, zal men hierna zien.

Uit de betekenis van eten, dus de vergemeenschapping en verbinding, nr. 9275; en uit de betekenis van het wilde dier, namelijk degenen die in de verkwikkingen van het uiterlijk ware zijn; de dieren immers in het Woord betekenen de aandoeningen van het ware en het goede, de dieren die van de kudde van kleinvee zijn, de aandoeningen van het innerlijk ware en goede en de dieren die van de kudde van grootvee zijn de aandoeningen van het uiterlijk ware en goede; de wilde dieren echter zulke aandoeningen die van het meest uiterlijk ware zijn, want deze aandoeningen zijn ten opzichte van de innerlijke aandoeningen wilde dieren; zij zijn immers de aandoeningen van de zinlijke dingen, die de wellusten en de verkwikkelijkheden worden genoemd.

Dat zij de verkwikkelijkheden van het ware en niet van het goede zijn, komt omdat de zinlijke dingen, die met de wereld door het lichaam rechtstreeks gemeenschap hebben, nauwelijks iets uit het geestelijk goede trekken, want daar zetelen voornamelijk de lichamelijke en wereldse liefden.

Dat de dieren in het Woord de aandoeningen van het ware en het goede betekenen, zie de nrs. 45,46,142,143,246,714,715,776, 719, 1823, 2180, 2781, 3218, 3519, 5198, 9090; dat de dieren die van de kudde van kleinvee zijn, de aandoeningen van het innerlijk ware en goede betekenen en die van de kudde van grootvee de aandoeningen van het uiterlijk ware en goede, nrs. 5913, 8937, 9135; dat de zinlijke dingen gemeenschap hebben met de wereld en de uiterste dingen zijn, nrs. 4009, 5077, 5089, 5094, 5125, 5128, 5767, 6183, 6201, 6310, 6311, 6313, 6315, 6318, 6564, 6598, 6612, 6614, 6622, 6624, 6844, 6845, 6948, 6949, 7442, 7693, 9212, 9216; uit wat in deze teksten is getoond, kan men weten hoedanig het zinlijke van de mens is ten opzichte van de innerlijke dingen, namelijk dat zij zijn zoals het wilde dier.

Er wordt in dit vers in de innerlijke zin gehandeld over hen die in het goede van de naastenliefde zijn en verder over hen die in weinig waarheden zijn en toch verlangen onderricht te worden, daarna over hen die in de verkwikkingen van het uiterlijk ware zijn.

Deze drie geslachten van mensen stellen de Kerk samen: zij die in het goede van de naastenliefde zijn, stellen het innerlijke van de Kerk samen, degenen echter die in weinig waarheden zijn, maar toch onderricht willen worden, dus zij die in de aandoeningen van het ware zijn vanuit het goede, stellen het uiterlijke van de Kerk samen; en zij die in de verkwikkingen van het uiterlijk ware zijn, die zijn de uitersten en maken als het ware de omtrek en sluiten de Kerk.

De verbinding van de hemel met het menselijk geslacht, dat wil zeggen, de verbinding van de Heer door de hemel met de mens, vindt plaats door hen die in het goede van de naastenliefde zijn, dus door het goede van de naastenliefde, want daarin is de Heer aanwezig; de Heer immers is dat Goede Zelf, omdat het uit Hem voortgaat; door dat goede verbindt de Heer Zich met hen die in de aandoeningen van het ware zijn, want de aandoening van het ware is uit het goede en het goede is, zoals eerder gezegd, uit de Heer.

Door hen is de Heer opnieuw bij degenen die in de verkwikkingen van het uiterlijk ware zijn, want de verkwikkingen bij hen zijn voor het grootste deel uit de liefden van zich en van de wereld en trekken slechts zeer weinig uit het geestelijk goede.

Zodanig is de vergemeenschapping van de hemel met de mens, dat wil zeggen, zodanig is de vergemeenschapping van de Heer door de hemel met hem, dus zodanig is die verbinding.

Dat de vergemeenschapping en de verbinding van de Heer met het menselijk geslacht zodanig is, staat hieruit vast, dat zodanig de invloeiing is bij ieder mens van de Kerk – onder de mens van de Kerk wordt degene verstaan die in het goede van de naastenliefde is en vandaar in de waarheden van het geloof uit de Heer, want de naastenliefde waaruit het geloof is, is de Kerk zelf bij de mens, omdat zij uit de Heer zijn – want de Heer vloeit in dat goede in, dat het innerlijke van hem is en door dat in de aandoening van het ware, dat het uiterlijke van hem is en door die aandoening in de verkwikkingen van het uiterlijk ware, die in de uiterste dingen zijn.

Zoals het gesteld is met de mens van de Kerk in het bijzonder, zo is het ook gesteld met de Kerk in het algemeen, dat wil zeggen, met allen die de Kerk van de Heer samenstellen. De oorzaak dat dit zo is, is dat de algehele Kerk vóór de Heer is zoals één mens, want de hemel van de Heer, waarmee de Kerk één maakt, is vóór Hem als één mens, zoals kan vaststaan uit wat over de hemel als de Grootste Mens is getoond aan het einde van verscheidene hoofdstukken van Genesis; omdat dit zo is, is het met de mens van de Kerk in het bijzonder eender gesteld, want de mens van de Kerk in het bijzonder is de hemel, de Kerk en het rijk van de Heer in kleinste beeltenis.

Verder is het met de Kerk gesteld zoals met de mens zelf, namelijk dat er twee bronnen van leven bij hem zijn: namelijk het hart en de long.

Het is bekend dat het eerste van het leven van hem het hart is en het tweede van het leven van hem de long is en dat uit deze beide bronnen alle en de afzonderlijke dingen leven die in de mens zijn.

Het hart van de Grootste Mens, dat wil zeggen, van de hemel en de Kerk, stellen degenen samen die in de liefde tot de Heer zijn en in de liefde jegens de naaste en daaruit in het geloof zijn, dus los van de personen de naastenliefde en het geloof uit de Heer; de overige ingewanden en leden in die Grootste Mens stellen degenen samen die in de uiterlijke ware en goede dingen zijn, dus abstract genomen van de personen, de uiterlijke goede en ware dingen waardoor het innerlijk ware en goede kan worden binnengeleid.

Zoals nu het hart eerst invloeit in de long en door deze in de ingewanden en de leden van het lichaam, zo vloeit eveneens de Heer in door het goede van de liefde in de innerlijke waarheden en door deze in de uiterlijke ware en goede dingen.

Hieruit kan men zien dat er op aarde ten enenmale een Kerk moet zijn en dat zonder haar het menselijk geslacht zou vergaan, want het zou zijn zoals een mens die sterft, daar de long en het hart ophouden bewegen te worden.

Vanwege deze oorzaak wordt er ook door de Heer in voorzien, dat er altijd op aarde een Kerk is, waar de Heer is onthuld door het Goddelijk Ware dat uit Hem is; dat Goddelijk Ware is op onze aarde het Woord.

Dat dit zo is, gelooft nauwelijks iemand heden ten dage, omdat men niet gelooft dat alles van het leven van de mens is door de hemel uit de Heer; men meent immers dat het leven in de mens zelf is en dat dit kan blijven bestaan zonder verband met de hemel, dat wil zeggen, door de hemel uit de Heer, terwijl toch die mening volledig vals is.

Hieruit blijkt nu, hoe het moet worden verstaan dat er verbinding is door het goede van de naastenliefde met hen die in weinig waarheden zijn en toch verlangen onderricht te worden en door die waarheden met degenen die in de verkwikkingen van het uiterlijk ware zijn, wat wordt aangeduid met het braak laten en het vrij laten van het land in het zevende jaar en dat dan de behoeftigen van uw volk zouden eten en dat het overgelatene van hen het wilde dier van het veld zou eten.

Maar zie wat daarover eerder is getoond, namelijk dat de hemel vóór de Heer is als één mens en dat daarom de hemel de Grootste Mens wordt genoemd, nrs. 1276, 2996, 3624-3649, 3741-3751, 4218-4228; eender de Kerk van de Heer, omdat het rijk van de Heer op aarde de Kerk is, die één maakt met het rijk van de Heer in de hemelen, nrs. 4060, 7396, 9216.

Dat de mens van de Kerk de hemel en de Kerk in het bijzonder is, nrs. 1900, 1902, 3624-3631, 3634, 3884, 4292, 4523-4525, 4625, 6013, 6057.

Dat zij die in de liefde tot de Heer en in de liefde jegens de naaste zijn, het gebied van het hart in de Grootste Mens samenstellen en dat zij die in de naastenliefde en het geloof daaruit zijn uit de Heer, het gebied van de long samenstellen, nrs. 3635, 3883-3896.

Dat alles van het leven invloeit door de hemel uit de Heer, nrs. 2536, 2706, 2886-2889, 2893, 3001, 3318, 3484, 3742, 3743, 4151, 5846, 5850, 5986, 6053-6058, 6189-6996, 7004, 7055, 7056, 7058, 7147, 7270, 7343, 8321, 8685, 8701, 8717, 8728, 9110, 9111, 9216.

Dat er een verband is van de hemel met de mens, nr. 9216; en dat zonder een Kerk op aarde het menselijk geslacht zou vergaan, nrs. 468, 637, 2853, 4545.

9277. Aldus zult gij doen met uw wijngaard, met uw olijfboomgaard; dat dit betekent dat het zo is met het geestelijk goede en met het hemels goede, staat vast uit de betekenis van de wijngaard, namelijk de geestelijke Kerk, nrs. 1069, 9139, dus het geestelijk goede, namelijk het goede van de liefde jegens de naaste, want dit goede maakt de geestelijke Kerk; en uit de betekenis van de olijfboomgaard, namelijk de hemelse Kerk, dus het hemels goede, dus het goede van de liefde tot de Heer, want dit goede maakt de hemelse Kerk; wat de geestelijke Kerk en het goede ervan is en wat de hemelse Kerk en het goede ervan is en ook wat het verschil ertussen is, zie de nrs. 2046, 2227, 2708, 2715, 2718, 2935, 2937, 2954, 3166, 3235, 3236, 3240, 3246, 3374, 3833, 3887, 3969, 4138, 4286, 4493, 4585, 4938, 5113, 5150, 5922, 6289, 6296, 6366, 6427, 6435, 6500, 6647, 6648, 7091, 7233, 7877, 7992, 8042, 8152, 8234, 8521.

Dat de olijfboomgaard de hemelse Kerk en dus het hemels goede betekent, staat vast uit de plaatsen waar de olijfboom wordt genoemd, zoals bij Mozes: ‘Wijngaarden zult gij planten en kweken, maar wijn zult gij niet drinken, noch vergaderen, omdat de worm, het zal eten.

Olijfbomen zult gij hebben in uw gehele grens, maar met olie zult gij u niet zalven, omdat uw olijfboom zal afgeschud worden’, (Deuteronomium 28:39,40); daar wordt gehandeld over de vervloeking, indien andere goden zouden worden vereerd, en indien de inzettingen en de gerichten niet werden bewaard; de olijfbomen in de gehele grens zijn de goedheden van de hemelse liefde die uit de Heer door het Woord in de gehele Kerk zijn; met olie niet gezalfd worden, voor toch niet in dat goede zijn; de olijfboom zal afgeschud worden, staat daarvoor dat dit goede zal vergaan.

Eender bij Micha: ‘Gij zult de olijftreden, maar u met olie niet zalven en most, maar niet wijn drinken’, (Micha 6:15).

Bij Amos: ‘Ik heb u geslagen met brandkoren en met roest; de meeste van uw tuinen en uw wijngaarden en uw vijgenbomen en uw olijfbomen zal de rups eten, nochtans hebt gij u niet omgekeerd tot Mij’, (Amos 4:9); de wijngaarden voor de goede dingen van het geloof, de olijfbomen voor de goede dingen van de liefde; de bestraffing voor de niet-opneming van die goede dingen wordt daarmee aangeduid dat de rups de olijfbomen zal opeten.

Bij Habakuk: ‘De vijgenboom zal niet bloeien, ook geen inkomst in de wijnstokken; het werk van de olijfboomgaard zal liegen en het veld zal geen spijs maken’, (Habakuk 3:17); de vijgenboom voor het natuurlijk goede, de wijnstok voor het geestelijk goede, de olijfboomgaard voor het hemels goede en het veld voor de Kerk.

Bij Zacharia: ‘Twee olijfbomen naast de kandelaar, een ter rechterzijde van het kruikje en een ter linkerzijde ervan; deze zijn de twee zonen der zuivere olie, staande naast de Heer der ganse aarde’, (Zacharia 4:3,11,14); de twee olijfbomen naast de kandelaar, staan voor het hemels goede en het geestelijk goede, die zijn aan de rechter- en de linker zijde van de Heer, de kandelaar betekent de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware.

In het boek Richteren: ‘Jotham zei tot de burgers van Sichem, die Abimelek koning hadden gemaakt: De bomen gingen om een koning over zich te zalven; en zij zeiden tot de olijfboom:

Regeer over ons. Maar tot hen zei de olijfboom: Zal ik mijn vettigheid doen ophouden, die God en de mensen in mij eren en zal ik gaan om mij te bewegen over de bomen. En de bomen zeiden tot de vijgenboom. Ga gij, gij moet over ons regeren.

Maar tot hen zei de vijgenboom: Zal ik mijn zoetigheid doen ophouden en mijn goede inkomst en zal ik gaan om mij te bewegen over de bomen. Toen zeiden de bomen tot de wijnstok: Ga gij, gij moet over ons regeren, Maar tot hen zei de wijnstok: Zal ik mijn most doen ophouden, verblijvende God en de mensen en zal ik gaan om mij te bewegen over de bomen. En al de bomen zeiden tot de sleedoorn: Ga gij, gij moet over ons regeren. En de sleedoorn zei tot de bomen: Indien gij in waarheid mij zalvende zijt tot koning over u, zo komt en vertrouwt in mijn schaduw; indien echter niet, zo ga vuur uit de sleedoorn en vertere de cederen van de Libanon', (Richteren 9:7-15); wat deze teksten in het bijzonder behelzen, kan men niet weten tenzij men weet wat betekent de olijfboom, de vijgenboom, de wijnstok en de sleedoorn; de olijfboom betekent het innerlijk goede van de hemelse Kerk, de vijgenboom het uiterlijk goede van die Kerk, nrs. 4231, 5113; de wijnstok het goede van de geestelijke Kerk, de sleedoorn echter het onechte goede; deze dingen behelzen dus, dat het volk, dat hier de bomen zijn, niet wilde dat het hemels goede, noch het geestelijk goede over hen zou regeren, maar het onechte goede en dat het volk dit verkoos boven het eerstgenoemde goede; het vuur daaruit is het boze van de begeerten; de ceders van de Libanon die het zou verteren, zijn de waarheden van het goede.

Omdat de olijfboom betekende het goede van de liefde uit de Heer en tot de Heer, 'waren daarom de cherubim in het midden van het huis of de tempel gemaakt van oliehout, eender de deuren tot het heiligdom', (1 Koningen 6:23-33).

De cherubim immers en ook de deuren van het heiligdom betekenden de bewaking en de voorzienigheid van de Heer opdat er geen toegang zal zijn tot Hem dan alleen door het goede van de hemelse liefde; daarom waren zij van oliehout.

Hieruit kan vaststaan, vanwaar het is, dat de tabernakel en het altaar met olie waren gezalfd en verder eveneens de priesters en daarna de koningen; en vanwaar het is dat olijfolie werd gebruikt voor de lampen; olie immers betekende het goede van de liefde uit de Heer, nrs. 886, 3728, 4582, 4638 en de zalving betekende dat zij zo de Heer zouden uitbeelden.

9278. Zes dagen zult gij uw werken doen; dat dit betekent de staat van arbeid en van strijd, wanneer men in de uiterlijke verkwikkingen is die verbonden moeten worden met de innerlijke dingen, staat vast uit de betekenis van zes dagen die de zevende voorafgaan, dus de staat van arbeid en strijd, nrs. 737, 900, 8510, 8588, 8975; de arbeid dan en de strijd worden aangeduid met de werken, die in die dagen gedaan zullen worden.

Met de werken van zes dagen en met de rust op de zevende dag, worden de dingen aangeduid die bij de mens ontstaan in zijn eerste en tweede staat wanneer hij wordt wederverwekt; en eveneens de dingen die ontstaan bij hem wanneer hij is wederverwekt; over de eerste en de tweede staat van de mens wanneer hij wordt wederverwekt, zie nr. 9274 en over de dingen die bij hem ontstaan wanneer hij is wederverwekt, nr. 9213; deze dingen vinden plaats met als doel, dat de uiterlijke dingen worden verbonden met de innerlijke.

Er is immers de uiterlijke mens, die ook de natuurlijke wordt genoemd en er is de innerlijke mens die de geestelijke wordt genoemd; de uiterlijke mens heeft gemeenschap met de wereld en de innerlijke met de hemel.

Het is de Goddelijke Orde dat de hemel de wereld zal regeren bij de mens en niet de wereld de hemel bij hem; wanneer immers de hemel de mens regeert, dan regeert de Heer hem; de mens is daarin geboren, dat hij de wereld en zichzelf liefheeft boven de hemel en de Heer; omdat dit tegengesteld is aan de Goddelijke Orde, moet het door de wederverwekking worden omgekeerd; wat plaatsvindt, wanneer de dingen die van de hemel en van de Heer zijn, meer worden geliefd dan de dingen die van de wereld en van hemzelf zijn.

Dit is de oorzaak, dat de mens die is wederverwekt, en ook degene die in de hemel is, bij beurten in de uiterlijke en bij beurten in de innerlijke dingen is, want daardoor worden de uiterlijke dingen gerangschikt opdat die samenstemmen met de innerlijke dingen en tenslotte opdat die aan de innerlijke worden onderworpen.

Wanneer de mens in dit uiterlijke is, dan is hij in arbeid en strijd, want hij is in een leven dat smaakt naar de wereld, waarin van alle kanten de hellen invloeden en die aanhoudend trachten de dingen die van de hemel zijn bij de mens te bestoken, ja zelfs onder het juk te brengen; maar de Heer beschermt en bevrijdt aanhoudend.

Vandaar nu de arbeid en de strijd, die worden aangeduid met de zes dagen van de week, waarin de werken moeten plaatsvinden.

Maar wanneer de mens in de innerlijke dingen is, dan houdt, omdat hij in de hemel bij de Heer is, de arbeid en de strijd op en is hij in de kalmte van de vrede, waarin ook de verbinding plaatsvindt; dit wordt aangeduid met de zevende dag.

Dat het innerlijke van de mens is geschapen volgens het beeld van de hemel en zijn uiterlijke naar het beeld van de wereld en dat de mens dus zo een kleine vorm van de hemel en de wereld is, volgens de zegswijze van de Ouden een microkosmos, zie nr. 6057; bijgevolg is het volgens de Goddelijke Orde, dat de Heer door de hemel de wereld regeert bij de mens en geenszins andersom.

Hoedanig de arbeid en de strijd is wanneer de mens in zijn uiterlijke is, kan hieruit vaststaan, dat hij dan in zo'n staat is, dat hij warm wordt uit de wereld en koud is voor de hemel, tenzij deze is zoals de wereld, dat hij vandaar in zo'n schaduw is, dat hij het niet kan begrijpen, dan dat de uiterlijke dingen in de innerlijke invloeden, dus dat het oog ziet en het oor hoort uit zich en dat de objecten ervan het denken voortbrengen en het verstandelijke doen optreden en dat hij vandaar uit zich kan geloven en uit zich God liefhebben; dus vanuit de wereld de hemel zien; uit deze begoocheling kan hij nauwelijks worden weggeleid, voordat hij uit de uiterlijke dingen in de innerlijke is en zo in het licht van de hemel is opgeheven; dan eerst doorvat hij, dat de zaken die van de wereld bij hem zijn, dus die van het lichaam en van de zinnen ervan zijn, zien en handelen door de invloeiing uit de hemel, dat wil zeggen, door de hemel uit de Heer en in het geheel niets uit zichzelf.

Daaruit blijkt, vanwaar het is dat de zinlijke mens gelooft, dat uit de wereld en uit de natuur het al van zijn leven is, dat er geen hel is, noch een hemel en tenslotte dat er geen God is; en als gevolg daarvan lacht om alle dingen van de Kerk voor zoveel als het hemzelf betreft, maar, voor zoveel als het de eenvoudigen betreft, is dit wel passend, vindt hij, opdat zij in banden worden gehouden en tevens krachtens de wetten.

Daaruit kan men weten, wat het is om in de uiterlijke dingen te zijn en niet tegelijk in de innerlijke en dat de mens, wanneer hij in de uiterlijke dingen is in de koude en de schaduw is ten aanzien van de dingen die van de hemel en van de Heer zijn; en eveneens kan men daaruit weten, wie in de wereld inzichtsvol en wijs zijn, namelijk degenen die in het ware en goede van de Kerk zijn, omdat deze mensen wijs zijn uit de hemel; en ook wie dwaas en ijlhoofdig zijn, namelijk degenen die niet in het ware en goede van de Kerk zijn, omdat zij alleen kennis en wetenschappen hebben vanuit de wereld en dat degenen van hen die zich door de wetenschappen van de wereld hebben bevestigd tegen de waarheden en goedheden van de Kerk, meer ijlhoofdig en dwaas zijn dan de overigen, hoezeer zij ook geloven dat zij inzichtsvol en wijs zijn boven anderen en degenen die in het goede van het leven vanuit de waarheden van de leer zijn, onnozelen noemen, terwijl toch de eenvoud van deze wijsheid vóór de engelen is; ook worden dezen na de dood in de wijsheid van de engelen verheven door de Heer.

Dat dit zo is, leert de Heer ook bij Mattheüs: *'Deswege spreek Ik door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en horende niet horen, noch verstaan'*, (Mattheüs 13:13,14).

Bij Johannes: *'Ik zal de Geest der Waarheid zenden, Die de wereld niet kan ontvangen, aangezien zij Hem niet ziet en Hem ook niet erkent; nog slechts een klein weinig en de wereld zal Mij niet meer zien'*, (Johannes 14:17,19); dat de wereld de Geest der Waarheid niet kan ontvangen, aangezien zij Hem niet ziet en Hem ook niet bekent, betekent dat zij de Heer niet zal erkennen met het geloof van het hart, omdat de uiterlijkheden, die van de wereld zijn, zullen verduisteren.

Wie vandaar aanbidt heden Hem als de Heer van de gehele hemel en de gehele aarde, (Mattheüs 28:18), terwijl toch allen die in de hemelen zijn, dus die in het innerlijke zijn, de Heer als hun allene God zien.

9279. En op de zevende dag zult gij ophouden; dat dit betekent de staat van het goede wanneer men in de innerlijke dingen is, en dan in het kalme van de vrede, staat vast uit de betekenis van de zevende dag of de sabbat, namelijk wanneer de mens in het goede is en door het goede wordt geleid door de Heer, nrs. 8495, 8510, 8890, 8893; en uit de betekenis van ophouden of rusten van de werken, te weten het kalme van de vrede dan; over deze staat zie wat daarover eerder is gezegd en getoond in de nrs. 9274, 9278.

Maar het zal in het kort worden gezegd, vanwaar het is dat de mens wanneer hij in het goede is, dan in de innerlijke dingen is: de uiterlijke dingen van de mens zijn geformeerd tot het beeld van de wereld, de innerlijke echter tot het beeld van de hemel, nr. 6057.

Daarom neemt ook het uiterlijke de dingen op die van de wereld zijn, maar het innerlijke die dingen die van de hemel zijn.

De uiterlijkheden die van de wereld zijn, worden geopend bij de mens vanaf de kindertijd tot aan de volwassen leeftijd achtereenvolgens, evenzo de innerlijke dingen; maar de uiterlijke worden geopend door zaken die van de wereld zijn, en de innerlijke door die welke van de hemel zijn; beide worden geopend, namelijk de verstandelijke en de dingen van de wil; de verstandelijke worden geopend door die welke betrekking hebben op het ware en de dingen van de wil door die welke betrekking hebben op het goede; alle dingen immers die in het heelal zijn, zowel als die in de wereld zijn, als die welke in de hemel zijn, hebben betrekking op het ware en op het goede.

De zaken die betrekking hebben op het ware worden wetenschappen en erkentissen genoemd en die betrekking hebben op het goede worden liefden en aandoeningen genoemd. Daaruit blijkt, welke en hoedanige dingen het zijn die het leven van de mens openen.

Wat de innerlijke mens betreft, die zoals is gezegd, tot het beeld van de hemel is geformeerd, zijn het de erkentissen van het ware en het goede van het geloof uit de Heer en vandaar het geloof in de Heer, die het verstandsdeel van hem openen; en het zijn de aandoeningen van het ware en het goede, die zijn van de liefde uit de Heer en vandaar van de liefde tot de Heer, die zijn wilsdeel openen, dus de hemel formeren, dus in beeld de Heer bij hem, want de hemel is het beeld van de Heer; vandaar is het dat de hemel de Grootste Mens wordt genoemd, nrs. 1276, 2996, 2998 3624-3649, 3741-3751, 4218-4228; en dat de mens tot het beeld van de hemel en tot het beeld van de wereld is geformeerd, nrs. 3628, 4523, 4524, 6013, 6057; en dat de wederverwekte mens en de engel is de hemel en de Kerk in kleinste vorm, nrs. 1900, 3624, 3634, 3884, 4040, 4041, 4292, 4625, 6013, 6057, 6605, 6626, 8989.

Hieruit kan vaststaan, vanwaar het is, dat de mens, wanneer hij in het goede is, dan in het innerlijke is.

Maar over de opening van de innerlijke en uiterlijke dingen van de mens, zal meer gezegd worden in wat volgt en vanuit de Goddelijke barmhartigheid van de Heer, worden gezegd.

9280. Deswege opdat ruste uw os en uw ezel; dat dit betekent dat de kalmte van de vrede voor de uiterlijke goedheden en waarheden tesamen, staat vast uit de betekenis van rusten, wanneer wordt gehandeld over de zevende dag of de sabbat, namelijk het kalme van de

vrede, nr. 9279; en uit de betekenis van de os, namelijk het uiterlijk goede en van de ezel te weten het uiterlijk ware, nrs. 2781, 9135, 9255.

Dat dieren zulke aandoeningen en neigingen hebben betekent, als de mens met hen gemeen heeft, zie de nrs. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 776, 2179-2781, 3218, 3519, 5198, 5913, 8937, 9090, 9135; en dat zij bij de slachtoffers werden aangewend, volgens de betekenis, nrs. 1823, 2180, 2805, 2807, 2830, 3519; en dat alle dingen die in de wereld en in haar drie rijken zijn, uitbeeldingen waren van de geestelijke en de hemelse dingen van het rijk van de Heer, nrs. 1632, 1881, 2758, 2987-3003, 3213-3227, 3483, 3624-3649, 4939, 5116, 5427, 5428, 5477, 8211.

Dat er van alle dingen overeenstemmingen zijn, nrs. 2987-3003, 3213-3226, 3337-3352, 3472-3485, 3624-3649, 3745-3750, 3883-3896, 4039-4055, 4218-4228, 4318-4331, 4403-4420, 4523-4533, 4622-4634, 4652-4660, 4791-4806, 4931-4952, 5050-5062, 5171-5189, 5377-5396, 5552-5573, 5711-5727, 8615.

Deze teksten zijn bijeen verzameld, opdat men daaruit kan zien, dat niet alleen alle dieren, maar ook alle objecten die in de wereld zijn, overeenstemmen en volgens de overeenstemmingen de geestelijke en de hemelse dingen uitbeelden en betekenen en in de hoogste zin de Goddelijke dingen die van de Heer zijn.

Vandaar hoedanig de Oude Kerken zijn geweest die uitbeeldende Kerken werden genoemd, namelijk dat in de afzonderlijke dingen van haar gewijde riten, de dingen waren uitgebeeld die van de Heer en van Zijn rijk zijn, dus die van de liefde tot en van het geloof in Hem zijn; en dat toen de hemel met de mens van de Kerk door zulke dingen verbonden is geweest; de innerlijke dingen immers vertoonden zich in de hemel.

Het Woord van de Heer is tot dat doel ook gegeven, want daarin stemmen alle en de afzonderlijke dingen tot op de kleinste jota toe, overeen en duiden aan; vandaar is er door het Woord alleen al een verband van de hemel met de mens.

Dat dit zo is, weet niemand heden ten dage; daarom begint de natuurlijke mens dit gering te schatten, wanneer hij het Woord leest en zoekt waar toch het Goddelijke daarin schuilt en wanneer hij dat niet vindt in de letter vanwege de gewone stijl, en daarna begint te ontkennen dat het door het Goddelijke Zelf is gedictieerd en door de hemel tot de mens is neergezonden; hij weet immers niet dat het Woord Goddelijk is krachtens de geestelijke zin, die niet in de letter verschijnt, maar niettemin in de letterlijke zin aanwezig is en dat die zin zich vertoont in de hemel, wanneer de mens het Woord met een heilige intentie leest en dat in die zin wordt gehandeld over de Heer en over Zijn rijk.

Deze Goddelijke dingen zijn het krachtens welke het Woord Goddelijk is en door welke de heiligheid invloeit door de hemel uit de Heer tot in de letterlijke zin en in de letter zelf.

Maar zolang de mens niet weet wat het geestelijke is, kan hij ook niet weten wat de geestelijke zin is, dus ook niet wat overeenstemming is; en zolang de mens de wereld meer liefheeft dan de hemel en zichzelf meer dan de Heer, wil hij niets daarvan weten en die niet begrijpen; terwijl toch daarvandaan alle oude inzicht is geweest en eveneens daarvandaan de wijsheid van de engelen is.

De mystieke verborgenheden, die verscheidene waarzeggers in het Woord met vergeefse inspanning zochten op te sporen, schuilen alleen daarin.

9281. En adem sceppe de zoon van uw dienstmaagd en de vreemdeling; dat dit betekent de staat van leven bij hen die zijn in de goede en ware dingen buiten de Kerk, staat vast uit de betekenis van de zoon van de dienstmaagd, namelijk degenen die in de aandoening van het uiterlijk ware zijn, met de zoon immers wordt het ware aangeduid, nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 2813, 3373, 3704, 4257; en met de dienstmaagd de uiterlijke aandoening, nrs. 1895, 2567, 3835, 3849, 7780, 8893; en uit de betekenis van de vreemdeling, namelijk zij die onderricht willen worden in de waarheden en de goedheden van de Kerk, nrs. 1463, 8007,

8013, 9196; dat met de zoon van de dienstmaagd en de vreemdeling hier degenen worden aangeduid die buiten de Kerk zijn, komt omdat in de teksten die aan dit vers voorafgaan, over hen die binnen de Kerk zijn is gehandeld, daarom worden zij die buiten de Kerk zijn, verstaan onder de zonen van de dienstmaagd en zij die niet zijn geboren binnen de Kerk onder de vreemdelingen, aangezien die van een lagere afkomst zijn en dezen van een andere afstamming; en uit de betekenis van adem scheppen, namelijk de staat van het leven ten aanzien van de waarheden en goedheden van het geloof.

Dat ademen die staat van het leven betekent, komt omdat de longen, waarvan de functie is te ademen, overeenstemmen met het leven van het geloof uit de naastenliefde, dus het geestelijk leven, nrs. 97, 1119, 3351, 3635, 3883-3896, 9229.

De mens heeft een uitwendige ademhaling en een innerlijke; de uitwendige is uit de wereld, maar de innerlijke is uit de hemel.

Wanneer de mens sterft houdt de uitwendige ademhaling op, maar de innerlijke ademhaling, die stil is en niet te bemerken voor hem zolang hij in de wereld leeft, houdt aan; deze ademhaling is geheel en al volgens de aandoening van het ware, dus volgens het leven van zijn geloof.

Degenen echter die in geen geloof zijn, zoals degenen die in de hel zijn, trekken de ademhaling niet uit het innerlijke, maar uit het uiterlijke, dus op tegengestelde wijze, daarom ook beginnen zij te verstikken wanneer zij naderen tot een gezelschap van engelen en worden dan zoals beelden van de dood, nr. 3893.

Dan storten zij zich halsoverkop in hun hel neer, waar zij hun vorige ademhaling weer opnemen die van de hemelse ademhaling het tegendeel is.

Omdat de ademhaling overeenstemt met het leven van het geloof, wordt daarom eveneens het leven van het geloof aangeduid met de ziel, nr. 9050, vanwege de bezieling, die de ademhaling is.

En daarom wordt zij eveneens geest genoemd, zoals *‘de geest inhalen en de geest uitlaten’* en vandaar eveneens zijn geesten in de oorspronkelijke taal genoemd naar de wind en worden zij in het Woord met de wind vergeleken, zoals bij Johannes: *‘De wind blaast waarheen hij wil en gij hoort zijn stem, doch gij weet niet vanwaar hij komt of waarheen hij gaat; zo is een elk die verwekt is uit de geest’*, (Johannes 3:8).

Daaruit blijkt eveneens, wat het betekent dat de Heer na de wederopstanding, terwijl hij sprak met de discipelen *‘in hen blies en tot hen zei: Ontvangt de Heilige Geest’*, (Johannes 20:22).

9282. En alles wat Ik heb gezegd tot ulieden zult gij bewaren; dat dit betekent dat de geboden, de gerichten en de inzettingen moeten worden gedaan, staat vast uit de betekenis van alles wat Jehovah heeft gezegd tot hen, namelijk alle dingen van het leven die van de eredienst en die van de burgerlijke staat zijn; die van het leven werden de geboden genoemd en die van de eredienst de inzettingen en die van de burgerlijke staat de gerichten, nr. 8972; en uit de betekenis van bewaren of waarnemen, dus doen, want door te doen worden zij waargenomen.

Omdat de dingen die van het leven, die van de eredienst en van de burgerlijke staat zijn, niets bij de mens zijn, zolang die alleen in zijn verstand zijn, maar dan pas bij hem zijn, wanneer zij in de wil zijn, wordt daarom in het Woord overal gezegd dat zij gedaan moeten worden, want doen is van de wil, maar weten, verstaan, erkennen en geloven zijn van het verstand. Deze echter ‘zijn’ niet bij de mens voordat zij van de wil worden, noch ‘bestaan’ zij bij hem voordat zij van het verstand uit de wil worden, want het ‘zijn’ van de mens is willen en het ‘bestaan’ is daaruit erkennen en geloven.

De dingen die niet op deze wijze ‘zijn en bestaan’ bij de mens, zijn hem niet toegeëigend, zij staan nog buiten en zijn nog niet in het huis opgenomen, dus dragen zij ook niets bij tot het eeuwige leven van de mens, want zulke dingen worden, indien zij niet van het leven zijn

geworden, in het andere leven verstrooid, terwijl alleen datgene achterblijft wat van het hart is, dat wil zeggen de dingen die van de wil zijn en daaruit van het verstand.

Omdat dit zo is, wordt in het Woord overal gezegd, dat de geboden en de inzettingen gedaan moeten worden, zoals bij Mozes: *‘Mijn gerichten zult gij doen en Mijn inzettingen zult gij bewaren en indien de mens deze gedaan zal hebben, zo zal gij door die leven’*, (Leviticus 18:4,5; Mattheüs 5:20; 7:24-27; 16:27; Johannes 3:21) en op vele andere plaatsen.

9283. En de naam van andere goden zult gij niet vermelden; dat dit betekent dat niet moet gedacht worden vanuit de leer van het valse, staat vast uit de betekenis van de naam, namelijk alles van het geloof en van de eredienst in een samenvatting, nrs. 2724, 3237, 6887, 8274, 8882, hier alles van de leer van het valse, aangezien met de andere goden de valsheden worden aangeduid, nrs. 4544, 7873, 8867; en uit de betekenis van vermelden, namelijk denken; dat vermelden denken is, komt omdat vermelden is van de mond en met de dingen die van de mond zijn, worden de zaken aangeduid die van het denken zijn.

De oorzaak hiervan is dat de spraak van de mens vanuit het denken vloeit; de mens heeft immers een sprekende vorm van denken en een niet sprekende vorm; het sprekende denken is dat waarmee de spraak één maakt; het niet sprekende denken echter is dat waarmee het sprekende denken en daaruit de spraak één maakt bij de oprechten en de gerechten, maar niet één maakt bij de onoprechten en de ongerechten; want het niet sprekende denken is het hogere of het innerlijker verstandelijke van de mens dat voortgaat vanuit zijn wil zelf; het sprekende denken echter is het lagere of uiterlijk verstandelijke, geformeerd door het hogere of innerlijke om vóór de wereld de dingen die van het gerechte en het billijke en die van het goede en het ware zijn, te doen optreden, of te veinzen.

Daaruit blijkt hoedanig de oprechte en de gerechte mens is en hoedanig de onoprechte en ongerechte; namelijk dat bij de oprechte en gerechte mens de innerlijke mens is geformeerd tot het beeld van de hemel en de uiterlijke tot het beeld van de wereld, ondergeordend aan de hemel, nr. 9279; en dat bij de onoprechte en ongerechte mens de innerlijke mens is geformeerd tot een beeld van de hel en de uiterlijke tot een beeld van de hemel ondergeordend aan de hel; want door het uiterlijke veinst hij de dingen die van de hemel zijn en wendt hij de redelijke dingen die uit de hemel zijn aan, om zijn begeerten te begunstigen en eveneens om te bedriegen.

Hieruit staat vast dat de staten van het leven omgekeerd zijn bij de gerechten en de ongerechten.

9284. Hij zal niet gehoord worden op uw mond; dat dit betekent dat niet moet worden gehoorzaamd met enige beaming, staat vast uit de betekenis van horen, te weten gehoorzamen, nrs. 2542, 3869, 4652-4660, 5017, 7216, 8361; en uit de betekenis van niet op de mond zijn, wanneer er wordt gehandeld over de leer van het valse, dat wordt aangeduid met de naam van andere goden, dus niet bevestigen.

Dat de naam van andere goden niet vermeld moest worden, noch gehoord moest worden op de mond, had als oorzaak, dat zouden worden uitgebeeld de hemelse en Goddelijke dingen van de Heer door alle inzettingen, gerichten en geboden, die bevolen waren; zij werden ook uitgebeeld zolang zij Jehovah noemden en vereerden, dan immers was het Goddelijke van de Heer aanwezig en daarmee de hemel; maar wanneer zij andere goden noemden en vereerden, dan werd het helse uitgebeeld, want dan waren geesten uit de hellen aanwezig, die als goden vereerd wilden worden; degenen die in de hellen zijn, streven immers aanhoudend daarnaar aangezien de liefden van zich en van de wereld daar regeren; zie nr. 3881.

9285. vers 14-19. *Drie malen zult gij Mij feest houden in het jaar. Het feest van de ongezuurde dingen zult gij houden; zeven dagen zult gij eten ongezuurde dingen, gelijk als Ik*

u geboden heb, te bestemder tijd van de maand Abib, omdat in dezelve gij zijt uitgegaan van Egypte; en niet zullen gezien worden Mijn aangezichten ledig. En het feest des oogstes, der eerstelingen van uw werken, die gij had gezaaid in het veld; en het feest der inzameling in de uitgang des jaars, in uw inzamelen uw werken uit het veld. Drie malen in het jaar zal gezien worden al uw manlijke tot de aangezichten van de Heer Jehovah. Niet zult gij slachtofferen op het gedesemde het bloed van Mijn slachtoffers; en niet zal vernachten het vet van Mijn feest tot aan de morgen. Het eerste der eerstelingen van uw grond zult gij brengen in het huis van Jehovah uw God; niet zult gij een bokje koken in de melk van zijn moeder.

Drie malen zult gij Mij feest houden in het jaar, betekent de eredienst van de Heer en de voortdurende dankzegging vanwege de bevrijding van de verdoemenis; het feest van de ongezuurde dingen zult gij houden, betekent de zuivering van de valsheden; zeven dagen, betekent de heilige staat dan; zult gij eten ongezuurde dingen, betekent de toe-eigening van het goede dat gezuiverd is van het valse; gelijk als Ik u geboden heb, betekent volgens de wetten van de orde; te bestemder tijd van de maand Abib, betekent vanaf de aanvang van de nieuwe staat; omdat in dezelve gij zijt uitgegaan van Egypte, betekent de bevrijding van de bestoking door de valsheden; en niet zullen gezien worden Mijn aangezichten ledig, betekent de opneming van het goede vanuit de barmhartigheid en de dankzegging; en het feest des oogstes der eerstelingen van uw werken, die gij had gezaaid in het veld, betekent de eredienst van de Heer en de dankzegging vanwege de inplanting van het ware in het goede; en het feest der inzameling in de uitgang van het jaar, in uw inzamelen uw werken uit het veld, betekent de eredienst vanuit een dankbaar gemoed, vanwege de inplanting van het goede vandaar, dus vanwege de wederverwekking en de volledige bevrijding van de verdoemenis.

Drie malen in het jaar zal gezien worden alle manlijke tot de aangezichten van de Heer Jehovah, betekent de aanhoudende verschijning en aanwezigheid van de Heer zo ook in de waarheden die van het geloof zijn; niet zult gij slachtofferen op het gedesemde het bloed van Mijn slachtoffer, betekent dat de eredienst van de Heer uit de waarheden van de Kerk niet vermengd moet worden met de valsheden uit het boze; en niet zal vernachten het vet van Mijn feest tot aan de morgen, betekent het goede van de eredienst niet uit het eigene maar uit de Heer steeds nieuw; het eerste der eerstelingen van uw grond zult gij brengen in het huis van Jehovah uw God, betekent dat alle waarheden van het goede en alle goedheden van het ware heilig zijn omdat zij uit de Heer alleen zijn; niet zult gij een bokje koken in de melk van zijn moeder, betekent dat het goede van de onschuld van de latere staat niet verbonden moet worden met het ware van de onschuld van de vroegere staat.

9286. Drie malen zult gij Mij feest houden in het jaar; dat dit betekent de eredienst van de Heer en de voortdurende dankzegging vanwege de bevrijding van de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van feest houden of feest vieren, namelijk de eredienst van de Heer vanuit een blij gemoed vanwege de bevrijding van de verdoemenis, nr. 7093 en uit de betekenis van drie malen in het jaar, te weten de volle staat tot aan het einde; drie immers betekent het volle van begin tot einde, nrs, 2788, 4495, 7715, 9198; en het jaar een volledige periode, nrs. 2906, 7839, 8070; hier dus de volkomen en volledige bevrijding; want met het feest van de ongezuurde dingen wordt de zuivering van de valsheden aangeduid; met het oogstfeest de inplanting van het ware in het goede en met het feest der inzameling de inplanting van het goede daarvandaan, dus de volkomen bevrijding van de verdoemenis; want wanneer de mens gezuiverd is van de valsheden en daarna binnengeleid door de waarheden in het goede en tenslotte wanneer hij in het goede is, dan is hij in de hemel bij de Heer en dus is hij dan ten volle bevrijd.

De opeenvolgende graden van de bevrijding van de verdoemenis gedragen zich zoals de opeenvolgende graden van de wederverwekking, want de wederverwekking is de bevrijding

uit de hel en de binnenleiding in de hemel door de Heer; de mens immers die wordt wederverwekt, wordt eerst gezuiverd van de valsheden en daarna worden de waarheden van het geloof ingeplant in het goede van de naastenliefde en tenslotte wordt dit goede zelf ingeplant.

Wanneer dit heeft plaatsgevonden is de mens wederverwekt en dan in de hemel bij de Heer; waarom ook met de drie feesten in het jaar werd aangeduid de eredienst van de Heer en de dankzegging vanwege de wederverwekking.

Omdat vanwege de aanhoudende herinnering daaraan die feesten waren ingesteld, wordt daarom gezegd: de eredienst en voortdurende dankzegging, want de dingen die de voornaamste van de eredienst zijn, moeten aanhoudend voortduren; de zaken die aanhoudend voortduren, zijn die welke niet alleen aan het geheugen, maar ook aan het leven zelf zijn ingeschreven; en dan wordt daarvan gezegd dat zij universeel bij de mens regeren, zie de nrs. 5949, 6159, 6571, 8853-8858, 8865.

9287. Het feest van de ongezuurde dingen zult gij houden; dat dit betekent de eredienst en de dankzegging vanwege de zuivering van de valsheden, staat vast uit de betekenis van het feest, namelijk de eredienst van de Heer en de dankzegging vanwege de bevrijding van de verdoemenis, nr. 9286; en uit de betekenis van de ongezuurde dingen, te weten de zuivering van de valsheden, want met het gegiste wordt het valse aangeduid en dan met het ongegiste of ongezuurde, het goede dat is gezuiverd van valsheden, nrs. 2342, 8058.

Over dit feest, dat ook het Pascha werd genoemd, zie hierna in de nrs. 9292, 9294.

9288. Zeven dagen; dat dit de heilige staat betekent, staat vast uit de betekenis van zeven, namelijk het heilige, nrs. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268; en uit de betekenis van de dagen, dus de staten, nrs. 23, 487, 488, 493, 2788, 2913, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 7680, 8426.

9289. Zult gij eten ongezuurde dingen; dat dit betekent de toe-eigening van het goede dat is gezuiverd van de valsheden, staat vast uit de betekenis van eten, dus toe-eigenen, nrs. 3168, 3596, 4745; en uit de betekenis van het ongezuurde, namelijk het goede, gezuiverd van valsheden, nr. 9287.

9290. Gelijk als Ik u geboden heb; dat dit betekent volgens de wetten van de orde, staat vast uit de betekenis van gebieden, wanneer de Heer dit doet, namelijk het Goddelijk Ware dat voortgaat uit Hem, want dit bevat en leert de geboden van het leven en van de eredienst; dat Goddelijk Ware is de Orde zelf in de hemelen en de waarheden zijn de wetten van die Orde, nrs. 1728, 1919, 2258, 2447, 5703, 7995, 8700, 8988; daaruit blijkt, dat met gelijk als Ik u geboden heb, wordt aangeduid, volgens de wetten van de Orde.

9291. Te bestemder tijd van de maand Abib; dat dit betekent vanaf de aanvang van de nieuwe staat, staat vast uit de betekenis van de maand Abib, namelijk de aanvang van de nieuwe staat, nr. 8053.

9292. Omdat in dezelve gij zijt uitgegaan van Egypte; dat dit betekent de bevrijding van de bestoking door de valsheden, staat vast uit wat over het uitgaan van de zonen Israëls uit Egypte, nrs. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7240, 7278, 7317, 8866, 9197, zijn gezegd en getoond.

In deze plaatsen kan men zien dat met het verblijf van de zonen Israëls in Egypte is aangeduid de bestoking van de geestelijken, dat wil zeggen, van degenen die van de geestelijke Kerk van de Heer waren, door de helsen en de bescherming van hen door de Heer en dat met hun uitgaan uit Egypte is aangeduid de bevrijding daaruit; en dat ter wille van die

zaak het Pascha, namelijk het feest van de ongezuurde dingen, was ingesteld, waarover de nrs. 7093, 7867, 7995.

9293. En niet zullen gezien worden Mijn aangezichten ledig; dat dit betekent de opneming van het goede uit barmhartigheid en de dankzegging, staat vast uit de betekenis van de aangezichten van Jehovah, namelijk het goede, de barmhartigheid, de vrede, waarover de nrs. 222, 223, 5585, 7599; en uit de betekenis van niet zien ledig of zonder geschenk, dus de betuiging vanwege de opneming van het goede en de dankzegging, want de geschenken, die werden geofferd aan Jehovah, betekenden zulke dingen die door de mens van harte worden geofferd aan de Heer en worden aanvaard door de Heer.

Het is met de geschenken gesteld zoals met onverschillig welke daden van de mens; de daden van de mens zijn slechts gebaren en abstract van de wil beschouwd zijn zij slechts bewegingen op verschillende wijzen gevormd en als het ware gearticuleerd, niet ongelijk aan de bewegingen van een machine, dus onbezield; maar de daden tezamen met de wil beschouwd, zijn niet zulke bewegingen, maar zij zijn de vormen van de wil voor de ogen getoond, want de daden zijn niets anders dan betuigingen van zulke dingen die van de wil zijn; en ook hebben zij uit de wil haar ziel of leven; daarom kan van de daden iets eenders worden gezegd als van de bewegingen, namelijk dat niets in de daden leeft behalve de wil, zoals niets in de bewegingen behalve het streven.

Dat dit zo is, weet de mens ook; want degene die inzichtsvol is, let niet op de daden van de mens, maar alleen op de wil, krachtens welke en waardoor en ter wille waarvan de daden plaatsvinden; ja zelfs ziet de wijze mens nauwelijks de daden, maar in de daden de hoedanigheid en de hoeveelheid van de wil.

Eender is het gesteld met geschenken, namelijk dat daarin de wil wordt beschouwd door de Heer; vandaar komt het, dat met de geschenken aan Jehovah, dat wil zeggen, aan de Heer opgedragen, zulke dingen worden aangeduid die van de wil of van het hart zijn; het is de wil van de mens, die in het Woord het hart wordt genoemd.

Hieruit blijkt eveneens, hoe het moet worden verstaan, dat eenieder volgens zijn daden of zijn werken, het oordeel in het andere leven zal ontvangen, (Mattheüs 16:27); namelijk dat het zal zijn volgens de dingen van het hart en vandaar van het leven zijn.

Dat zulke dingen worden aangeduid met de geschenken aan Jehovah opgedragen, blijkt uit het Woord, zoals bij David: *'Slachtoffer en geschenk hebt Gij niet gewild, brandoffer en zondoffer hebt Gij niet gevraagd; Uw wil te doen, o mijn God, heb ik verlangd'*, (Psalm 40:7,9).

Bij Mozes: *'Jehovah uw God, Hij is de God der goden en de Heer der heren, Die niet de aangezichten aanneemt en niet geschenk aanneemt'*, (Deuteronomium 10:17); en bij Mattheüs: *'Indien gij uw geschenk zult opgedragen hebben op het altaar en bij dit gedachtig zult zijn geweest, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat daar het geschenk vóór het altaar en ga heen, verzoen u eerst met uw broeder en dan, komende, offer uw geschenk'*, (Mattheüs 5:23,24); daaruit blijkt, dat de aan de Heer opgedragen geschenken betuigingen zijn geweest van zulke dingen die van harte werden geofferd, namelijk de dingen van het geloof en van de naastenliefde.

Bij dezelfde: *'Wijzen kwamen uit de oosterse landen en zij brachten aan de pasgeboren Heer geschenken, goud, wierook en mirre'*, (Mattheüs 2:11); met het goud, de wierook en de mirre worden aangeduid alle dingen die van het goede van de liefde tot en het geloof in de Heer zijn; het goud de dingen die van het goede van de liefde zijn, de wierook die dingen die van het goede van het geloof zijn en de mirre de dingen die van het ene en het andere in de uiterlijke dingen zijn.

Dat de wijzen uit de oosterse landen ze brachten, kwam omdat in de oosterse landen bij sommigen vanuit de oude tijden de wetenschap en de wijsheid van de Ouden was bewaard,

die daarin bestond dat zij in de dingen die in de wereld en op de aarde zijn, de hemelse en de Goddelijke dingen verstonden en zagen; want het was aan de Ouden bekend geweest dat alle dingen overeenstemden en uitbeeldden en vandaar aanduidden, zoals ook blijkt uit de oudste boeken en de monumenten van de heidenen, vandaar kwam het, dat zij wisten dat goud, wierook en mirre hadden betekent de goedheden die aan God geofferd moesten worden. Zij wisten eveneens uit hun profetieën, die van de oude Kerk waren geweest, nr. 2686, dat de Heer in de wereld zou komen en dat er aan hen dan een ster zou verschijnen, waarover ook Bileam, die eveneens van de zonen van het oosten was, heeft geprofeteerd, (Numeri 24:17), nr. 3762; de ster betekent ook de erkenningen van het innerlijk goede en ware, die uit de Heer zijn, nrs. 2495, 2849, 4697.

Bij David: 'De koningen van Tarsis en van de eilanden zullen een geschenk aanbrengen, de koningen van Sheba en Seba zullen een gave aandragen en alle koningen zullen zich inkrommen en alle natiën zullen Hem dienen', (Psalm 72:10,11); deze dingen zijn over de Heer gezegd; met een geschenk aanbrengen en een gave aandragen, wordt het goede van de liefde en van het geloof aangeduid; want Tarsis betekent de leerstellingen van de liefde en het geloof, nr. 1156; Sheba en Seba de erkenningen van het goede en het ware, nrs. 1171, 3240; de koningen de waarheden van de Kerk, nrs. 1672, 2015, 2069, 3009, 4581, 4966, 5044, 5068, 6148; en de natiën de goedheden van de Kerk, nrs. 1159, 1258-1260, 1416, 1849, 4574, 6005, 8771; daaruit blijkt wat daaronder wordt verstaan dat alle koningen zich zullen inkrommen en alle natiën zullen dienen.

Bij Jesaja: '*Zij zullen Mijn heerlijkheid onder de natiën verkondigen; dan zullen zij al uw broeders uit alle natiën ten geschenke aan Jehovah brengen op paarden, op de wagen en op rosbaren en op muilieren en op snelle lopers, tot de berg van Mijn heiligheid, Jeruzalem, gelijk als de zonen Israëls het geschenk in een rein vat brengen in het huis van Jehovah*', (Jesaja 66:19,20); wie de innerlijke zin van het Woord niet weet, kan geloven dat deze dingen zijn gezegd ten aanzien van de Joden en dat die zo tot Jeruzalem gebracht zouden worden door de natiën; maar het zijn de goedheden van de liefde en van het geloof in de Heer, die op die wijze profetisch worden beschreven en die onder het geschenk worden verstaan.

De paarden, de wagen, de rosbaren, de muilieren en de snelle lopers, waarop zij gebracht moeten worden, zijn de verstandelijke, leerstellige en wetenschappelijke dingen van het ware en het goede, zoals blijkt uit de betekenis ervan, zoals van de paarden, nrs. 2760-2762, 3217, 5321, 6125, 6401, 6534, 8029, 8146, 8148; en uit de betekenis van de wagens, nrs. 5321, 5945, 8146, 8148, 8215; en uit de betekenis van de muilieren, nr. 2781.

Bij Maleachi: '*Hij zal zitten, samensmeltende en louterende het zilver en Hij zal de zonen van Levi zuiveren en Hij zal ze doorlouteren zoals goud en zoals zilver; opdat zij Jehovah een geschenk toebrengende zijn in gerechtigheid; dan zal het geschenk van Juda en van Jeruzalem Jehovah zoet wezen naar de dagen der eeuw en naar de vorige jaren*', (Maleachi 3:3,4); omdat met het geschenk aan Jehovah geofferd het goede van de liefde en van het geloof wordt aangeduid, wordt daarom gezegd dat zij Jehovah een geschenk toebrengende zijn in gerechtigheid en dat dan het geschenk zoet zal zijn; de zonen van Levi zuiveren en hen doorlouteren zoals goud en zilver betekent de zuivering van het goede en het ware van de boosheden en de valsheden.

De zonen van Levi zijn degenen die in het geloof en de naastenliefde zijn, dus die van de geestelijke Kerk zijn, nrs. 3875, 4497, 4502, 4503; Juda is het goede van de hemelse liefde, dus degenen die daarin zijn, nrs. 3654, 3881.

9294. En het feest des oogstes der eerstelingen van uw werken, die gij had gezaaid in het veld; dat dit de eredienst van de Heer en de dankzegging vanwege de inplanting van het ware in het goede betekent, staat vast uit de betekenis van het feest, te weten de eredienst van de Heer en de dankzegging, nrs. 9286, 9287; uit de betekenis van de oogst, namelijk de

bevruchting van het ware, dus de inplanting ervan in het goede; uit de betekenis van de eerstelingen of de beginselen van de werken, namelijk de dingen die het laatste van het onderricht en het eerste van het leven zijn, waarover hierna; uit de betekenis van zaaien, dus onderrichten, waarover nr. 9272; en uit de betekenis van het veld, namelijk de Kerk ten aanzien van het goede, dus het goede van de Kerk, nrs. 2971, 3500, 3766, 7502, 9139, 9141; hieruit blijkt, dat met het feest des oogstes der eerstelingen van de werken die gij had gezaaid in het veld, de eredienst van de Heer en de dankzegging vanwege de inplanting van het ware in het goede wordt aangeduid.

Dat dit met het feest wordt aangeduid, staat vast uit wat eerder in nr. 9286 is gezegd, namelijk dat de drie feesten waren ingesteld vanwege de bevrijding van de mens van de verdoemenis en dus vanwege de wederverwekking, want de mens wordt door de wederverwekking bevrijd van de hel en binnengeleid in de hemel; daarom betekent het eerste feest, dat het feest van de ongezuurde dingen werd genoemd, de zuivering van de valsheden; dit feest betekent dus de inplanting van het ware in het goede en het derde feest betekent de inplanting van het goede; wanneer de mens immers wordt wederverwekt, dan wordt hij eerst gezuiverd van de valsheden die vanuit het boze van de liefde van zich en van de wereld zijn en dit vindt daardoor plaats dat hij wordt onderricht ten aanzien van het boze, de hel, de verdoemenis en verder ten aanzien van het goede, de hemel en de eeuwige gelukzaligheid; en dat hij zich zo laat afhouden van de boosheden te doen, te willen en te denken.

Wanneer de grond zo is voorbereid, dan worden de waarheden van het geloof ingezaaid, want die worden tevoren niet opgenomen; maar de waarheden die worden ingezaaid, moeten worden ingeplant aan het goede, aangezien zij elders geen grond hebben, noch elders kunnen wortelen; zij worden in het goede ingeplant, wanneer de mens het ware wil, dat liefheeft en het doet.

Deze staat van de wederverwekking of van de bevrijding van de verdoemenis wordt aangeduid met dit feest, dat het feest des oogstes der eerstelingen van de werken wordt genoemd; de oogst immers betekent de waarheden die het goede voortbrengen.

Wanneer de waarheden zijn ingeplant in het goede, dan wordt de mens niet langer door de waarheden maar door het goede geleid door de Heer, wat gebeurt wanneer hij het goede wil en het goede doet uit de aandoening van de liefde, dat wil zeggen, vanuit naastenliefde.

Deze staat van de wederverwekking of van de bevrijding van de verdoemenis wordt aangeduid met het derde feest, namelijk het feest van de inzameling.

Deze drie feesten werden ook genoemd het feest Pesach, het feest der weken, het feest der tabernakelen, zie (Exodus 34:18-22; Leviticus 23:1; Deuteronomium 16:1).

Eendere dingen als met deze drie feesten werden uitgebeeld met het uitleiden van de zonen Israëls uit het land van Egypte; met het binnenleiden van hen in het land Kanaän en met het wonen daar.

Door het uitleiden van de zonen Israëls uit het land van Egypte immers werd het eendere uitgebeeld als met het eerste feest, dat Pesach werd genoemd; dat dit zo is, kan men zien uit de dingen die over Pesach zijn getoond in de nrs. 7093, 7867, 7995; want het uitleiden van de zonen Israëls, dat de oorzaak was voor de instelling van dat feest, betekende de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk waren, uit de valsheden waardoor zij werden bestookt, nrs. 7240, 7317, 9197.

Hetzelfde echter werd door het binnenleiden van de zonen Israëls in het land Kanaän uitgebeeld als door dit tweede feest, dat het feest der eerstelingen van de werken en ook het feest der weken werd genoemd, namelijk de inplanting van het ware in het goede.

Het land Kanaän immers is de Kerk ten aanzien van het goede, dus het goede van de Kerk, nrs. 1607, 3038, 3481, 3686, 3705, 4240, 4447, 4517, 5136, 6516; en de zonen Israëls, abstract van de personen, zijn de geestelijk waarheden, nrs. 5414, 5879, 5951.

Hetzelfde werd ook door het wonen van de zonen Israëls in het land Kanaän uitgebeeld als door het derde feest, dat het feest der inzameling van de vruchten van de aarde en de inzameling uit de dorsvloer en de persbak en ook het feest van de tabernakelen werd genoemd, namelijk de inplanting van het goede en zo het leven in de hemel.

Hieruit nu blijkt, waarom er drie feesten waren ingesteld, namelijk vanwege het uitleiden van het menselijk geslacht, dat het nieuwe leven uit de Heer wil opnemen, uit de hel en het binnenleiden van hen uit de Heer in de hemel; en dit uit de Heer door Zijn Komst in de wereld.

9295. Dat dit tweede feest, dat het feest des oogstes der eerstelingen van de werken werd genoemd en verder de eerstelingen van de tarwe, en ook het feest der werken, de inplanting van het ware in het goede betekent, staat vast uit de instelling ervan, waarover het volgende bij Mozes: *‘Zeg tot de zonen Israëls: Wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat Ik gevende u en gij zijn oogst zult geoogst hebben, zo zult gij de eerste garf der eerstelingen van uw oogst tot de priester brengen, die de garf zal wiegelen vóór Jehovah tot uw welbehagen; des anderen daags van de sabbat zal de priester die wiegelen; en gij zult op die dag de zoon van een lam maken tot een brandoffer, voorts een beweegoffer en een drankoffer.*

Brood echter of een gerooste of groene aar zult gij niet eten tot op diezelfde dag.

Daarna zult gij u tellen van de andere dag van de sabbat, van de dag dat gij de garf der wiegeling zult gebracht hebben, zeven volledige sabatten zullen het zijn tot de andere dag van de zevende sabbat zult gij vijftig dagen tellen en gij zult een nieuw geschenk aan Jehovah offeren; van uw woningen zult gij offeren het brood der wiegeling, gedeseemd zal het gebakken worden, als eerstelingen, voor Jehovah; behalve het brood zult gij offeren zeven lammeren, één var en twee rammen, tot een brandoffer, met hun beweegoffer en drankoffer’, (Leviticus 23:10-21); Deuteronomium 16:9-12).

Wat deze afzonderlijke teksten aanduiden, kan men niet dan alleen door de innerlijke zin ervan weten; in die zin zijn de zaden die in het veld worden gezaaid de waarheden van het geloof die aan het goede worden ingeplant; met de oogst het rijp worden, wanneer de goedheden daaruit zijn; want de tarwe en de gerst zijn de goedheden; en de aar of de halm waarin die zijn, zijn de waarheden die dus aan de goede dingen zijn toegevoegd; de garf is de reeks en de verzameling van zulke dingen, want de waarheden zijn garfsgewijs gerangschikt; de wiegeling is de levendmaking, de waarheden zijn immers nog niet levend bij de mens dan wanneer zij in het goede zijn; de priester die de garf wiegelde, dat wil zeggen, die de goedheden van het ware levend maakte, beeldde de Heer uit, want uit Hem is het al van het leven; dat dit plaatsvond des anderen daags van de sabbat, betekent het heilige van de verbinding van het goede en het ware; dat het eerder niet was geoorloofd brood, de gerooste aar of de groene aar te eten, betekende het leven van het goede en de toe-eigening ervan niet eerder; het brood is het goede van de liefde, de gerooste aar is het goede van de naastenliefde, de groene aar is het goede van het ware en eten is toe-eigenen; dat van daaraf zeven sabatten zouden geteld worden tot aan het feest, wat plaatsvond van daaraf op de vijftigste dag, betekende de volledige inplanting van het ware in het goede tot aan het eerste van de nieuwe staat; het gedeseemde brood dat dan werd geofferd betekende het goede dat dan nog niet en volle was gezuiverd; de wiegeling ervan betekende de levendmaking; het brandoffer uit lammeren, een var, rammen, met de beweeg- en de drankoffers, betekenden de eredienst van de Heer uit het hoedanige van dat goede.

Dit wordt met dit feest aangeduid en de verrichtingen daarbij; waaruit blijkt, dat de tweede staat van de bevrijding van de verdoemenis, die de staat was van de inplanting van het ware in het goede, was aangeduid.

Omdat dit feest het feest der eerstelingen des oogstes, moet men weten, wat de oogst in het Woord betekent; het veld waarin de oogst is, betekent in de brede zin het gehele menselijke

geslacht of de gehele wereld; in minder brede zin de Kerk; in striktere zin de mens van de Kerk; en in nog striktere zin, het goede dat in de mens van de Kerk is, want dit neemt de waarheden van het geloof op, zoals het veld de zaden.

Uit de betekenis van het veld blijkt, wat de oogst betekent, namelijk in de breedste zin de staat van het gehele menselijke geslacht ten aanzien van de opneming van het goede door het ware; in minder brede zin de staat van de Kerk ten aanzien van de opneming van de waarheden van het geloof in het goede; in striktere zin de staat van de mens van de Kerk ten aanzien van de opneming van de waarheden van het geloof in het goede; in striktere zin de staat van de mens van de kerk ten aanzien van die opneming; en in nog striktere zin de staat van het goede ten aanzien van de opneming van het ware, dus de inplanting van het ware in het goede.

Hieruit kan vaststaan, wat met de oogst wordt aangeduid in deze volgende plaatsen, zoals bij Mattheüs: *‘Die het goede zaad zaait is de Zoon des mensen; het veld is de wereld; het zaad zijn de zonen van het koninkrijk; het onkruid zijn de zonen van het boze koninkrijk; de vijand die het zaait, is de duivel; de oogst daarentegen is de voleinding der eeuw; de maaiers echter zijn de engelen’*, (Mattheüs 13:37-39); het goede zaad zijn de waarheden van het geloof uit de Heer; de Zoon des mensen is de Heer ten aanzien van de waarheden van de Kerk; de wereld die het veld is, is het gehele menselijke geslacht; de zonen van het koninkrijk, die het zaad zijn, zijn de waarheden van het geloof van de Kerk; de zonen van het boze koninkrijk, die het onkruid zijn, zijn de valsheden van het geloof van de Kerk; de duivel, die de vijand is en dat zaait, is de hel; de voleinding der eeuw, die de oogst is, is de laatste staat van de Kerk ten aanzien van de opneming van de waarheden van het geloof in het goede; de engelen, die de maaiers zijn, zijn de waarheden uit de Heer; dat zulke dingen met die woorden van de Heer worden aangeduid, kan vaststaan uit de innerlijke zin ervan, waarover hier en daar in de ontvouwingen.

Daaruit blijkt eveneens, hoe de Heer toen Hij in de wereld was, heeft gesproken, namelijk door aanduidingen, ter wille hiervan dat het Woord niet alleen zou zijn voor de wereld, maar ook voor de hemel.

In de Openbaring: *‘Een engel ging uit van de tempel, roepende met een grote stem tot Hem die op de wolk zat: Zend Uw sikkel en maai, omdat voor U het uur is gekomen om te maaien, omdat de oogst van de aarde dor is geworden.*

Hij die op de wolk zat, zond dus Zijn sikkel op de aarde en de aarde werd afgemaaid’, (Openbaring 14:15,16); de oogst hier eveneens voor de laatste staat van de Kerk ten aanzien van de opneming van de waarheden van het geloof in het goede.

Bij Joël: *‘De priesters, de dienaren van Jehovah, hebben gerouwd, het veld is verwoest, het land rouwt omdat het koren is verwoest, de most is verdroogd, de olie kwijnt, de akkerlieden zijn beschaamd, de wijngaardeniers huilen om de tarwe en om de gerst en dat de oogst van het veld is vergaan’*, (Joël 1:9-11); hier wordt beschreven de verwoesting van de Kerk ten aanzien van de waarheden van het geloof en de goedheden van de naastenliefde met zulke dingen die van het veld, de wijngaard en de olijfboomgaard zijn; de Kerk zelf is het veld en de laatste staat ervan, die door de Heer de voleinding der eeuw werd genoemd, is de oogst.

Bij dezelfde: *‘Zend de sikkel in, omdat de oogst rijp is geworden; komt, daalt neder, omdat de pers vol is, de perskuipen lopen over, deswege dat hun boosheid groot is’*, (Joël 4:13); ook hier wordt met de oogst de voleinding der eeuw of de laatste staat van de verwoeste Kerk aangeduid.

Bij Jeremia: *‘Roeit uit van Babel de zaaier en hem die de sikkel grijpt in de oogsttijd’*, (Jeremia 50:16); bij dezelfde: *‘De dochter van Babel is zoals een dorsvloer, het is tijd om haar te treden, nog slechts een weinig wanneer de tijd des oogstes komt’*, (Jeremia 51:33); de tijd des oogstes voor de laatste tijd van de Kerk daar.

Bij Jesaja: *‘Huult gij schepen van Tarsis, omdat Tyrus verwoest is, zodat er geen huis is; ook treedt niet wie ook binnen; de bewoners van de eilanden zijn stil, de koopman van Sidon, hij die over de zee gaat, zij hebben u vervuld; en door vele wateren het zaad van Sichor, de oogst van de Nijl, haar inkomst, zodat zij de koopwaren van de natiën was’*, (Jesaja 23:1-3); de heilige dingen van de Kerk die hier worden beschreven, kan niemand weten dan alleen uit de innerlijke zin; eenieder weet, dat de heilige dingen van de hemel en van de Kerk overal in het Woord zijn en dat vandaar het Woord heilig is.

In de zin van de letter wordt daar gehandeld over de koopwaren van Tyrus en Sidon, die niet heilig zijn zonder een heilige innerlijke zin; wat zij echter in deze zin betekenen, blijkt als zij ontvouwd worden; de schepen van Tarsis zijn de leerstellingen van het ware en het goede; Tyrus en Sidon zijn de erkenningen van het goede en het ware; geen huis zodat niet wie ook binnentreedt, is dat er niet langer het goede is waaraan het ware kan worden ingeplant; de bewoners van het eiland die stil zijn, zijn de meer verwijderde goedheden; het zaad van Sichor is het wetenschappelijk ware; de oogst van de Nijl, haar inkomst, is daaruit het goede buiten de Kerk.

9296. En het feest der inzameling in de uitgang des jaars, in uw inzamelen uw werken uit het veld; dat dit betekent de eredienst vanuit een dankbaar gemoed vanwege de inplanting van het goede vandaar, dus vanwege de wederverwekking en de volledige bevrijding van de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van het feest, namelijk de eredienst van de Heer en de dankzegging, nrs. 9286, 9287, 9294, dus de eredienst vanuit een dankbaar gemoed; uit de betekenis van de inzameling, wanneer het wordt gezegd van de inplanting van het ware in het goede, dus de inplanting zelf van het goede; uit de betekenis van de uitgang des jaars, namelijk het einde van de werken; en uit de betekenis van in uw inzamelen uw werken uit het veld, namelijk de genieting en het nut van alle dingen die zijn ingeplant aan het goede; met de werken immers worden niet alleen de dingen aangeduid die van het veld zijn, maar ook die welke van de wijngaard en van de olijfboomgaard zijn, dus die van de vrucht van het land zijn, zoals blijkt uit de beschrijving van dit feest bij Mozes: *‘Het feest der tabernakelen zult gij houden zeven dagen, als gij zult ingezameld hebben van uw dorsvloer en van uw pers; en Jehovah uw God zal u zegenen in al uw inkomst en in al het werk van uw handen’*, (Deuteronomium 16:13,15).

Bij Leviticus: *‘Op de vijftiende dag van de zevende maand, wanneer gij de vrucht des lands zult ingezameld hebben, zult gij vieren het feest van Jehovah zeven dagen’*, (Leviticus 23:39).

Omdat met dit feest wordt aangeduid de eredienst van de Heer vanuit een dankbaar gemoed vanwege de inplanting van het goede en zo vanwege de volledige bevrijding uit de verdoemenis, zal hier eerst worden ontvouwd, wat de inplanting van het goede is.

Het is eerder hier en daar getoond dat de mens twee vermogens van het leven heeft, namelijk het verstand en de wil; en dat het verstand is bestemd voor de opneming van het ware en de wil is bestemd voor de opneming van het goede; er zijn immers twee dingen, waarop alles in het heelal, zowel in de hemel als in de wereld, betrekking hebben, namelijk het Ware en het Goede; daaruit blijkt ook, dat die twee het leven van de mens maken en dat het ware van het geloof en het goede van de naastenliefde zijn nieuwe leven maken en dat er voor de mens, indien niet het ene zowel als het andere niet aan hem is ingeplant geworden, niet het nieuwe leven is.

Hoe het ware dat van het geloof, wordt ingezaaid en ingeplant aan de mens, is in de Kerk bekend; maar het is nog niet bekend, hoe het goede dat van de naastenliefde is, dit wordt.

De mens neemt, wanneer hij een klein kind is, dan het goede uit de Heer op, welk goede het goede van de onschuld is, zodanig als kleine kinderen dit hebben; dit goede maakt het begin van de nieuwe wil van de mens en dit groeit met de opvolgende leeftijden volgens het leven van de onschuld met de vrienden en volgens het leven van de rechtschapenheid en van de

gehoorzaamheid jegens de ouders en de leraren, maar meer bij hen die zich daarna laten wederverwekken; dit voorziet de Heer en Hij voorziet daarin volgens de staat van het volgende leven, want in al het tegenwoordige voorziet de Heer het boze en voorziet in het goede en dit vanaf de eerste draad van het leven tot in het eeuwige.

Daarna wordt, wanneer de mens opgroeit en aanvangt vanuit zichzelf te denken, voor zoveel als hij dan wordt weggevoerd door de verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld, voor zoveel die nieuwe wil of dat begin van de nieuwe wil gesloten; en voor zoveel als hij niet door die verkwikkingen wordt weggevoerd, voor zoveel wordt dit geopend en eveneens vervolmaakt.

Maar hoe dat vervolmaakt wordt, door de inplanting van het ware, zal nu worden gezegd; dat nieuwe wilsdeel, dat is uit het goede van de onschuld is de woning waardoor de Heer bij de mens binnentreedt en de mens opwekt om het goede te willen en vanuit die wil het goede te doen.

Deze invloeiing werkt bij de mens voor zoveel als hij van de boosheden aflaat; daarvandaan heeft hij het vermogen van te weten, gewaar te worden, te bespiegelen en te verstaan de zedelijke en de burgerlijke waarheden en goedheden volgens de verkwikkingen van het nut; daarna vloeit de Heer door dat goede in de waarheden van de leer van de Kerk in die bij de mens zijn en roept uit het geheugen zulke zaken op die het nut van het leven van dienst zijn en plant deze in het goede in en vervolmaakt dat; vandaar is het dat het goede bij de mens geheel en al volgens het nut van het leven is; indien het nut van het leven is voor de naaste, dat wil zeggen, voor het goede van de medeburger, van het vaderland, van de Kerk, van de hemel en voor de Heer, dan is dat goede het goede van de naastenliefde; maar indien het nut van het leven alleen is voor zichzelf en voor de wereld, dan wordt dat begin van de nieuwe wil gesloten en wordt dan beneden een wil gevormd uit de boosheden van de liefden van zich en van de wereld en daaruit een verstand vanuit valsheden.

Deze wil is gesloten van boven en van onderen geopend, dat wil zeggen gesloten naar de hemel en geopend naar de wereld.

Hieruit blijkt hoe de waarheden aan het goede worden ingeplant en dat vormen; en verder eveneens dat de mens, wanneer hij in het goede is, in de hemel bij de Heer is, want zoals eerder is gezegd, de nieuwe wil, waarin het goede van de naastenliefde is, is de woning van de Heer en dus de hemel bij de mens; en het nieuwe verstand daaruit is als het ware de tempel of tabernakel waardoor er ingang en uitgang is.

Zulke dingen in het algemeen en in het bijzonder werden uitgebeeld door dit feest, dat het feest van de inzameling van de vruchten van het land en het feest van de tabernakelen werd genoemd, waarover bij Mozes: *‘Op de vijftiende dag van de zevende maand, wanneer gij de vrucht van het land zult ingezameld hebben, zult gij het feest van Jehovah vieren zeven dagen; op de eerste dag is sabbat en op de achtste dag sabbat.*

En gij zult u nemen op de eerste dag de vrucht van de boom der eer, twijgen van palmen en een tak van een dichte boom en wilgen van een bergstroom en gij zult u verblijden vóór Jehovah uw God zeven dagen.

Alle ingezetenen van Israël, zij zullen wonen in tabernakelen; opdat uw geslachten weten, dat Ik de zonen Israëls in tabernakelen heb doen wonen, toen Ik hen uit het land van Egypte heb uitgeleid’, (Leviticus 23:39-44).

Elders: ‘Het feest der tabernakelen [loofhutten] zult gij u houden zeven dagen, wanneer gij zult ingezameld hebben van uw dorsvloer en van uw pers; gij zult u verblijden op dat feest, gij, uw zoon en uw dochter en uw dienstknecht en uw dienstmaagd en de Leviet en de vreemdeling en de wees en de weduwe, die in uw poorten zijn, alleszins zult gij blij zijn’, (Deuteronomium 16:13-26).

Dat de staat van het goede ingeplant door het ware uit de Heer, dus de staat van de hemel bij de mens is, die door dit feest werd uitgebeeld, blijkt uit de innerlijke zin van alle dingen die

daar worden vermeld; in die zin immers wordt met de vijftiende dag van de zevende maand, aangeduid de vorige staat en de aanvang van de nieuwe staat; dat de vijftiende dit is, zie nr. 8400; en eveneens de zevende, nrs. 728, 6508, 8976, 9228; met de vrucht van het land die dan is ingezameld, wordt aangeduid het goede van de naastenliefde, nrs. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847, 3146, 7690, 7692; hetzelfde met de inzameling van de dorsvloer en van de pers; het koren immers, dat van de dorsvloer is, is het goede van het ware, nrs. 5295, 5410; de wijn die van de pers is, is het ware vanuit het goede, nr. 6377; en de olie die ook van de pers is, is het goede van waaruit het ware is, nrs. 886, 3728, 4582, 4638; met de sabbat op de eerste dag en met de sabbat op de achtste dag wordt de verbinding aangeduid van het ware met het goede en wederkerig van het goede met het ware.

Dat de sabbat de verbinding van het ware met het goede is, nrs. 8495, 8510, 8890, 8893, 9274; dat de achtste dag ook sabbat werd genoemd, komt omdat met acht de aanvang van de nieuwe staat werd aangeduid, nrs. 2044, 8400; met de vrucht van de boom van de eer, die zij zouden nemen op de eerste dag, werd aangeduid de feestelijkheid en de vreugde vanwege het ingeplante goede en daarom volgt hierop, opdat gij u zult verblijden voor Jehovah; met de twijgen van palmen de innerlijke waarheden van dat goede, nr. 8369; met de tak van een dichte of dooreengevlochten boom, de uiterlijke waarheden van het goede ofwel de wetenschappelijke dingen, nrs. 2831, 8133; en met de wilgen van de bergstroom de nog uiterlijker waarheden, die van de zinlijke dingen van het lichaam zijn; met de tabernakelen [loofhutten] waarin zij zeven dagen zouden wonen, wordt aangeduid het heilige van de liefde uit de Heer en wederkerig tot de Heer, nrs. 414, 1102, 2145, 2152, 3312, 3391, 4391, 4599; en dat dit het heilige van het één-zijn is, nr. 8666; met de ingezetene van Israël worden aangeduid degenen die in het goede van de naastenliefde zijn, dus eveneens abstract genomen dat goede, nrs. 3654, 4598, 5801, 5803, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833, 6426, 7957; met de blijdschap, werd aangeduid de vreugde zodanig als degenen hebben die in het goede uit de Heer zijn, dus zodanig als degenen hebben die in de hemel zijn, want wie in het goede van de naastenliefde is uit de Heer, die is in de hemel bij de Heer; deze dingen zijn het, ter wille waarvan dat feest was.

9297. Drie malen in het jaar zal gezien worden alle manlijke tot de aangezichten van de Heer Jehovah; dat dit betekent de aanhoudende verschijning en aanwezigheid van de Heer, ook in de waarheden van het geloof, staat vast uit de betekenis van drie malen in het jaar, namelijk het volledige en aanhoudende, nrs. 4495, 9198; uit de betekenis van gezien worden, dus de verschijning en de aanwezigheid, nrs. 4198, 5975, 6893; en uit de betekenis van de manlijke, namelijk het ware van het geloof, nrs. 2046, 7838; en uit de betekenis van de aangezichten, wanneer het Jehovah betreft, dat wil zeggen, de Heer, dus het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde of de barmhartigheid, nrs. 222, 223, 5585, 7599; en omdat het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde Jehovah Zelf of de Heer is, wordt daarom met gezien worden tot de aangezichten van de Heer Jehovah, hetzelfde aangeduid als met gezien worden door de Heer; het is ook de Heer Die de mens ziet en Zich bij hem vertoont en hem geeft dat hij Hem ziet, zo ziet dus de mens de Heer niet uit zich, maar uit de Heer bij hem.

Hoe het wordt verstaan dat er een aanhoudende verschijning en aanwezigheid van de Heer is ook in de waarheden van het geloof, zal in het kort worden gezegd; de aanwezigheid van de Heer bij de mens is in het goede bij hem, omdat het goede zijn leven maakt, niet echter het ware, tenzij voor zover het vanuit het goede is; vandaar komt het, zoals eerder in nr. 9296 is gezegd, dat de woning van de Heer is in het goede van de onschuld bij de mens; wanneer dus de mens is wederverwekt, dan is de Heer niet alleen aanwezig in het goede bij hem, maar ook in de waarheden die vanuit het goede zijn, want de waarheden hebben dan het leven uit het goede en zijn het goede in vorm, waardoor de hoedanigheid van het goede kan bemerkt worden.

Het zijn deze waarheden die het nieuwe verstand van de mens maken, dat één maakt met zijn nieuwe wil; want, zoals eerder is gezegd, alle dingen hebben betrekking op het ware en op het goede en het verstand van de mens is bestemd voor de waarheden, maar zijn wil voor het goede, waaruit de waarheden zijn.

Hieruit blijkt, hoe het moet worden verstaan, dat dan de verschijning en de aanwezigheid van de Heer ook is in de ware dingen van het geloof; dit wordt daarmee aangeduid dat drie malen in het jaar zal gezien worden alle manlijke tot de aangezichten van de Heer Jehovah; vandaar wordt er gezegd dat zal gezien worden de manlijke, omdat met de manlijke het ware van het geloof wordt aangeduid; en daarom wordt er gezegd tot de aangezichten van de Heer Jehovah, omdat met Jehovah het Goddelijk Zijn wordt aangeduid en met de Heer het Goddelijk Bestaan vanuit het Zijn.

Vandaar is het ‘zijn’ bij de mens het goede en is het ‘bestaan’ daaruit het ware.

Het wordt in de Kerk gezegd, dat het geloof is uit de Heer, niet echter het geloof dat is gescheiden van de naastenliefde, want dit geloof is uit het eigene en wordt het overredende geloof genoemd, waarover in de Leer van de Naastenliefde en van het Geloof vóór het begin van het volgende hoofdstuk.

De mens kan weten of het geloof dat bij hem is uit de Heer is ofwel uit hemzelf; wie wordt aangedaan door de waarheden alleen ter wille van de roem van de geleerdheid, opdat hij daardoor rijkdom en eerbewijzen ontvangt en niet ter wille van het goede nut van het leven, die is in het overredende geloof, dat uit hemzelf is en niet uit de Heer.

Er zijn ook theoretische zaken van het ware van het geloof en er zijn praktische; wie de theoretische beschouwt ter wille van de praktische en die daarin ziet en vanuit de ene en de andere verbonden, het goede nut van het leven en door beide wordt aangedaan ter wille van dit einddoel, die is in het geloof uit de Heer; de oorzaak hiervan is dat het nut van het leven, dat het einddoel is, het goede bij hem is en alle dingen volgens het nut van het leven worden geformeerd; het zijn de waarheden van het geloof waardoor de formering plaatsvindt.

Dat dit zo is, blijkt duidelijk uit degenen die in het andere leven zijn; allen, hoevelen het daar ook zijn, worden teruggebracht tot de staat van hun goede of tot de staat van hun boze, dus tot het nut van hun leven, dat het einddoel is geweest, dat wil zeggen, dat zij boven al het andere hebben liefgehad en dat vandaar het verkwikkelijke zelf van hun leven was geweest; tot dit worden allen teruggebracht; de waarheden of de valsheden die één hebben gemaakt met dat nut, blijven terug en eveneens worden verscheidene ervan opgenomen, die zich met de vorige verbinden en het nut vervolledigen en maken dat het nut in zijn vorm zelf verschijnt.

Vandaar komt het dat geesten en engelen de vormen van hun nut zijn: de boze geesten de vormen van een boos gebruik of nut, dezen zijn in de hel en de goede geesten of de engelen de vormen van een goed nut, dezen zijn in de hemel; vandaar is het eveneens, dat geesten bij hun tegenwoordigheid terstond worden gekend hoedanig zij zijn; de waarheden van het geloof uit het aangezicht en de schoonheid ervan ten aanzien van de vorm en het goede zelf, dat het nut is, uit het vuur van de liefde daar dat de schoonheid levend maakt en eveneens uit de sfeer die van hen uitgolft.

Hieruit kan opnieuw vaststaan, wat de aanwezigheid van de Heer in de waarheden van het geloof is.

9298. Niet zult gij slachtofferen op het gedesemde het bloed van Mijn slachtoffer; dat dit betekent dat de eredienst van de Heer uit de waarheden van de Kerk niet vermengd moet worden met de valsheden vanuit het boze, staat vast uit de betekenis van slachtofferen en van het slachtoffer, namelijk de eredienst van de Heer, nrs. 922, 923, 2180, 2805, 2807, 2830, 3519, 6905, 8680, 8936; uit de betekenis van het gedesemde, namelijk het vervalste en het valse vanuit het boze, nrs. 2342, 7906, 8051, 8058; en uit de betekenis van het bloed, namelijk het ware vanuit het goede, dus het ware van de Kerk, nrs. 4735, 6978, 7317, 7326,

7846, 7850, 7877, 9127; daaruit blijkt, dat met niet zult gij slachtofferen op het gedeseemde het bloed van Mijn slachtoffer, wordt aangeduid dat de eredienst van de Heer uit de waarheden van de Kerk niet vermengd moet worden met de valsheden vanuit het boze. Wat het valse uit het boze is en wat het valse is dat niet uit het boze is, zie de nrs. 1679, 2408, 4729, 6359, 7272, 8298, 9258.

Dat de ware dingen uit het goede, die de waarheden van de Kerk zijn, niet vermengd moeten worden met de valsheden vanuit het boze, is omdat die volstrekt niet samenstemmen, zij zijn immers tegenstrijdig en daardoor botsen zij, ten gevolge waarvan òf het goede zal vergaan, òf het boze zal verstrooid worden; het goede immers is uit de hemel, dat wil zeggen, door de hemel uit de Heer en het boze is uit de hel.

Er bestaan weliswaar waarheden bij de bozen en eveneens valsheden bij de goeden, maar de waarheden bij de boze mens worden niet vermengd met de valsheden vanuit het boze bij hen, zolang die alleen in het geheugen zijn en dienen als middelen tot het boze, zolang immers zijn zij zonder leven; maar indien de waarheden worden vervalst om het boze te begunstigen, wat ook gebeurt door een tegengestelde uitleg, dan worden zij vermengd; daarvandaan is de ontwijding van het ware; en hoedanig deze is, zie de nrs. 1008, 1010, 1059, 1327, 1328, 2051, 2426, 3398, 3399, 3402, 3489, 4601, 6348, 6959, 6960, 6963, 6971, 8394, 8943, 9188. Dat het verboden was te slachtofferen op het gedeseemde, blijkt uit deze wet ten aanzien van de minchah [graanoffer], die tegelijk met het slachtoffer op het altaar werd aangestoken, waarover het volgende bij Mozes: ‘Alle minchah die gij tot Jehovah zult brengen, zal niet gedeseemd worden toegemaakt en enig zuurdesem en enige honing niet, waarvan gij Jehovah een vuuroffer zult aansteken’, (Leviticus 2:11).

Hieruit staat vast, dat de ontwijding van het ware met deze wet wordt aangeduid; daarom wordt eveneens gezegd ‘het bloed van het slachtoffer’ en niet ‘het slachtoffer’, omdat het bloed het ware vanuit het goede is.

9299. En niet zal vernachten het vet van Mijn feest tot aan de morgen; dat dit betekent het goede van de eredienst niet uit het eigene, maar uit de Heer steeds nieuw, staat vast uit de betekenis van vernachten, namelijk dat wat uit het eigene is, want met de nacht wordt in het Woord het boze en het valse aangeduid, nrs. 221, 709, 6000, 7776, 7851, 7870, 7947, dus eveneens het eigene, omdat het eigene van de mens niets dan het boze en het valse is, nrs. 210, 215, 694, 874-876, 987, 1023, 1044, 4318, 5660, 5786, 8480; uit de betekenis van het vet of van de vettigheid, namelijk het goede van de liefde, nrs. 353, 5943, hier het goede van de liefde in de eredienst, omdat er wordt gezegd het vet des feestes; het feest immers is de eredienst, nrs. 9286, 9287, 9294; en uit de betekenis van de morgen, namelijk de Heer en Zijn Komst, zoals kan vaststaan uit wat over de morgen is getoond, nrs. 2405, 2780, 5962, 8426, 8427, 8812; vandaar wordt hier met de morgen, waar wordt gehandeld over het goede van de eredienst niet uit het eigene, aangeduid dat uit de Heer steeds nieuw.

9300. Het eerste van de eerstelingen van uw grond zult gij brengen in het huis van uw God; dat dit betekent dat alle waarheden van het goede en alle goedheden van het ware heilig zijn, omdat zij uit de Heer alleen zin, staat vast uit de betekenis van de eerstelingen van de grond, namelijk dat de goedheden en de waarheden van de Kerk aan de Heer alleen moeten worden toegekend; dat de eerstelingen die dingen zijn, zie nrs. 9223; en dat de grond [het land] de Kerk is, nrs. 566, 1068; het eerste van de eerstelingen wordt gezegd, omdat dit het voornaamste zal zijn; de goedheden en waarheden immers hebben hun leven uit de Heer en zij hebben dan het leven uit de Heer, wanneer zij aan Hem worden toegekend; en uit de betekenis van brengen in het huis Gods, dus tot de Heer, opdat zij heilig zijn; dat het huis Gods de Heer is, zie nr. 3720; en dat al het heilige uit de Heer is, nr. 9229; uit welke dingen blijkt, dat met het eerste van de eerstelingen van uw grond zult gij brengen in het huis Gods,

wordt aangeduid dat alle waarheden van het goede en alle goedheden van het ware heilig zijn omdat zij uit de Heer alleen zijn.

De waarheden van het goede en de goedheden van het ware wordt gezegd, omdat bij de mens die wordt wederverwekt en te meer bij degene die is wederverwekt, de waarheden zijn van het goede en de goedheden van het ware; de waarheden immers maken het leven van het verstand en het goede het leven van de wil; en bij de wederverwekte mens maken het verstand en de wil één gemoed en hebben wederkerig gemeenschap, de waarheden die van het verstand zijn met het goede dat van de wil is en het goede dat van de wil is met de waarheden die van het verstand zijn; zij vloeien beurtelings in, nauwelijks anders dan het bloed vanuit het hart in de longen en vandaar terug in het hart en daarna uit de linkerhartkamer in de slagaderen en daaruit door de aderen opnieuw in het hart.

En zodanig idee kan men hebben ten aanzien van de wederkerige werking van het goede en het ware van de mens vanuit zijn verstand in de wil en vanuit de wil in zijn verstand.

Dat men uit de longen en het hart een idee, vooral ten aanzien van de wederkerige werking van het ware van het geloof en van het goede van de naastenliefde in het verstand en de wil kan krijgen, is omdat de longen overeenstemmen met de waarheden die van het geloof zijn en het hart met het goede dat van de liefde is, nrs. 3635, 3883-3896; vandaar is het eveneens, dat met het hart in het Woord wordt aangeduid het leven van de wil en met de ziel het leven van het geloof, nr. 9050.

Dat men hieruit een idee ten aanzien van de waarheden die van het verstand zijn en ten aanzien van het goede dat van de wil is, kan vormen, is omdat alle dingen die van het geloof en die van de liefde zijn, een idee met zich meedragen uit zulke zaken die de mens weet, want de mens kan, zonder een idee daarover, die te weten en te voelen zijn bij hem, niet denken; en de mens denkt dan juist, ook over de dingen die van het geloof en van de liefde zijn, wanneer hij vanuit overeenstemmingen denkt, want de overeenstemmingen zijn natuurlijke waarheden, waarin zoals in een spiegel de geestelijke waarheden worden uitgebeeld; daarom, voor zoveel als de ideeën van het denken ten aanzien van geestelijke zaken buiten deze worden opgevat, de ideeën voor even zoveel worden opgevat of vanuit de begoochelingen van de zinnen of vanuit niet goede overeenstemmingen.

Hoedanig de ideeën zijn die de mens heeft ten aanzien van de zaken van het geloof en de liefde, blijkt duidelijk in het andere leven, want daar worden de ideeën helder doorvat.

Dat er wordt gezegd dat de waarheden van het geloof betrekking hebben op het verstand van de mens en het goede van de naastenliefde op zijn wil, kan verschijnen als niet samenstemmend voor hen die zeggen en zich daarin bevestigen, dat de zaken die van het geloof zijn eenvoudig geloofd moeten worden, omdat de natuurlijke mens en zijn verstand, niet wat ook over zulke dingen vat en omdat het geloof niet uit de mens is, maar uit de Heer; maar toch geloven en erkennen deze mensen, dat de mens wordt verlicht in de waarheden en wordt ontstoken door het goede, wanneer hij het Woord leest en dat hij, wanneer hij wordt verlicht, dan doorvat wat waar en niet waar is; ook noemen zij degenen verlichte mensen die meer dan anderen de waarheden uit het Woord hebben ontdekt.

Daaruit blijkt, dat zij die worden verlicht, zien en doorvatten van binnen in zich of iets waar dan wel niet waar is.

Wat dan van binnen wordt verlicht, is hun verstandelijke deel en wat dan van binnen wordt ontstoken is hun wilsdeel; maar indien dit het echte ware van het geloof is waarin zij worden verlicht en het echte goede van de naastenliefde waarin zij worden ontstoken, dan is dit het verstandelijke van de innerlijke mens dat wordt verlicht en de wil van de innerlijke mens die wordt ontstoken; anders is het dus gesteld indien het niet het echte ware van het geloof is en niet het echte goede van de naastenliefde.

Zij die hierin zijn, ook degenen die in valsheden en boosheden zijn, kunnen weliswaar de waarheden van de Kerk bevestigen, maar niet vanuit hun innerlijk zien en doorvatten of het

waarheden zijn; vandaar is het, dat de meesten blijven in de leerstellingen van hun Kerk, waarin zij geboren zijn en alleen die dingen bevestigen.

Deze mensen zouden zich ook bevestigd hebben in de grootste ketterijen, zoals in het socianisme en in het judaïsme, indien zij uit zulke ouders waren geboren.

Hieruit blijkt dat het verstandelijke wordt verlicht bij hen die in de aandoening van het ware vanuit het goede zijn, maar niet bij degenen die in de aandoening van het ware zijn vanuit het boze.

Bij hen die in de aandoening van het ware zijn vanuit het goede, wordt het verstandelijke van de innerlijke mens verlicht en wordt de wil van de innerlijke mens ontstoken; maar bij hen die in de aandoening van het ware zijn vanuit het boze, wordt het verstandelijke van de innerlijke mens niet verlicht, noch de wil van de innerlijke mens ontstoken.

De oorzaak hiervan is, dat dezen mensen natuurlijke mensen zijn; vandaar komt het dat zij het verdedigen dat de natuurlijke mens niet de dingen kan vatten die van het geloof zijn.

Dat het verstand is dat verlicht wordt door de waarheden van het geloof en de wil die wordt ontstoken door het goede van de naastenliefde, bij degenen die in de aandoening van het ware vanuit het goede zijn en vandaar innerlijke en geestelijke mensen zijn, blijkt duidelijk bij deze zelfde mensen in het andere leven; zij zijn daar in het verstand van alle dingen die van het geloof zijn en in de wil van alle dingen die van de naastenliefde zijn, wat zij ook helder doorvatten; vandaar hebben zij een inzicht en een wijsheid die onuitsprekelijk is; zij zijn immers na het afleggen van het lichaam in het innerlijk verstand dat verlicht werd in de wereld en in de innerlijke wil die ontstoken werd in de wereld; maar hoe zij toen werden verlicht en ontstoken, hebben zij niet kunnen doorvatten, omdat zij toen dachten in het lichaam en vanuit zulke zaken die van de wereld zijn.

Hieruit staat nu vast, dat de waarheden van het geloof het leven van het verstand maken en het goede van de naastenliefde het leven van de wil maakt, dus dat het verstand aanwezig moet zijn in de geloofszaken en de wil in die dingen die van de naastenliefde zijn, of wat hetzelfde is, dat het die beide vermogens zijn, waarin het geloof en de naastenliefde uit de Heer invloeit en dat zij volgens hun staat worden opgenomen en dus dat nergens anders de woning van de Heer is dan in die vermogens.

Hoe het hiermee verder is gesteld, daarover kan men idee vormen uit wat over de innerlijke en de uiterlijke mens is gezegd in de nrs. 6057, 9279, namelijk dat de innerlijke mens is geformeerd tot het beeld van de hemel en de uiterlijke tot het beeld van de wereld en dat zij bij wie de innerlijke mens niet is geopend, niets zien uit de hemel en dat de dingen die zij uit de wereld zien over de hemel, donkerheid zijn en dat zij daarom geen geestelijk idee kunnen hebben ten aanzien van de zaken van het geloof en van de naastenliefde; vandaar komt het eveneens, dat zij zelfs niet kunnen vatten wat het christelijk goede of wat de naastenliefde is en wel dermate dat zij vast en zeker denken dat alleen in de waarheden, die zij geloof noemen, het leven van de hemel bestaat en ook dat dit er kan zijn bij allen, wie dan ook, die het vertrouwen van het geloof hebben, hoewel zij niet het leven van het geloof hebben.

Hoezeer deze mensen verblind zijn ten aanzien van het leven van het geloof, dat de naastenliefde is, blijkt duidelijk hieruit, dat zij in het geheel niet letten op de duizenden dingen ten aanzien van het goede van het leven, die de Heer zelf heeft geleerd en dat zij, wanneer zij het Woord lezen, die dingen gelijk achter de rug van het geloof wegwerpen en dus voor zichzelf en voor anderen verbergen; vandaar is het eveneens, dat zij de dingen die van het goede zijn, dat wil zeggen, die van de naastenliefde en van de werken ervan zijn, uit de leer van de Kerk in een lagere leer neerwerpen, die zij de zedelijke theologie noemen, die zij zo natuurlijk en niet geestelijk maken; terwijl toch na de dood het leven van de naastenliefde blijft en slechts zoveel van het geloof als met dat leven samenstemt, dat wil zeggen, zoveel van het denken ten aanzien van de waarheden van het geloof als er van de wil van het goede is volgens die dingen.

Dat degenen die in het geloof zijn vanuit het goede, zich kunnen bevestigen uit onverschillig welke wetenschappelijk dingen en daardoor het geloof versterken, zie de nrs. 2454, 2568, 2588, 4156, 4293, 4760, 5201, 6047, 8629.

9301. Niet zult gij een bokje koken in de melk van zijn moeder; dat dit betekent dat het goede van de onschuld van de latere staat niet verbonden moet worden met het ware van de onschuld van de eerdere staat, staat vast uit de betekenis van koken, namelijk verbinden, nr. 8496; uit de betekenis van het bokje, namelijk het goede van de onschuld, nrs. 3519, 4871; en uit de betekenis van de melk, namelijk het ware van de onschuld, nrs. 2184, 3183; vandaar is de melk van de moeder het ware van de eerste onschuld; hieruit blijkt, dat met niet zult gij een bokje koken in de melk van zijn moeder, wordt aangeduid dat het goede van de onschuld van de latere staat niet verbonden moet worden met het ware van de onschuld van de eerdere staat; dit is een hemelse verborgenheid, waaruit die wet voortvloeit; alle wetten immers en alle gerichten en inzettingen die aan de zonen Israëls werden gegeven, bevatten verborgenheden van de hemel, waarmee zij ook overeenstemmen.

Maar hoe deze verborgenheid moet worden verstaan, namelijk dat het goede van de onschuld van de latere staat niet verbonden moet worden met het ware van de onschuld van de eerdere staat, zal in het kort worden gezegd: de onschuld van de eerdere staat is de onschuld die is van kleine kinderen en knapen en de onschuld van de latere staat is de onschuld die is van volwassenen en ouderen die in het goede van de liefde tot de Heer zijn; de onschuld van de kleine kinderen en de jeugd is uiterlijk en woont in een dichte onwetendheid, maar de onschuld van de ouderen is innerlijk en woont in de wijsheid. Ten aanzien van het verschil tussen beide, zie de nrs. 2305, 2306, 3183, 3495, 4797.

De onschuld die woont in de wijsheid, is weten, erkennen en geloven, dat men niets kan verstaan en niets kan willen uit zichzelf en vandaar dat men niets wil verstaan en willen uit zichzelf, maar alleen uit de Heer; en verder dat al wat men meent uit zichzelf te verstaan het valse is; en dat al wat men meent uit zichzelf te willen het boze is.

Deze staat van het leven is de staat van de onschuld van de latere staat, waarin allen zijn die in de derde hemel zijn, die de hemel van de onschuld wordt genoemd; vandaar is het, dat degenen die in de wijsheid zijn, omdat datgene wat zij verstaan en dat wat zij willen, uit de Heer is.

Maar de onschuld die woont in de onwetendheid, zodanig als die is bij kleine kinderen en jeugd, is geloven dat alle dingen die zij weten en denken en eveneens de dingen die zij willen, in hen zijn en dat alles wat zij vandaar spreken en doen, uit hen is; dat dit begoochelingen zijn vatten zij niet; de waarheden die van de onschuld zijn, worden voor het grootste deel gegrond op de begoochelingen van de uitwendige zinnen, die evenwel uiteengeslagen moeten worden naarmate de mens voortgaat tot de wijsheid.

Uit deze weinige dingen kan vaststaan, dat het goede van de onschuld van de latere staat niet verbonden moet worden met het ware van de onschuld van de eerder staat.

9302. vers 20-30. Zie, Ik zend een engel vóór u, om u te behoeden in de weg en om u voort te leiden tot de plaats, die Ik heb bereid. Hoed u voor Zijn aangezicht en hoor Zijn stem, opdat gij Hem niet verbittert, omdat Hij niet zal verdragen ulieder overtreding, omdat Mijn Naam in het midden van Hem is. Omdat gij al horende zult gehoord hebben Zijn stem en zult gedaan hebben al wat Ik zal spreken, zo zal Ik als vijand handelen tegen uw vijanden en zal Ik als tegenstander handelen tegen uw vijanden. Wanneer Mijn engel vóór u zal gegaan zijn en u zal voortgeleid hebben tot de Amoriet en de Hethiet en de Fereziet en de Kanaäniet, de Heviet en de Jebusiet en Ik hem zal hebben afgehouden. Gij zult u niet inkrommen voor hun goden en gij zult hen niet dienen en gij zult niet doen volgens hun werken, omdat gij al vernietigende hen zult vernietigen en gij al verbrekende hun opgerichte beelden zult verbreken. En gij zult Jehovah uw God dienen en Hij zal zegenen uw brood en uw wateren en

Ik zal de ziekte uit het midden van u verwijderen. Er zal geen misdragtige en onvruchtbare in uw land zijn; het getal van uw dagen zal Ik vervullen. Mijn schrik zal Ik zenden vóór u en Ik zal al het volk verwarren, tot wie gij zult gekomen zijn en Ik zal geven al uw vijanden tot u, de nek. En Ik zal de horzel zenden vóór u en zij zal uitdrijven de Heviet, de Kanaäniet en de Hethiet, van vóór u. Ik zal hem niet uitdrijven van vóór u in één jaar, opdat niet bij geval het land verlaten zij en op u het wilde dier des velds worde vermenigvuldigd. Beetje bij beetje zal Ik hem uitdrijven van vóór u, totdat gij zult vrucht gemaakt hebben en het land zult erven.

Zie, Ik zend een engel vóór u, betekent de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; om u te behoeden in de weg, betekent Zijn voorzienigheid en het behoeden voor de valsheden van het boze; om u voort te leiden tot de plaats die Ik heb bereid, betekent het binnenleiden door Hem in de hemel volgens het goede van het leven en van het geloof; hoed u voor Zijn aangezicht, betekent de heilige vreze; en hoor Zijn stem, betekent de gehoorzaamheid aan de geboden die uit Hem zijn, opdat gij Hem niet verbittert, betekent het zich afkeren van Hem door de valsheden uit het boze; omdat Hij niet zal verdragen ulieder overtreding, betekent omdat die met de waarheden vanuit het goede in strijd zijn; omdat Mijn Naam in het midden van Hem is, betekent dat uit Hem al het goede van de liefde en het ware van het geloof is; omdat indien gij al horende zult gehoord hebben Zijn stem, betekent het onderricht met betrekking tot de geboden van het geloof en de opneming ervan; en zult gedaan hebben al wat Ik zal spreken, betekent het volgzame vanuit het geloof en de liefde; zo Ik zal als vijand handelen tegen uw vijanden, betekent dat de Heer zal afwenden alle valsheden vanuit het boze; en zal Ik als tegenstander handelen tegen uw vijanden, betekent dat Hij zal afwenden alle boosheden waaruit de valsheden zijn; wanneer Mijn engel vóór u zal gegaan zijn, betekent het leven volgens de geboden van de Heer; en u zal voortgeleid hebben tot de Amoriet en de Hethiet en de Fereziet en de Kanaäniet, de Heviet en de Jebusiet en Ik hem zal hebben afgehouden, betekent wanneer de Heer heeft beschermd tegen de boosheden en valsheden die de Kerk bestoken en deze zal weggeruimd hebben; gij zult u niet inkrommen voor hun goden, betekent dat de valsheden van het boze niet moeten worden vereerd; gij zult hen niet dienen, betekent dat zij ook niet gehoorzaamd moeten worden; en gij zult niet doen volgens hun werken, betekent dat de boosheden van het leven niet nagevolgd moeten worden; omdat gij al vernietigende hen zult vernietigen, betekent dat de boosheden geheel en al moeten worden weggeruimd; en gij al verbrekende hun opgerichte beelden zult verbreken, betekent eveneens de valsheden van de eredienst; en Gij zult Jehovah uw God dienen, betekent de eredienst van de Heer alleen; en Hij zal zegenen uw brood en uw wateren, betekent de aanwassing van het goede van de liefde en van het ware van het geloof; en Ik zal de ziekte uit het midden van u verwijderen, betekent de bescherming tegen de vervalsingen van het ware en tegen de echtbreuken van het goede; er zal geen misdragtige en onvruchtbare in uw land zijn, betekent dat de goedheden en waarheden in hun orde in een aanhoudende voortgang zullen voortgaan; het getal van uw dagen zal Ik vervullen, betekent tot aan de volle staat; Mijn schrik zal Ik zenden vóór u, betekent de schrik van hen die in de boosheden van het valse zijn, voor de waarheden van het goede; en Ik zal al het volk verwarren, betekent de verbijstering van alle valsheden; tot wie gij zult gekomen zijn, betekent vanwege de tegenwoordigheid van de Heer; en Ik zal geven al uw vijanden tot u de nek, betekent de vlucht en de verdoemenis van de valsheden; en Ik zal de horzel zenden vóór u, betekent de ontsteltenis van hen die in de valsheden vanuit het boze zijn; en zij zal uitdrijven de Heviet, de Kanaäniet en de Hethiet van vóór u, betekent de vlucht van de valsheden uit de boze dingen; Ik zal hem niet uitdrijven van vóór u in één jaar, betekent niet een haastige vlucht of verwijdering ervan; opdat niet bij geval het verlaten zal zijn, betekent de tekortkoming dan en slechts weinig van het geestelijk leven; en op u het wilde dier van het veld zal vermenigvuldigd worden, betekent de toevloed van de valsheden vanuit de

verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld; beetje bij beetje zal Ik hen uitdrijven van vóór u, betekent de verwijdering bij graden volgens de orde; totdat gij zult vrucht gemaakt hebben, betekent volgens de aanwassing van het goede; en het land zult erven, betekent tot men in het goede is, dus wederverwekt is.

9303. Zie, Ik zend een engel vóór u; dat dit betekent de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, staat vast uit de betekenis van zenden, wanneer over de Heer wordt gehandeld, dus de voortgang, waarover nr. 6831, hier maken dat het zal voortgaan; en uit de betekenis van de engel, namelijk hij die voortgaat, want engel in de oorspronkelijke taal betekent de gezondene, daarvandaan is de afleiding van dit woord en met de gezondene wordt het voortgaande aangeduid, zoals kan vaststaan uit de aangehaalde plaatsen uit het Woord in nr. 6831; daaruit blijkt, dat onder de engel van Jehovah wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, want Dit gaat uit Jehovah als de Vader voort.

Jehovah als de Vader is het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde en Dit is het Zijn Zelf, nr. 3704 en het voortgaande uit de Vader is het Goddelijk Ware uit dat Goddelijk Goede, dus het Goddelijk Bestaan vanuit het Goddelijk Zijn; dit wordt hier met de engel aangeduid; zoals bij Jesaja: ‘De engel van Zijn aangezichten heeft hen bevrijd ter wille van Zijn Liefde en Zijn lankmoedigheid; Deze heeft hen verlost en hen aangenomen en hen gedragen al de dagen der eeuwigheid’, (Jesaja 63:9); en bij Maleachi: ‘Zie, plotseling zal tot Zijn tempel komen de Heer, Die gijlieden zoekt en de engel des verbonds Die gijlieden verlangt. (Maleachi 3:1,2); tot de tempel van de Heer is tot Zijn Menselijke, dat dit Zijn tempel is, leert de Heer Zelf, bij (Mattheüs 26:61; Johannes 2:19,21,22).

In de Kerk wordt gezegd, dat uit de Drie, die de Vader, de Zoon en de Heilige Geest worden genoemd, één Goddelijke, dat ook de Ene God wordt genoemd, bestaat; en dat uit de Vader de Zoon voortgaat en uit de Vader door de Zoon voortgaat de Heilige Geest; maar wat voortgaan of uitgaan is, is nog onbekend; de ideeën van de engelen daarover verschillen geheel en al van de ideeën van de mensen van de Kerk, die over deze zaak hebben gedacht. De oorzaak hiervan is dat de ideeën van de mensen van de Kerk zijn gegrond op Drie, maar die van de engelen op Eén.

Dat de ideeën van de mensen van de Kerk zijn gegrond op Drie, komt omdat die het Goddelijke in drie personen onderscheiden en aan ieder speciale en bijzondere taken toekennen; vandaar komt het dat zij weliswaar kunnen zeggen, dat God Eén is, maar nooit anders kunnen denken dan dat het er Drie zijn, die door de vereniging, die zij mystiek noemen, één zijn; maar zo kunnen zij weliswaar denken, dat er één Goddelijke is, niet echter dat er één God is; in het denken immers is de Vader God, de Zoon God en de Heilige Geest God; het Ene Goddelijke is één door de samenstemming en zo eensgezind, maar Eén God is volstrekt Eén.

Hoedanig de idee of hoedanig het denken is van de mens van de Kerk ten aanzien van de Ene God, verschijnt klaarblijkelijk in het andere leven; eenieder draagt immers de ideeën van zijn denken met zich; de idee of het denken van hen is, dat er drie goden zijn, maar dat zij niet goden durven zeggen, maar God; ook maken weinigen één uit drie door de vereniging; zij denken immers anders over de Vader, anders over de Zoon en anders over de Heilige Geest; daaruit bleek, hoedanig het geloof van de Kerk is ten aanzien van het meest wezenlijke van alle dingen, namelijk het Goddelijke Zelf.

En omdat het denken daarover dat van het geloof is en de aandoeningen die van de liefde zijn, allen verbinden en scheiden in het andere leven, schuwen zij daarom degenen die buiten de Kerk zijn geboren geweest en in één God hebben geloofd, degenen die binnen de Kerk zijn en zeggen dat die niet geloven in één God, maar in drie goden; en dat zij die niet geloven in één God onder de Menselijke vorm, in geen God geloven, aangezien hun denken zich

uitstort zonder bepaling in het heelal en zo in de natuur afglijdt, die zij dan in de plaats van God erkennen.

Wanneer er wordt gevraagd wat zij verstaan onder voortgaan, wanneer zij zeggen dat de Zoon voortgaat uit de Vader en de Heilige Geest uit de Vader door de Zoon, dan antwoorden zij dat voortgaan een woord van een vereniging is en dat het mysterie insluit; maar toen de idee van het denken daarover werd onderzocht, was het er geen andere dan die van een woord alleen en zonder inhoud.

De ideeën van de engelen echter ten aanzien van het Goddelijke, ten aanzien van het Drievuldige en ten aanzien van het voortgaan, verschillen geheel en al van de ideeën van de mensen van de Kerk; de oorzaak ervan is, zoals eerder is gezegd, dat de ideeën van het denken van de engelen zijn gegrond op Eén, maar de ideeën van het denken van de mensen van de Kerk op drie.

De engelen denken, en wat zij denken geloven zij, dat er Eén God is en dat Die de Heer is en dat het Menselijke het Goddelijke Zelf in de vorm is en dat het Heilig Voortgaande uit Hem de Heilige Geest is; dus dat het Drievuldig is, maar toch Eén.

Dit idee kan met betrekking tot de engelen in de hemel begrijpelijk worden gemaakt; de engel daar verschijnt in de menselijke vorm, maar toch zijn er drie dingen bij hem, die één maken: er is het innerlijke van hem, dat niet voor de ogen verschijnt, er is het uiterlijke, dat verschijnt en er is de sfeer van het leven van zijn aandoeningen en zijn denken, die van hem tot op een afstand uitgolft, zie de nrs. 1048, 1053, 1316, 1504-1519, 1695, 2489, 4464, 5179, 6206, 7454, 8063, 8630; deze drie maken één engel.

De engelen echter zijn eindig en geschapen, de Heer echter is oneindig en ongeschapen, en omdat het oneindige niet door enig mens, zelfs niet door de engel, enig idee kan hebben dan alleen vanuit eindige dingen, is het daarom geoorloofd, zo'n voorbeeld te geven, opdat het zal worden toegelicht wat het Drievuldige in Eén is en dat er één God is en dat Die de Heer is en geen ander.

Zie verder wat hierover is getoond in de nrs. 9194, 9199.

9304. Om u te behoeden in de weg; dat dit betekent Zijn voorzienigheid en behoeden voor de valsheden van het boze, staat vast uit de betekenis van behoeden, wanneer het de Heer betreft, dus de voorzienigheid; want de voorzienigheid is voorziening treffen en zorg dragen, dus leiden tot het goede en behoeden voor het boze en het boze wordt vooruitgezien, nr. 6489; en omdat het boze vooruitgezien wordt, wordt de mens ook daarvoor behoed; anders kan niet in het goede worden voorzien; en uit de betekenis van de weg, namelijk het ware, nrs. 627, 2333, 3477, hier ook het valse, omdat er wordt gezegd behoeden; wie immers leidt in het ware, die behoedt ook voor het valse, omdat het valse het ware bestookt en aanvalt. Dat dit het valse van het boze is, komt omdat dit valse bestookt en aanvalt, maar niet het valse dat niet van het boze is, zodanig als het is bij hen die in het goede zijn, zie over dit valse en het valse van het boze, de nrs. 2243, 2408, 2863, 4763, 4822, 6359, 7272, 7437, 7574, 7577, 8051, 8137, 8149, 8298, 8311, 8318, 9258, 9298.

9305. Om u voort te leiden tot de plaats die Ik heb bereid; dat dit betekent het binnenleiden door Hem in de hemel volgens het goede van het leven en van het geloof, staat vast uit de betekenis van voortleiden tot de plaats, dat wil zeggen, tot het land Kanaän, dus binnenleiden in de hemel, met het land Kanaän immers wordt de Kerk aangeduid en eveneens de hemel, nrs. 1607, 3038, 3481, 3686, 3705, 4447, 5136, 6516; want door het binnenleiden van de zonen Israëls in dat land werd het binnenleiden van de gelovigen in de hemel uitgebeeld; en uit de betekenis van bereiden, wanneer het de hemel betreft, die met het land Kanaän wordt aangeduid, dus daarmee begiftigen vanuit de barmhartigheid degenen die in het goede van het leven en van het geloof zijn, want het wordt gezegd dat voor hen de hemel is bereid, zoals bij

Mattheüs: *‘Dan zal de Koning zeggen tot hen die aan de rechterzijde zijn: Komt, gij gezegenden van Mijn Vader, bezit als erfenis het koninkrijk dat u bereid is vanaf de grondlegging van de wereld’*, (Mattheüs 25:2,3).

De hemel bereiden immers is degenen voorbereiden die in de hemel zullen worden binnengeleid, want volgens de voorbereiding, dat wil zeggen, volgens de opneming van het goede, wordt de hemel gegeven.

De hemel immers is in de mens en hij heeft een plaats in de hemel volgens de staat van zijn leven en zijn geloof waarin hij is, want de plaats daar stemt overeen met de staat van het leven, daarom verschijnt ook de plaats in het andere leven volgens de staat van het leven en in zich de staat is, nrs. 2625, 2837, 3356, 3387, 4321, 4882, 5605, 7381.

9306. Hoed u voor Zijn aangezicht; dat dit de heilige vrees betekent, staat vast uit de betekenis van zich voor het aangezicht hoeden, wanneer het de Heer betreft, Die hier onder de Engel wordt verstaan, namelijk vrezen dat Hij niet zal toornen vanwege de boosheden of dat Hij niet verbitterd zal worden vanwege de overtredingen, zoals volgt: die dingen vrezen is de heilige vrees, zie hierover de nrs. 2826, 3718, 3719, 5459, 5534, 7280, 7788, 8816, 8925. Zich hoeden voor Zijn aangezicht wordt gezegd, omdat met het aangezicht de innerlijke dingen worden aangeduid, die van het leven zijn, dus die van het denken en van de aandoening zijn en vooral de dingen die van het geloof en van de liefde zijn.

De oorzaak ervan is dat het aangezicht is gevormd tot het beeld van de innerlijke dingen van de mens, te dien einde, dat die zaken die van het innerlijk van de mens zijn, verschijnen in de uiterlijke, dus de dingen die van de geestelijke wereld zijn, vóór het gezicht in de natuurlijke wereld; en zo doet het de naaste aan; dat het aangezicht de zaken die de mens denkt en liefheeft, vertoont in een zichtbare vorm, of zoals in een spiegel, is bekend en dat er zulke aangezichten zijn bij de oprechten, vooral bij de engelen, zie de nrs. 1999, 2434, 3527, 3573, 4066, 4326, 4796-4799, 5102, 5695, 6604, 8248-8250; daarom is het aangezicht in de oorspronkelijke taal een algemeen woord, dat wordt gebruikt om te beschrijven de aandoeningen die bij de mens zijn en die dan verschijnen: zoals dankbaarheid, gunst, welwillendheid, hulp, weldaad en eveneens de hardvochtigheid, toorn en wraak; vandaar komt het, dat het in die taal met toevoegsels betekent: aan, bij, vóór, ter wille van en ook tegen, dus alles wat is in iemand zelf, uit hemzelf, voor hemzelf en tegen hemzelf, want het aangezicht is, zoals gezegd, de mens zelf of dat wat in de mens is en verschijnt.

Hieruit kan men weten wat met het aangezicht van Jehovah of met het aangezicht van de Engel, Die hier de Heer is ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, wordt aangeduid, namelijk het Goddelijk Goede van de Goddelijke Liefde en het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede, want deze zijn in de Heer of Jehovah en uit Hemzelf, ja zelfs zijn zij Hemzelf, zie de nrs. 222, 223, 5585.

Daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met de aangezichten van Jehovah in de zegening: *‘Lichten doe Jehovah Zijn aangezichten tot u en ontferme Zich uwer; Jehovah verheffe Zijn aangezichten tot u en stelle u vrede’*, (Numeri 6:25,26)

Bij David: *‘God ontferme Zich onzer en zegene ons; Hij doe ons Zijn aangezichten lichten’*, (Psalm 67:2; Psalm 80:4,8,20; Psalm 119:134,135; Daniël 9:17) en elders.

Vandaar is het dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke wordt genoemd de Engel der aangezichten van Jehovah, bij Jesaja: *‘Ik zal de barmhartigheden van Jehovah doen gedenken; Hij zal hun vergelden volgens Zijn barmhartigheden en volgens de veelheid van Zijn barmhartigheden en Hij is hun geworden tot een Heiland en de Engel van Zijn aangezichten heeft hen behouden, ter wille van Zijn liefde en ter wille van Zijn goedertierenheid’*, (Jesaja 63:7-9).

Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Engel der aangezichten van Jehovah wordt genoemd, is omdat het Goddelijk Menselijke het Goddelijke Zelf in het

aangezicht is, dat wil zeggen, in de vorm; dit leert de Heer ook bij Johannes: *‘Indien gijlieden Mij gekend hebt, hebt gij ook Mijn Vader gekend en van nu aan hebt gij Hem gekend en hebt Hem gezien’*.

Filippus zei: Toon ons de Vader. Jezus zei tot hem: Zo lange tijd ben Ik met ulieden en hebt gij Mij niet gekend, Filippus; die Mij heeft gezien, die heeft de Vader gezien; Ik ben in de Vader en de Vader is in Mij. Geloof Mij, dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is, (Johannes 14:7-11).

Met het aangezicht van Jehovah of van de Heer wordt ook aangeduid de toorn, de wraak, de bestraffing, het boze, dit heeft als oorzaak, dat de eenvoudigen, vanwege het algemene idee dat alle dingen uit God zijn, geloven dat ook het boze, vooral het boze van de straf het is; daarom wordt volgens die algemene idee en eveneens volgens de schijn, aan Jehovah of de Heer de toorn, de wraak, de bestraffing en het boze toegekend, terwijl die toch niet uit de Heer zijn, maar uit de mens zelf, zie de nrs. 1861, 2447, 5798, 6071, 6832, 6991, 6997, 7533, 7632, 7877, 7926, 8197, 8227, 8228, 8282, 8483, 8632, 8875, 9128; dit wordt hier aangeduid met: Hoed u voor Zijn aangezicht, opdat gij Hem niet verbittert, omdat Hij niet zal verdragen ulieder overtreding.

Eveneens bij Leviticus: *‘Eenieder die enig bloed zal gegeten hebben, Ik zal Mijn aangezichten geven tegen de ziel etende bloed en Ik zal die uitroeien uit het midden van haar volk’*, (Leviticus 17:10); bij Jeremia: *‘Ik heb Mijn aangezichten tegen de stad gesteld ten kwade en niet ten goede’*, (Jeremia 21:10).

Bij David: *‘De aangezichten van Jehovah tegen hen die het boze doen, om van de aarde uit te roeien hun gedachtenis’*, (Psalm 34:17).

9307. En hoor Zijn stem; dat dit betekent de gehoorzaamheid aan de geboden die zijn uit Hem, namelijk uit de Heer, staat vast uit de betekenis van horen, dus de gehoorzaamheid, nrs. 2542, 3869, 4652-4660, 7216, 8361; en uit de betekenis van de stem, wanneer het de Heer betreft, namelijk de Goddelijke Waarheden, nrs. 7573, 8813, dus de geboden die uit de Heer zijn, zijn die welke in het Woord zijn; vandaar eveneens is het Woord en de leer uit het Woord, de Stem van Jehovah, nrs. 219, 220, 6971.

9308. Opdat gij Hem niet verbittert; dat dit het zich afkeren van Hem door de valsheden vanuit het boze betekent, staat vast uit de betekenis van verbitteren of tot toorn leiden, wanneer het de Heer betreft, Die hier de Engel is, dus zich afkeren door de valsheden vanuit het boze, want de valsheden vanuit het boze zijn een zich afkeren van de Heer, nrs. 4997, 5746, 5841.

9309. Omdat Hij niet zal verdragen ulieder overtreding; dat dit betekent omdat die met de waarheden vanuit het goede in strijd zijn, staat vast uit de betekenis van de overtreding, namelijk de dingen die tegen de waarheden van het geloof zijn, nr. 9156; dus die in strijd zijn met de waarheden vanuit het goede, dus de waarheden van het geloof; dat de waarheden uit het goede de waarheden van het geloof zijn, komt omdat het geloof is van het goede en wel dermate dat het niet bestaanbaar is dan alleen daar waar het goede is; vandaar wordt met niet verdragen ulieder overtreding, aangeduid niet de valsheden uit het boze verdragen, omdat die in strijd zijn met de waarheden uit het goede.

Over die strijdigheid zie nr. 9298; hetzelfde als dit wordt ook hier verstaan bij David: *‘Kust de Zoon opdat Hij niet zal toornen en gij vergaat in de weg, omdat Zijn toorn snel zal ontbranden; gezegend zijn allen die in Hem vertrouwen’*, (Psalm 2:12); de Heer wordt hier de Zoon genoemd vanwege het ware van het geloof, dat uit Hem is; dat dit de Zoon is, zie de nrs. 1729, 1733, 2159, 2803, 2813, 3704.

9310. Omdat Mijn Naam in het midden van Hem is; dat dit betekent dat uit Hem al het goede van de liefde en ware van het geloof is, staat vast uit de betekenis van de Naam van Jehovah, namelijk alles in één samenvatting waardoor God wordt vereerd, nrs. 2724, 3006, dus al het goede van de liefde en ware van het geloof, nr. 6674; en uit de betekenis van in het midden van Hem, namelijk dat wat in Hem is, dus eveneens dat wat uit Hem is, want het goede van de liefde is zodanig, dat wat in die liefde is, ook daaruit is in anderen; het is immers de vergemeenschatting van zichzelf en aan de liefde eigen, dat zij wil dat al wat van haar is uit zich ook van anderen zal zijn; omdat dit plaatsvindt uit het Goddelijke Zelf door Zijn Goddelijk Menselijke en uit Dit, wordt daarom eveneens de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke de Naam van Jehovah genoemd, nrs. 6887, 8274.

Wie niet weet wat de Naam in de innerlijke zin betekent, kan geloven, dat in het Woord, waar gezegd wordt de Naam van Jehovah of de Naam des Heren, alleen de Naam wordt verstaan, terwijl deze toch al het goede van de liefde en al het ware van het geloof is dat uit de Heer is, zoals bij Mattheüs: *‘Indien twee van u zullen samengestemd hebben in Mijn Naam op aarde over enige zaak, die zij zullen gevraagd hebben, zij zal hun geschieden. Waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen’*, (Mattheüs 18:19,20).

Bij dezelfde: *‘Al wie zal verlaten hebben huizen of broeders of zusters of vader of moeder of echtgenote of kinderen of akkers, om Mijns Naams wil, die zal honderdvoud ontvangen en de erfenis van het eeuwige leven verkrijgen’*, (Mattheüs 19:29).

Bij Johannes: *‘Zo velen hebben opgenomen, die heeft Hij mogendheid gegeven zonen Gods te zijn, hun die in Zijn Naam geloven’*, (Johannes 1:12).

Bij dezelfde: *‘Die niet gelooft, is alreeds geoordeeld, omdat hij niet heeft geloofd in de Naam van de Eniggeboren Zoon van God’*, (Johannes 3:18).

Bij dezelfde: *‘Deze dingen zijn geschreven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon van God en opdat gij, gelovende, het leven hebt in Zijn Naam’*, (Johannes 20:31).

In deze plaatsen en in zeer vele andere wordt met de Naam van de Heer aangeduid al het goede van de liefde en ware van het geloof in een samenvatting, waardoor Hij wordt vereerd. Bij Johannes: *‘Indien gij in Mij zult gebleven zijn en Mijn woorden in u zullen gebleven zijn, zo wat gij zult gewild hebben, vraagt het en het zal u geschieden; zo wat gij de Vader zult gevraagd hebben in Mijn Naam, Hij zal het u geven’*, (Johannes 15:7,16); de Vader vragen in Mijn Naam, is de Heer vragen, zoals Hijzelf leert bij dezelfde evangelist: *‘Zo wat gij zult gevraagd hebben in Mijn Naam, dit zal Ik doen; indien gij iets zult gevraagd hebben in Mijn Naam, Ik zal het doen’*, (Johannes 14:13,14); dat vragen in de Naam van de Heer is de Heer vragen, komt, omdat ‘niemand tot de Vader kan komen dan door de Heer’, zie vers 6, en omdat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke Jehovah of de Vader is in de zichtbare vorm, zoals eerder in de nrs. 9303, 9306 is getoond.

Bij dezelfde: *‘De schapen horen Zijn stem en Hij roept Zijn eigen schapen bij naam en leidt ze uit’*, (Johannes 10:3); de schapen staan voor hen die in het goede van de naastenliefde en van het geloof zijn; de stem horen voor de geboden gehoorzamen; bij name roepen en uitleiden, voor met de hemel begiftigen volgens het goede van de liefde en van het geloof, want de naam, wanneer het mensen betreft, is hun hoedanigheid ten aanzien van de liefde en het geloof, nrs. 144, 145, 1754, 1896, 3421.

9311. Omdat indien gij al horende zult gehoord hebben Zijn stem; dat dit het onderricht en de opneming van de geboden van het geloof betekent, staat vast uit de betekenis van horen, namelijk onderricht worden en opnemen, waarover hierna; en uit de betekenis van de stem, te weten de geboden van het geloof, nr. 9307.

Horen in het Woord betekent niet alleen eenvoudigweg horen, maar ook opnemen met het geheugen en onderricht worden en ook opnemen met het verstand en geloven en ook opnemen in gehoorzaamheid en doen; dat dit met horen wordt aangeduid, is omdat de spraak

die wordt gehoord, zich voor het innerlijk gezicht of het verstand vertoont en zo van binnen wordt opgenomen en daar volgens de werkzaamheid van de redenen of volgens de krachten van de overreding ergens anders vandaan, òf worden onthouden, òf worden geloofd, òf worden gehoorzaamd; vandaar is het dat er een overeenstemming is van het oor en het gehoor met zulke dingen in de geestelijke wereld, nrs. 4652-4660, 5017, 7216, 8361, 8990.

Dat horen is opnemen met het geheugen en onderricht worden, en ook opnemen met het verstand en geloven en ook opnemen met gehoorzaamheid en doen, blijkt ook uit deze volgende plaatsen; zoals bij Mattheüs: ‘Ik spreek door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien en horende niet horen, noch verstaan; opdat in hen worde vervuld de profetie van Jesaja, welke zegt: *‘Met het gehoor zult gij horen en niet verstaan en ziende zult gij zien en niet bemerken.*

Het hart van dit volk is dik geworden en met de oren hebben zij zwaarlijk gehoord en hun ogen hebben zij toegesloten, opdat zij niet misschien met de ogen zien en met de oren horen en met het hart verstaan.

Uw ogen zijn gezegend, omdat zij zien en uw oren omdat zij horen.

Vele profeten en gerechten hebben verlangd de dingen te zien die gij ziet, maar hebben niet gezien en te horen de dingen die gij hoort, maar hebben niet gehoord’, (Jesaja 13:12-17); hier wordt horen gezegd in elke zin, zowel voor onderricht worden, als voor geloven en voor gehoorzamen; horende horen zij niet, voor onderwezen worden en toch niet geloven en verder onderricht worden en niet gehoorzamen; met de oren zwaarlijk horen, voor het onderricht, het geloof en de gehoorzaamheid weigeren; gezegend zijn de oren, omdat zij horen, voor de gezegendheid vanwege de opneming van de leer van het geloof ten aanzien van de Heer en door het Woord uit de Heer.

Bij Johannes: ‘Die binnenkomt door de deur, is de herder van de schapen; de schapen horen Zijn stem. Zij die vóór Mij zijn geweest, zijn dieven en rovers geweest; maar de schapen hebben hen niet gehoord.

Ik heb andere schapen, die van deze stal niet zijn, ook die moet Ik toebrengen en zij zullen Mijn stem horen en het zal worden één kudde en één herder; Mijn schapen horen Mijn stem en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij’, (Johannes 10:2,3,8,16,27).

De stem horen voor onderricht worden ten aanzien van de geboden van het geloof en die opnemen met geloof en gehoorzaamheid.

Iets eenders wordt aangeduid met wat de Heer zo vaak zei: *‘Wie een oor heeft om te horen, die hore’, (Mattheüs 11:15; 13:9,43; Markus 4:9,23; 7:16; Lukas 8:8; 14:35).*

Eendere teksten in de volgende plaatsen; bij Mattheüs: *‘Zie, een stem uit de wolk, zeggende: Deze is Mijn beminde Zoon; hoort Hem’, (Mattheüs 17:5).*

Bij Johannes: ‘Die de Bruid heeft, is de Bruidegom; de vriend echter van de Bruidegom, die erbij staat en Hem hoort, verheugt zich met vreugde om de stem van de Bruidegom’, (Johannes 3:29).

Bij dezelfde: ‘Voorwaar, Ik zeg ulieden, dat het uur komt wanneer de doden zullen horen de stem van de Zoon van God en zij die zullen horen, zullen leven’, (Johannes 5:25); de doden voor hen die nog niet het geestelijk leven hebben vanwege de onwetendheid van het ware van het geloof; de stem van de Zoon van God horen, voor onderricht worden in de waarheden van het geloof en daaraan gehoorzamen; leven staat voor, begiftigd worden met het geestelijk leven door die dingen.

Bij dezelfde: ‘Die uit God is, hoort de woorden van God; deswege hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt’, (Johannes 8:47).

Bij Lukas: ‘Abraham tot de rijke: Zij hebben Mozes en de profeten, laten zij die horen’, (Lukas 16:29).

Bij Markus: ‘Zij zeiden van Jezus: Hij heeft alle dingen wel gedaan, want Hij doet de doven horen en de stommen spreken’, (Markus 7:37); doven voor degenen die de waarheden van het

geloof niet weten en dus niet volgens die kunnen leven, nr. 6989; horen voor onderricht worden, opnemen en gehoorzamen.

Bij Johannes: *‘Wanneer de Heilige Geest zal gekomen zijn, zo zal Hij ulieden in al de waarheid leiden; Hij zal niet uit Zichzelf spreken, maar zo wat Hij gehoord zal hebben, zal Hij spreken; uit het Mijne zal Hij ontvangen’*, (Johannes 16:13,14); al wat Hij zal gehoord hebben, voor alles wat Hij zal opgenomen hebben uit de Heer.

Bij Mattheüs: *‘Een elk die Mijn woorden hoort en dezelve doet, zal Ik vergelijken met een voorzichtig man; maar een elk, horende Mijn woorden, maar dezelve niet doende, zal worden vergeleken met een dwaze man’*, (Mattheüs 7:47); de woorden of de reden horen, voor aanleren en weten de geboden van het geloof die uit de Heer zijn doen, voor daarnaar leven.

9312. En zult gedaan hebben al wat Ik zal spreken; dat dit het volgzame uit het geloof en de liefde betekent, staat vast uit de betekenis van *‘de dingen die Ik spreek, namelijk leven volgens de dingen die de Heer in het Woord heeft geleerd, dus die de Heer leert, Die het Woord is’*, (Johannes 1:1,2,14); leven volgens die dingen, is die navolgen vanuit geloof en liefde.

Het volgzame vanuit geloof en liefde, is het levende volgzame, aangezien het in zich het leven uit het geloof en de liefde heeft.

Met het volgzame is het zo gesteld als met elke daad van de mens; in een daad van de mens leeft niets behalve de liefde en het geloof; de overige zaken die van het leven zijn, hebben daaruit en volgens die het leven, want het leven van de liefde en het geloof is het leven uit de Heer, Die het leven Zelf is; dat leven is het leven van de hemel en van allen die engelen zullen worden; met het volgzame is het eender gesteld.

9313. Zo zal Ik als vijand handelen tegen uw vijanden; dat dit betekent dat de Heer zal afwenden alle valsheden vanuit het boze, staat vast uit de betekenis van als vijand handelen, wanneer het Jehovah of de Heer betreft, namelijk afwenden, waarover hierna; en uit de betekenis van uw vijanden, namelijk de valsheden uit het boze; deze immers zijn de vijanden in de geestelijke zin, omdat zij aanhoudend de waarheden uit het goede bestoken, aanvallen en proberen te vernietigen, zij zijn immers tegengestelden.

Dat als vijand handelen, wanneer het van Jehovah of de Heer wordt gezegd, afwenden is, namelijk de valsheden vanuit het boze, komt omdat de Heer nooit als vijand handelt; Hij is immers de Barmhartigheid zelf en het Goede zelf en in de barmhartigheid en in het goede zelf kan geen vijandschap zijn, zelfs niet tegen het valse en het boze; maar het valse en het boze handelen met vijandschap tegen het goede en het ware, dat wil zeggen, degenen die in het valse en het boze zijn, tegen hen die in het ware en het goede zijn; en omdat die valsheden zichzelf vernietigen wanneer zij het goede en ware trachten te vernietigen, is het vandaar dat het verschijnt alsof de Heer als vijand handelt, terwijl Hij toch alleen de Zijnen in veiligheid stelt; hieruit blijkt, hoe het moet worden verstaan, dat met als vijand handelen, wanneer het de Heer betreft, wordt aangeduid de valsheden vanuit het boze afwenden.

Hoe het met deze verborgenheid verder is gesteld, zie wat daarover getoond is in de nrs. 4299, 7643, 7679, 7710, 7926, 7989, 8137, 8146, 8265, 8946.

9314. En zal Ik als tegenstander handelen tegen uw tegenstanders; dat dit betekent dat Hij zal afwenden alle boosheden waaruit de valsheden zijn, staat vast uit de betekenis van als tegenstander handelen, wanneer het Jehovah of de Heer betreft, dus afwenden, nr. 9313; en uit de betekenis van de tegenstanders, namelijk de boosheden waaruit de valsheden zijn, aangezien die in de geestelijke zin de tegenstanders zijn tegen de goedheden waaruit de waarheden zijn.

Dat met de tegenstanders worden aangeduid de boosheden waaruit de valsheden zijn, komt omdat met de vijanden worden aangeduid de valsheden vanuit het boze; want waar in het Woord wordt gehandeld over het boze, zoals wanneer over het ware, dan ook over het goede, zie de nrs. 683, 793, 2173, 2516, 2712, 3132, 4138, 5138, 5502, 6343, 7945, 8339.

Daaruit blijkt, dat iets anders wordt aangeduid met als vijand handelen tegen de vijanden en iets anders met als tegenstander handelen tegen de tegenstanders; en dat dit geen herhaling is om alleen aan de zaak meer nadruk te geven.

9315. Wanneer Mijn Engel vóór u zal gegaan zijn, dat dit het leven volgens de geboden van de Heer betekent, staat vast uit de betekenis van vóór u gaan, wanneer het de Heer betreft, Die hier de Engel van Jehovah is, namelijk de geboden van het geloof en van het leven leren, dus eveneens het leven volgens die geboden; dat gaan en voorttrekken leven is, zie de nrs. 1293, 3335, 4882, 5493, 5605, 8417, 8420, 8557, 8559; en uit de betekenis van de Engel van Jehovah, dus de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, nrs. 9303, 9306.

Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke onder de Engel wordt verstaan, komt omdat verscheidene engelen, die waren verschenen vóór de Komst van de Heer in de wereld, Jehovah Zelf waren geweest in de Menselijke vorm of in de vorm van een engel; wat duidelijk hieruit blijkt, dat men de engelen die waren verschenen, Jehovah heeft genoemd, zoals zij die aan Abraham waren verschenen, (Genesis 18).

Dat die Jehovah werden genoemd, zie daar de verzen 1,13,14,17,20,26,33; en degene die aan Gideon was verschenen, (Richteren 6).

Dat die ook Jehovah werden genoemd, zie de verzen daar: 12,14,16,22-24, en ook elders. Jehovah Zelf in de Menselijke vorm, of wat hetzelfde is, in de vorm van een engel, was de Heer.

Zijn Goddelijk Menselijke is toen zoals een Engel verschenen, waarover de Heer Zelf spreekt bij Johannes: *‘Jezus zei: Abraham is verheugd geweest, dat hij Mijn dag zou zien en hij heeft gezien en is verheugd geweest.*

Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u: Eer Abraham was, ben Ik’, (Johannes 8:56,58); en bij dezelfde: *‘Verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid, die Ik heb gehad eer de wereld was, bij U’,* (Johannes 17:5).

Dat Jehovah niet anders heeft kunnen verschijnen, staat eveneens vast uit de woorden van de Heer bij Johannes: *‘Niet hebt gij de stem van de Vader ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien’,* (Johannes 5:37).

Bij dezelfde: *‘Niet dat iemand de vader heeft gezien, dan Die bij de Vader is; Deze heeft de Vader gezien’,* (Johannes 6:46).

Hieruit kan men weten, wat de Heer uit het eeuwige is.

Dat het de Heer heeft behaagd, als Mens te worden geboren, was opdat Hij daadwerkelijk het Menselijke zou aantrekken en dit Goddelijk maken, om het menselijk geslacht te zaligen.

Weet dus, dat de Heer, Jehovah Zelf of de Vader in de Menselijke vorm is; wat de Heer ook Zelf leert bij Johannes: *‘Ik en de Vader zijn Eén’,* (Johannes 10:30).

Bij dezelfde: *‘Jezus zei: Van nu hebt gij de Vader gekend en gezien; die Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien; geloof Mij dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is’,* (Johannes 14:7,9,11); en bij dezelfde: *‘Al Mijn dingen zijn de Uwe en al Uw dingen Mijne’,* (Johannes 17:10).

Dit grote mysterie wordt bij Johannes beschreven met deze woorden: *‘In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en God was het Woord; Dit was in den beginne bij God; alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt en zonder Hetzelve is niets gemaakt dat gemaakt is. En het Woord is Vlees geworden en heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene uit de Vader.*

Niemand heeft ooit God gezien; de Eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem verklaard, (Johannes 1:1-3,14,18).

Het Woord is het Goddelijk Ware, dat aan de mensen is onthuld en omdat dat niet onthuld had kunnen worden dan door Jehovah als Mens, dat wil zeggen, dan door Jehovah in de Menselijke vorm, dus door de Heer, wordt daarom gezegd: ‘In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en God was het Woord’; in de Kerk is het bekend, dat onder het Woord de Heer wordt verstaan, omdat dit openlijk wordt gezegd ‘het Woord is Vlees geworden en heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeboren Zoon uit de Vader’.

Dat het Goddelijk Ware niet aan de mensen onthuld heeft kunnen worden, dan door Jehovah in de Menselijke vorm, wordt ook duidelijk gezegd, ‘Niemand heeft ooit God gezien; de Eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem verklaard’.

Hieruit blijkt dat de Heer uit het eeuwige Jehovah of de Vader in de Menselijke vorm is geweest, maar nog niet in het Vlees, want de Engel heeft geen vlees.

En omdat Jehovah of de Vader al het Menselijke heeft willen aantrekken, ter wille van de zaliging van het menselijk geslacht, heeft Hij daarom het Vlees aangenomen; en daarom wordt gezegd: ‘*God was het Woord en het Woord is Vlees geworden*’, en bij Lukas:

‘Ziet Mijn handen en Mijn voeten, dat Ik het Zelf ben; raak Mij aan en ziet, want een geest heeft geen vlees en beenderen, zoals gij Mij ziet hebben’, (Lukas 24:39).

De Heer heeft hierdoor geleerd, dat Hij niet langer Jehovah was onder de vorm van een Engel, maar dat Hij Jehovah Mens was.

Dit wordt ook verstaan onder deze woorden van de Heer: *‘Ik ben van de Vader uitgegaan en ben in de wereld gekomen; wederom verlaat Ik de wereld en ga heen tot de Vader’*, (Johannes 16:28).

Dat de Heer Zijn Menselijke, toen Hij in de wereld was, Goddelijk heeft gemaakt, zie de nrs. 1616, 1725, 1813, 1921, 2025, 2026, 2033, 2034m 2083, 2523, 2751, 2798, 3038, 3043, 3212, 3241, 3318, 3637, 3737, 4065, 4180, 4211, 4237, 4286, 4585, 4687, 4692, 4724, 4738, 4766, 5005, 5045, 5078, 5110, 5256, 6373, 6700, 6716, 6849, 6864, 6872, 7014, 7211, 7499, 8547, 8864, 8865, 8878; en dat Hij al het Menselijke heeft uitgedreven dat Hij van de moeder had, zodat Hij tenslotte niet de Zoon van Maria was, nrs. 2159, 2649, 2776, 4963, 5157, 3704, 4727, 9303, 9306 en de dingen die hierover in de aangehaalde plaatsen, nrs. 9194, 9199, zijn getoond.

9316. En u zal voortgeleid hebben tot de Emoriet en de Hittiet en de Perisiet en de Kanaäniet, de Heviet en de Jebusiet, en Ik zal hebben afgehouden; dat dit betekent wanneer heeft beschermd tegen de boosheden en valsheden die de Kerk bestoken en deze zal weggeruimd hebben, staat vast uit de betekenis van de Engel die zal voortleiden tot de genoemde natiën, namelijk de Heer, nrs. 9305, 9315; uit de betekenis van de Emoriet, de Hittiet, de Perisiet, de Kanaäniet, de Heviet en de Jebusiet, te weten de boosheden en valsheden die de Kerk bestoken, maar welke boosheden en valsheden in het bijzonder met elk worden aangeduid, zie nr. 8054; toen immers de zonen Israëls waren binnengeleid in het land Kanaän, werd het uitbeeldende van de Kerk en van de hemel bij hen ingesteld en bij de natiën het uitbeeldende van de boosheden en valsheden die de Kerk bestoken, zie de nrs. 3686, 4447, 6306, 6516, 8054, 8317; en uit de betekenis van afhouden, dus beschermen en dan wegruimen; dat door middel van de bescherming alleen van de hemel door de Heer de hel wordt weggeruimd, dat wil zeggen, dat door middel van de bescherming alleen van hen die in het goede en het ware zijn, degenen worden weggeruimd die in het boze en het valse zijn, zie nr. 9313.

9317. Gij zult u niet inkrommen voor hun goden; dat dit betekent dat de valsheden van het boze niet moeten worden vereerd, staat vast uit de betekenis van inkrommen, dus de

aanbidding en de eredienst, nr. 4689; en uit de betekenis van de goden van de natiën, namelijk de valsheden van het boze, nrs. 4544, 7873, 8867, 9283§.

De valsheden van het boze worden vereerd, wanneer de eredienst plaatsvindt volgens een leer die bijeen is verzonnen uit vervalste waarheden en goedheden die verechtreukt zijn; dit vindt plaats wanneer heerschappijen en winsten als einddoelen worden beschouwd en de waarheden uit het Woord als middelen.

9318. En gij zult hen niet dienen; dat dit betekent dat zij ook niet gehoorzaam moeten worden, staat vast uit de betekenis van dienen, dus gehoorzamen, waarover de nrs. 8987, 8991; en eveneens de eredienst, nrs. 7934, 8057.

9319. En gij zult niet doen volgens hun werken; dat dit betekent dat de boosheden van het leven niet moeten worden nagevolgd, staat vast uit de betekenis van de werken, dus de boosheden van het leven; dat niet volgens die doen, is ze niet volgen of navolgen, is duidelijk.

9320. Omdat gij al vernietigende hen zult vernietigen; dat dit betekent dat de boosheden geheel en al moeten worden weggeruimd, staat vast uit de betekenis van vernietigen, wanneer het de boze en de valse dingen betreft, die worden aangeduid met de natiën van het land Kanaän en met haar goden, dus wegruimen.

Dat vernietigen is wegruimen, is omdat degenen die in het goede en het ware zijn, nooit degenen vernietigen die in het boze en het valse zijn, maar slechts wegruimen; de oorzaak hiervan is dat zij vanuit het goede handelen en niet vanuit het boze; en het goede is uit de Heer, Die nooit iemand vernietigt; maar zij die in het boze en daaruit in het valse zijn, trachten te vernietigen en zoveel als zij kunnen, vernietigen zij degenen die in het goede zijn; de oorzaak hiervan is dat zij vanuit het boze handelen; maar omdat zij dan aanstormen tegen het goede dat uit de Heer is, dus tegen het Goddelijke, vernietigen zij zichzelf, dat wil zeggen, storten zij zich in de verdoemenis en in de hel; zodanig is de wet van de orde en dat dit zo is, zie de nrs. 4299, 7643, 7679, 7710, 7926, 7989, 8137, 8146, 8265, 8945, 8946.

Dat de Israëlieten en de Joden de natiën van het land Kanaän zouden vernietigen, was omdat zij de geestelijke en de hemelse dingen uitbeeldden en de natiën de helse en de duivelse dingen, die nooit tezamen kunnen zijn; zij zijn immers tegengesteld.

Dat het hun was toegelaten de natiën te vernietigen, had als oorzaak, dat bij hen niet de Kerk was, maar slechts het uitbeeldende van een Kerk, dus ook niet de Heer bij hen aanwezig was dan alleen op uitbeeldende wijze, nr. 4307; zij waren immers in het uiterlijke zonder het innerlijke, dat wil zeggen, in de uiterlijke eredienst van het goede en het ware, maar niet in het goede en het ware.

Aan zulke mensen werd het toegestaan te vernietigen, te doden, aan de slachting en de vervloeking over te geven; het wordt echter niet toegelaten aan hen die in de uiterlijke dingen en tegelijk in de innerlijke dingen zijn, aangezien deze mensen vanuit het goede moeten handelen en het goede is uit de Heer.

Dat de Joden en de Israëlieten zodanig zijn geweest, verklaart Mozes openlijk: *‘Zeg niet in uw hart, wanneer Jehovah uw God de natiën vóór u zal hebben uitgestoten, al zeggende: Om mijn gerechtigheid heeft Jehovah mij aangebracht om dit land te bezitten; niet om uw gerechtigheid en om de rechtheid van uw hart, omdat gij een volk hard van nek zijt’*, (Deuteronomium 9:4-6).

Elders: *‘Een natie verloren in raadslagen zijn zij, ook is er geen inzicht in hen; van de wijnstok van Sodom is hun wijnstok en van de velden van Gomorra; haar druiven zijn druiven van gal, trossen van de bitterheden hebben zij, drakenvenijn is hun wijn en wrede*

adderengal; is dit bij Mij niet weggeborgen, verzegeld in Mijn schatten, (Deuteronomium 23:29,32-34).

De wijnstok betekent in de innerlijke zin de Kerk, nrs. 1069, 5113, 6375, 6376, 9277; de druiven en de trossen betekenen de innerlijke en uiterlijke goedheden van die Kerk, nrs. 1071, 5117, 6378; en de wijn betekent het innerlijk ware van die Kerk, nrs. 1971, 1798, 6377; daaruit blijkt, wat het betekent dat hun wijnstok is van de wijnstok van Sodom en van de velden van Gomorra; dat hun druiven van gal zijn en trossen der bitterheden; en dat hun wijn drakenvenijn is en wrede adderengal.

Dat deze dingen bekend zijn aan Jehovah, dat wil zeggen, aan de Heer, wordt daarmee aangeduid dat het bij Hem is weggeborgen en verzegeld in Zijn schatten.

Bij Johannes: *'Jezus zei tot de Joden: Gij zijt uit de vader de duivel en wilt het verlangen van uw vader doen; die was een mensenmoorder van den beginne'*, (Johannes 8:44); vandaar worden zij genoemd *'een slecht en overspelig geslacht'*, (Mattheüs 12:39); en ook *'adderengebroad'*, (Mattheüs 3:7; 12:34, 23:33; Lukas 3:7); dat zij zodanig zijn, wordt ook door de Heer in gelijkenissen beschreven bij (Mattheüs 21:33,45; Markus 12:1-9; Lukas 14:16-24; 20:9).

Dat die natie de ergste is geweest; dat zij, wanneer zij in de eredienst was, in de uiterlijke dingen is geweest zonder innerlijke; dat bij haar niet de Kerk, maar alleen het uitbeeldende van een Kerk is geweest; en dat zij niettemin de innerlijke dingen van de Kerk heeft kunnen uitbeelden, zie de nrs. 3398, 3479, 3480, 3732, 3881, 4208, 4281, 4288-4290, 4293, 4307, 4314, 4316, 4317, 4429, 4433, 4444, 4500, 4503, 4680, 4815, 4818, 4820, 4825, 4832, 4837, 4844, 4847, 4865, 4868, 4874, 4899, 4903, 4911-4913, 5057, 5998, 6304, 6832, 6877, 7048, 7051, 7248, 7401, 7439, 8301, 8588, 8788, 8806, 8814, 8871, 8882, 9284.

9321. En gij al verbrekende hun opgerichte beelden zult verbreken; dat dit betekent eender de valsheden van de eredienst, namelijk dat die moeten worden weggeruimd, staat vast uit de betekenis van verbreken, wanneer het de valsheden van de eredienst betreft, die met de opgerichte beelden worden aangeduid, dus wegruimen, nr. 9320; en uit de betekenis van de opgerichte beelden, dus de valsheden van de eredienst, nrs. 3727, 4580.

9322. En gij zult Jehovah uw God dienen; dat dit de eredienst van de Heer alleen betekent, staat vast uit de betekenis van dienen, namelijk de eredienst, nr. 9318; dat het de eredienst van de Heer is, komt omdat Jehovah de Heer is in het Woord, nrs. 1343, 2921, 3035, 5663, 6280, 6281, 6303, 6945, 6956, 8864.

9323. En Hij zal zegenen uw brood en uw wateren; dat dit de aanwassing van het goede van de liefde en van het ware van het geloof betekent, staat vast uit de betekenis van gezegend worden door Jehovah, namelijk bevrucht worden in de goedheden en vermenigvuldigd worden in de waarheden, nrs. 2846, 3406, 4981, 6091, 6099, 8939; dus de aanwassing in zulke dingen die van de liefde en van het geloof zijn; uit de betekenis van het brood, namelijk het goede van de liefde, waarover de nrs. 276, 680, 2165, 2177, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 6118, 8410; en uit de betekenis van het water, namelijk het ware van het geloof, nrs. 680, 739, 2702, 3058, 3424, 4976, 5668, 6346, 7307, 8568.

Omdat het brood al het goede van de liefde betekende en het water al het ware van het geloof in een samenvatting en omdat gezegend worden door Jehovah alle aanwassing in die dingen betekent, is het daarom in de oude Kerken een gebruikelijke heilwens geweest, dat Jehovah het Brood en de Wateren zegene en eveneens een algemene spreekwijze om te zeggen brood en water, wanneer alle natuurlijke spijs en drank werd uitgedrukt en al het geestelijk goede en al het geestelijk ware werd verstaan; deze dingen immers zijn het die het geestelijk leven voeden, zoals eerdergenoemde het natuurlijke leven, nr. 4976.

Dit wordt met brood en water aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *‘Zie, Jehovah Zebaoth verwijderende uit Jeruzalem en Juda alle stok van het brood en alle stok van het water’*, (Jesaja 3:1); de stok van het brood voor de macht en het leven uit het goede en de stok van het water voor de macht en het leven uit het ware.

Bij Ezechiël: *‘Zie, Ik brekende de stok van het brood, in Jeruzalem, opdat zij het brood eten bij gewicht en met kommer en het water drinken bij de maat en met verbaasdheid; opdat zij van het brood en van het water gebrek hebben en zij verlaten worden, de man en zijn broeder en wegwijnen vanwege hun ongerechtigheid’*, (Ezechiël 4:16,17); dat van het brood en het water gebrek hebben is beroofd worden van het goede van de liefde en het ware van het geloof, blijkt duidelijk, want er wordt gezegd: opdat zij verlaten worden, de man en de broeder en wegwijnen vanwege de ongerechtigheid.

Evenzo bij dezelfde: *‘Zij zullen hun brood met kommer eten en hun wateren met verbaasdheid drinken, opdat het land zal worden verwoest van zijn volheid, vanwege het geweld van al degenen die daarin wonen’*, (Ezechiël 12:19).

Bij Amos: *‘Zie, de dagen zullen komen, waarin Ik een honger zal zenden in het land, niet ee honger naar brood, noch een dorst naar wateren, maar om te horen de woorden van Jehovah’*, (Amos 8:11).

In het eerste Boek der Koningen: *‘De Man Gods zei tot Jerobeam: Al gaaft gij mij de helft van uw huis, zo zal ik niet met u binnegaan; ook zal ik niet brood eten, noch water drinken in deze plaats; want zo heeft Jehovah geboden, al zeggende: Gij zult geen brood eten, noch water drinken, noch wederkeren door de weg die gij zijt gegaan.*

Maar de profeet uit Bethel zei tot hem, dat door Jehovah was gezegd, dat hij brood met hem zou eten en water drinken, al ligende; en hij keerde met hem weder en at brood in zijn huis en dronk wateren; weswege hij door een leeuw werd verscheurd’, (1 Koningen 13:8,9,16-19,24); dat hij niet brood zou eten en niet water drinken bij Jerobeam betekende, dat hij het goede daar en eveneens het ware zou verafschuwen, omdat die waren ontwijd; Jerobeam had immers het altaar en alle heilige voorwerpen van de eredienst ontwijd, zoals blijkt uit de historische teksten van het Woord daar.

Het gebrek aan het geestelijk goede en ware werd daarmee aangeduid dat er drie-en-een-half jaar lang geen regen werd gegeven onder de regering van Achab, totdat het brood en het water ontbrak; en dat toen Elias heenging tot de weduwe in Sarepta en van haar vroeg een weinig water om te drinken en een stuk brood om te eten, (1 Koningen 17, 18); met het brood werd immers al het goede van de Kerk aangeduid en met het water al het ware van de Kerk, zoals eerder is gezegd; omdat gedurende die tijd zulke zaken werden uitgebeeld; de oorzaak hiervan was dat het uitbeeldende van de Kerk bij hen was en dat zo door uitbeeldingen van het Woord, ook het historische, zou worden samengeschreven en dat daardoor de verwoesting van het goede en het ware werd uitgebeeld door het gebrek aan brood en water.

Aangezien het brood al het goede van de liefde in een samenvatting betekende, werden daarom ook de slachtoffers brood genoemd, nr. 2165 en noemt daarom de Heer Zich eveneens het Brood dat uit de hemel is neergedaald, (Johannes 6:48,50,51), want de Heer is het Goede van de Liefde Zelf.

9324. En Ik zal de ziekte uit het midden van u verwijderen; dat dit betekent de bescherming tegen de vervalsing van het ware en de echtbreuk van het goede, staat vast uit de betekenis van uit het midden van u verwijderen, wanneer er wordt gehandeld over de vervalsingen en de echtbrekingen van het goede, die met de ziekte worden aangeduid, dus beschermd worden, want de Heer verwijdert ze wanneer Hij daartegen beschermt, nr. 9313, en uit de betekenis van de ziekte, namelijk het vervalste ware en het verechtbreukte goede; dit zijn de ziekten van het geestelijk leven, want het geestelijk leven ontstaat en blijft bestaan door de waarheden van het geloof en de goedheden die van de liefde zijn; wanneer deze worden

vervalst en verdraaid, wordt de mens ziek, maar wanneer zij met het hart worden ontkend, dan sterft de mens geestelijk; dat ziekten zulke dingen zijn en met zulke dingen overeenstemmen, zie de nrs. 4958, 5711-5727, 8364, 9031.

9325. Er zal geen misdragtige en onvruchtbare in het land zijn; dat dit betekent dat de goedheden en de waarheden in hun orde in een aanhoudende voortgang zullen gaan, staat vast uit de betekenis van niet misdragtig en onvruchtbaar zijn, namelijk de voortgang van de wederverwekking in zijn orde, dus dat de goedheden en de waarheden in hun orde aanhoudend zullen voortgaan, waarover hierna; en uit de betekenis van in het land, dus in de Kerk; dat het land in het Woord de Kerk is, zie de nrs. 566, 662, 1066, 1067, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118, 2571, 2928, 3355, 3368, 3379, 4447, 4535, 5577, 8011, 8732; dat het land de Kerk betekent, is omdat wordt verstaan het land Kanaän, waar de Kerk was en vanaf de oudste tijden is geweest, nrs. 3686, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136, 6516, 8317; en in de geestelijke wereld, wanneer een land wordt genoemd, wordt niet een land doorvat, maar de hoedanigheid van de natie daar ten aanzien van haar godsdienstige inborst; vandaar wordt, wanneer in het Woord het land [de aarde] wordt genoemd en daaronder het land Kanaän wordt verstaan, de Kerk begrepen.

Hieruit kan vaststaan, wat in de profetische teksten van het Woord wordt verstaan onder de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, namelijk de innerlijke en de uiterlijke Kerk, nrs. 1850, 3355, 4535; er zijn immers innerlijke mensen en uiterlijke.

Dat er zal geen misdragtige en onvruchtbare in het land zijn, betekent dat de goedheden en de waarheden in hun orde aanhoudend zullen voortgaan, dit komt omdat met alle dingen die van de baring zijn in de innerlijke zin van het Woord zulke dingen worden verstaan die van de geestelijke baring zijn, dus die van de wederverwekking zijn, nrs. 2584, 3860, 3905, 3915. De dingen die van de geestelijke baring of van de wederverwekking zijn, zijn de waarheden van het geloof en de goedheden van de naastenliefde, want door deze wordt de mens opnieuw ontvangen en geboren.

Dat dit met de baring wordt aangeduid, blijkt uit verscheidene plaatsen in het Woord en duidelijk uit de woorden van de Heer tot Nicodemus: *‘Jezus zei tot hem: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Tenzij dat iemand opnieuw worde verwekt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien.*

Nicodemus zei: Hoe kan een mens worden wederverwekt wanneer hij oud is; kan hij ook nog een maal in zijn moeders baarmoeder binnengaan en verwekt worden.

Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Zo iemand niet zal zijn verwekt uit water en geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet binnengaan; wat uit het vlees is geboren, is vlees, maar wat is verwekt uit de geest, is geest.

Nicodemus zei: Hoe kunnen deze dingen plaatsvinden.

Jezus antwoordde: Zijt gij niet een meester in Israël en kent gij deze dingen niet’, (Johannes 3:3-6,9,10); verwekt worden door water en geest, is door de waarheden van het geloof en de goedheden van de liefde; zie de aangehaalde plaatsen in nr. 9274.

Dat zulke zaken met de baringen in het Woord worden aangeduid, is vanwege de overeenstemming van de huwelijken op aarde met het hemels huwelijk, namelijk het huwelijk van het goede met het ware, zie over deze overeenstemming de nrs. 2727 tot 2759; maar dat daaruit de waarlijk echtelijke liefde neerdaalt, weet nauwelijks iemand heden ten dage en misschien wil nauwelijks iemand dit erkennen, omdat de aardse en de lichamelijke dingen voor de ogen zijn, die uitblussen en verstikken, wanneer men over zo’n overeenstemming denkt.

Omdat de waarlijk echte liefde daar vandaan is, worden daarom eveneens met de baringen en verwekkingen in de innerlijke zin van het Woord de dingen aangeduid die van de nieuwe baring en nieuwe verwekking uit de Heer zijn; vandaar is het eveneens, dat de vader, de

moeder, de zonen, de dochters, de schoonzonen, de schoondochters, de kleinkinderen en meerderen die uit de huwelijken zijn, de goedheden en waarheden betekenen en de afleidingen ervan, waarover meermalen is gehandeld in de ontvouwingen.

Hieruit kan nu vaststaan, dat met er zal geen misdragtige en onvruchtbare in het land zijn, wordt aangeduid dat de goedheden en waarheden in hun orde aanhoudend voort zullen gaan. Dat de misdragtige en onvruchtbare de dingen betekenen die van de misdragt en de onvruchtbaarheid zijn in de geestelijke zin, dus de verdraaiingen van het goede en het ware en verder de verwoestingen en de ontkenningen ervan, blijkt uit de volgende plaatsen; bij Hosea: *‘Efraïm, wanneer ik zag tot aan Tyrus, geplant in het schone; en Efraïm om zijn zonen uit te brengen tot de doodslager; geef hun, Jehovah, een misdragende baarmoeder en uitdrogende borsten; om de boosheid van hun werken zal Ik hen uit Mijn huis verdrijven’*, (Hosea 9:13-15); indien men niet weet wat er wordt aangeduid met Efraïm, met Tyrus, met de doodslager, met de zonen, met de misdragende baarmoeder, met de uitdrogende borsten, in de innerlijke zin, kan men in het geheel niet weten wat die profetieën betekenen; dat Efraïm het verstandelijke van de Kerk is, dus het verstandelijke dat verlicht is ten aanzien van de waarheden en goedheden van het geloof uit het Woord, zie de nrs. 3969, 5354, 6222, 6234, 6238, 6267; dat Tyrus de erkenningen van het ware en het goede zijn, nr. 1201; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met *‘Efraïm, wanneer Ik zag tot aan Tyrus, geplant in het schone’*; dat de doodslager degene is die berooft van het geestelijk leven of het leven uit het ware en het goede, nrs. 3607, 6767, 8902; en dat de zonen de waarheden van het geloof zijn, nrs. 489, 491, 533, 1147, 2623, 2813, 3373, 3704, 4257; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met Efraïm om zijn zonen uit te brengen tot de doodslager; dat de borsten de aandoeningen van het goede en het ware zijn, nr. 6432; vandaar zijn de uitdrogende borsten geen aandoeningen, maar in de plaats ervan de begeerten om te verdraaien; daaruit blijkt wat de misdragende baarmoeder is, namelijk de verdraaiing van het ware en het goede; dat de dingen die van het geestelijk leven zijn met die teksten worden aangeduid, staat vast, want er wordt gezegd *‘om de boosheid van de werken zal Ik hen uit Mijn huis uitdrijven’*; uit het huis van Jehovah is uit de Kerk en uit de hemel, nrs. 2233, 2234, 3720, 5640.

Bij Maleachi: *‘Ik zal om uwentwil de kaalvreter bestraffen, opdat hij u de vrucht van het land niet zal verderven en u de wijnstok in het veld ook geen misdragt zal hebben voortgebracht; alle natiën zullen u gezegend prijzen en gijlieden zult een land des welbehagens zijn’*, (Maleachi 3:11,12); dat de wijnstok in het veld geen misdragt zal voortbrengen, betekent dat de waarheden en de goedheden van het geloof bij hen die in de Kerk zijn in hun orde zullen voortgaan; de wijnstok immers is het ware en het goede van de geestelijke Kerk, nrs. 1069, 6375, 6376, 9277; en het veld is de Kerk, nrs. 2971, 3766, 7502, 9139, 9295; het land des welbehagens is de Kerk die de Heer aangenaam is, want eenieder binnen de Kerk, die is wederverwekt door het ware en het goede, is een Kerk.

Daaruit blijkt wat het is dat gijlieden een land des welbehagens zult zijn; dat het land de Kerk is, zie eerder.

Bij Mozes: *‘Indien gij Mijn gerichten zult hebben gehoord, dat gij ze houdt en ze doet, zo zult gij gezegend zijn boven elk volk; er zal onder u geen zijn die geen vrucht draagt, noch een onvruchtbare en onder de dieren; Jehovah zal alle ziekte van u verwijderen en alle boze kwijningen van Egypte’*, (Deuteronomium 7:11,14,15); er zal geen zijn die geen vrucht draagt, noch een onvruchtbare, voor niet zonder het leven vanuit het ware en het goede, dus dat zij geestelijk levend zullen zijn.

Omdat de onvruchtbare dit betekent, beschouwden daarom de vrouwen in de Oude Kerken zich niet als levend, wanneer zij onvruchtbaar waren, zoals Rachel, die van zich het volgende tot Jakob zei: *‘Geef mij zonen en indien niet, ik ben dood’*, (Genesis 30:1), nr. 3908.

Met de onvruchtbaren worden degenen ook aangeduid die niet in het goede zijn omdat zij niet in waarheden zijn en toch de waarheden verlangen opdat zij in het goede zullen zijn,

zoals de rechtschape natiën die buiten de Kerk zijn; zoals bij Jesaja: *‘Zing, onvruchtbare, zij had niet gebaad; maak geschal met gezang en jubel, zij heeft niet gebaad, omdat de zonen van de verlatene veel zijn boven de zonen van de getrouwde’*, (Jesaja 54:1).

Bij David: *‘Jehovah richt de versletene op uit het stof, uit de drek verhoogt Hij de behoeftige, om hem te plaatsen met de vorsten van Zijn volk; Die de onvruchtbare des huizes doet wonen, een blijde moeder van zonen’*, (Psalm 113:7-9).

In de profetie van Hannah, nadat zij Samuël had gebaad: *‘De verzadigden hebben zich verhuurd en de hongerigen hebben opgehouden; totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaad; die vele kinderen had echter is krachteloos geworden’*, (1 Samuël 2:5); op die plaatsen worden onder de onvruchtbaren de natiën verstaan die tot de Kerk worden opgeroepen en op wie de Kerk wordt overgedragen, wanneer de oude heeft opgehouden, dat wil zeggen, wanneer zij die tevoren van de Kerk waren geweest, niet langer in het geloof zijn, omdat zij in geen naastenliefde zijn; deze Kerk is het die wordt verstaan onder haar die vele kinderen had, die krachteloos is geworden en onder de getrouwde; de andere echter, namelijk de nieuwe Kerk van de natiën, onder de onvruchtbare en de verlatene die vele zonen zal hebben en onder de onvruchtbare des huizes, een blijde moeder van zonen; zeven baren is ten volle worden wederverwekt, want zeven betekent daar niet zeven maar ten volle, nr. 9228.

Hieruit blijkt, wat er wordt verstaan onder deze woorden van de Heer: *‘De dagen komen, waarin zij zullen zeggen: Gezegend de onvruchtbaren en de buiken die niet hebben verwekt en de borsten die niet hebben gezoogd’*, (Lukas 23:29); daar wordt gehandeld over de voleinding der eeuw, dus de laatste tijd van de Kerk.

In het tweede Boek der Koningen: *‘De mannen van Jericho zeiden tot Elisa: Zie de ligging van de stad is goed, doch de wateren zijn boos en het land is onvruchtbaar.*

Toen zei Elisa, dat zij zout zouden leggen in een nieuwe schaal en daaruit het zout zouden werpen tot de uitgang der wateren; en de wateren werden gezond; ook kwam er geen dood of onvruchtbaarheid meer’, (2 Koningen 2:19-21); wat dit insluit, kan niemand weten tenzij vanuit de innerlijke zin; alle wonderen immers, die in het Woord worden vermeld, sluiten zulke dingen in die in het rijk van de Heer of in de Kerk zijn, nrs. 7337, 7465, 8364, 9086; daarom moet men weten, wat Elisa uitbeelde, wat de stad Jericho betekende, wat de boze wateren en het onvruchtbare land, wat de nieuwe schaal en het zout daarin, en verder wat de uitgang der wateren waarin zij het zout zouden werpen; dat Elisa de Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het Woord, zie nr. 2762; dat de wateren de waarheden van het geloof betekenen, nrs. 28, 2702, 3058, 3424, 4976, 5668, 6346, 7307, 8137, 8138, 8568; vandaar betekenen de boze wateren de waarheden zonder het goede en het onvruchtbare land het goede van de Kerk, vandaar niet levend; de nieuwe schaal of het nieuwe vat de wetenschappelijke dingen en de erkenningen van het goede en het ware, nrs. 3068, 3079, 3316, 3318; het zout het verlangen van het ware naar het goede, nr. 9207; de uitgang der wateren betekent het natuurlijke van de mens dat de erkenningen van het ware en het goede opneemt en dat wordt verbeterd door het verlangen van het ware naar het goede.

Hieruit blijkt, wat dat wonder insloot, namelijk de verbetering van de Kerk en van het leven door het Woord uit de Heer en door het verlangen van het ware naar het goede daarvandaan; en dat de verbetering plaatsvindt, wanneer het natuurlijke van de mens vanuit zo’n verlangen de waarheden uit het Woord opneemt; dat dit is gebeurd bij de stad Jericho, kwam omdat die stad niet ver van de Jordaan was gelegen en met de Jordaan wordt datgene bij de mens van de Kerk aangeduid, dat het eerst de waarheden opneemt, dus het natuurlijke, nrs. 1585, 4255; dat het natuurlijke van de mens het eerste is dat de waarheden uit het Woord van de Heer opneemt en dat het het laatst wordt wederverwekt en dat wanneer dat is wederverwekt, de gehele mens is wederverwekt, is aangeduid met de woorden van de Heer tot Petrus, toen Hij de voeten van de discipelen waste: *‘Jezus zei: Die gewassen is, heeft niet van node dan dat hij ten aanzien van de voeten worden gewassen en hij is gans rein’*, (Johannes 13:1)); dat de

voeten de dingen zijn die van de natuurlijke mens zijn, in het algemeen het natuurlijke, zie de nrs. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938-4952, 5327, 5328.

Dat de natuurlijke of uiterlijke mens in overeenstemming moet zijn met de geestelijke of innerlijke, opdat de mens wederverwekt zal zijn, dus dat hij niet eerder is wederverwekt dan wanneer het natuurlijke is wederverwekt, zie de nrs. 2850, 3167, 3286, 3321, 3470, 3493, 3508, 3509, 3518, 3573, 3576, 3579, 3620, 3623, 3671, 3882, 3969, 4353, 4588, 4612, 4618, 5168, 5326, 5373, 5651, 6299, 6454, 7442, 7443, 8742-8747, 9043, 9046, 9061.

9326. Het getal van uw dagen zal Ik vervullen; dat dit betekent tot aan de volle staat, staat vast uit de betekenis van de dagen, dus de staten van het leven, nrs. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 6110, 7680, 8426. Hier de staten van het nieuwe leven of van het geestelijk leven, dat dan de wederverwekte is; en uit de betekenis van het getal vervullen, namelijk ten volle.

Tot aan de volle staat, is totdat de mens is wederverwekt; dat tot dan toe de waarheden en de goedheden in hun orde voortdurend zullen voortgaan, wordt daarmee aangeduid dat er geen misdragtige en onvruchtbare in het land zal zijn, nr. 9325.

9327. Mijn schrik zal Ik zenden vóór u; dat dit betekent de schrik van degenen die in de boosheden vanuit het valse zijn, voor de waarheden van het goede, staat vast uit de betekenis van de schrik, namelijk de schrik van degenen die in de boosheden van het valse zijn; en uit de betekenis van de zonen Israëls, vóór wie de schrik zou worden gezonden, namelijk zij die in het geestelijk goede of in het ware van het goede zijn, nrs. 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5820, 5833, 7957, 8234, 8805; dat de natiën van het land Kanaän, de schrik zouden hebben vóór de zonen Israëls, betekent de boosheden van het valse en de valsheden van het boze, nrs. 1413, 1437, 1607, 1573, 1574, 1868, 4517, 6306, 8054, 8317; vandaar is het, dat met Mijn schrik zal Ik zenden vóór u, de schrik wordt aangeduid van hen die in de boosheden van het valse zijn voor de waarheden vanuit het goede.

Hiermee is het als volgt gesteld: alle macht in de geestelijke wereld is vanuit waarheden die uit het goede zijn, dus uit de waarheden die voortgaan uit de Heer; wat duidelijk hieruit kan vaststaan, dat de Heer alle dingen in de hemel en alle dingen in de hel en ook alle dingen in de wereld, beschikt door de waarheden die uit Hem zijn; want het Goddelijk Ware voortgaande uit de Heer is datgene zelf waardoor alle dingen zijn ontstaan en waardoor alle dingen blijven bestaan.

Dat dit zo is, begrijpen degenen niet die alleen denken vanuit het stoffelijke, zodanig als degenen denken die aan de natuur de oorsprong en de instandhouding van alle dingen toeschrijven; deze mensen kunnen ten aanzien van de waarheden geen ander idee hebben, dan dat zij zonder enige macht zijn, omdat zij van het denken alleen zijn en ten aanzien hiervan doervatten zijn niets wezenlijks, te minder iets substantieels, hoewel zij weten dat het denken het gehele lichaam regeert en de afzonderlijke dingen ervan tot beweging opwekt, geheel en al volgens de hoedanigheid ervan; en verder eveneens dat er niets in het heelal is dat niet betrekking heeft op het ware dat uit het goede is; dat het het ware is dat alle macht heeft en dat dit het eigenlijke wezenlijke zelf is, zie nr. 8200; hieruit blijkt, dat de engelen macht hebben uit het Goddelijk Ware dat uit de Heer is en dat zij vandaar machten worden genoemd.

Welke hoedanigheid de macht heeft die de waarheden uit het goede hebben, dat wil zeggen, de waarheden uit de Heer, daarover zie mens de ondervinding met betrekking tot de Arm, die met zo'n ware overeenstemt, nrs. 4932-4935.

Omdat alle macht is van het ware, volgt daaruit, dat het valse uit het boze in het geheel geen macht heeft; dit immers is de ontbering van het ware uit het goede, dus de ontbering van macht; daarom hebben zij die in de hel zijn, omdat allen daar in de valsheden uit het boze

zijn, in het geheel niets van macht; daarom kunnen duizenden van hen door een engel van de Hemel worden verjaagd, neergeworpen en verstrooid, nauwelijks anders dan een vlokje in de lucht door een ademteug van de mond.

Hieruit kan men zien, waarvandaan degenen die in de boosheden van het valse zijn, schrik hebben voor de waarheden vanuit het goede; deze schrik wordt de schrik van God genoemd, (Genesis 35:5; Job 13:21); en bij Ezechiël: *‘Ik zal Mijn schrik geven in het land der levenden; als men hem zal hebben doen liggen in het midden van de met voorhuid behepten, met de doorboorden van het zwaard, farao en al zijn menigte’*, (Ezechiël 32:32); en bij Mozes: *‘Indien gij Mijn inzettingen zult hebben verworpen en indien uw ziel van Mijn gerichten zal hebben gewalgd, zodat gij al Mijn geboden niet doet, zo zal Ik verbijstering in hun hart werpen, zodat het geruis van een gedreven blad hen achtervolgt en zij de vlucht voor het zwaard vluchten en vallen zonder iemand die hen achtervolgt’*, (Leviticus 26:15,36); hier wordt de schrik beschreven van hen die in de boosheden van het valse en in de valsheden van het boze zijn; er wordt gezegd dat het geruis van een blad hen zal achtervolgen en zij de vlucht van het zwaard zullen vluchten; de oorzaak dat dit zo wordt gezegd, is dat het blad het ware betekent, nr. 885 en het zwaard het ware dat strijdt tegen het valse van het boze, nrs. 2799, 6353, 8294; dat zulke mensen in het geheel niets van macht tegen het ware hebben, wordt daarmee aangeduid dat zij zullen vallen zonder iemand die hen achtervolgt. 9328. En Ik zal al het volk verwarren; dat dit de verbijstering van alle valsheden betekent, staat vast uit de betekenis van verwarren, namelijk verbijsteren, waarover hierna; uit de betekenis van het volk, namelijk zij die in waarheden zijn, dus abstract genomen de waarheden en in de tegengestelde zin de valsheden, nrs. 1259, 1260, 2928, 3295, 3581, 6232. Dat verwarren verbijsteren betekent, komt omdat degenen die worden verbijsterd, in hun gemoed en hart worden verward, en wel dermate dat zij waanzinnig worden en zich vanzelf in het verderf storten; dat een zodanige verbijstering met verwarren wordt aangeduid, blijkt bij Zacharia: *‘Te dien dage zal er een grote verwarring van Jehovah zijn onder hen die tegen Jeruzalem strijden; en zij zullen aangrijpen, de man de hand van zijn genoot en zijn hand zal opgaan over de hand van zijn genoot’*, (Zacharia 14:13); strijden tegen Jeruzalem is strijden tegen de Kerk, dus eveneens tegen de waarheden en goedheden van het geloof, die de Kerk maken; dat de verwarring de verbijstering is tot aan de waanzin toe, is duidelijk. Bij Mozes: *‘Jehovah uw God zal de natiën vóór u geven en verwarren met een grote verwarring, totdat zij worden weggevaagd’*, (Deuteronomium 7:23); de verwarring staat voor de verbijstering.

9329. Tot wie gij zult gekomen zijn; dat dit betekent vanwege de tegenwoordigheid van de Heer, staat vast uit de betekenis van tot iemand komen, dus de tegenwoordigheid, nrs. 5934, 6063, 6089, 7498, 7631; dat het de tegenwoordigheid van de Heer is komt omdat er wordt gehandeld over de macht van het ware tegen het boze en valse en al het ware en de macht ervan uit de Heer is; de zonen Israëls, van wie dit wordt gezegd, betekenen ook de waarheden die uit de Heer zijn of de geestelijke waarheden, zie de nrs. 5414, 5879, 5951, 7957, 8234, 8805.

9330. En ik zal geven al uw vijanden tot u de nek; dat dit de vlucht en de verdoemenis van de valsheden betekent, staat vast uit de betekenis van de vijanden, namelijk de valsheden vanuit het boze, nrs. 9313, 9314; en uit de betekenis van de nek geven, namelijk vluchten; dat het ook de verdoemenis is komt omdat degenen die in de valsheden vanuit het boze zijn, voor de waarheden vanuit het goede vluchten en zich in de hel of de verdoemenis werpen. Met dezen is het als volgt gesteld: zij die in de valsheden vanuit het boze zijn, strijden in het andere leven eerst tegen hen die in de waarheden vanuit het goede zijn; dat het hun wordt toegelaten om te strijden, is ter wille hiervan, dat daaruit het goede zal voortkomen; het goede

dat daaruit voortkomt, is dit, dat zij die in de waarheden vanuit het goede zijn, daardoor worden bevestigd in de waarheden tegen de valsheden en dat zij die in de valsheden vanuit het boze zijn, in die valsheden worden bevestigd en zo zichzelf verwoesten; want in het andere leven worden van hen die in de waarheden vanuit het goede zijn, de valsheden verwijderd en van hen die in de valsheden vanuit het boze zijn, worden de waarheden verwijderd; dan worden degenen die in de waarheden vanuit het goede zijn in de hemel geheven en zij die in de valsheden vanuit het boze zijn, verzinken in de hel; en wanneer zij in de hel zijn, zijn zij in schrik en verbijstering voor de waarheden vanuit het goede, waarin de engelen zijn uit de Heer.

Dat zo'n staat degenen wacht die in de valsheden vanuit het boze zijn en degenen die in de waarheden uit het goede zijn, leert de Heer bij Mattheüs: *'Al wie heeft, die zal gegeven worden opdat hij overvloediger zal hebben; al wie echter niet heeft, van die zal genomen worden'*, (Mattheüs 13:12); en bij Lukas: *'Neemt van hem de mina en geeft haar aan hem die de tien mina's heeft. Zij zeiden: Heer, hij heeft tien mina's. Ik zeg u, dat een elk die heeft, zal gegeven worden; van hem echter die niet heeft, zal ook dat wat hij heeft, genomen worden'*, (Lukas 19:24-26).

9331. Ik zal de horzel zenden vóór u; dat dit betekent de ontsteltenis van hen die in de valsheden vanuit het boze zijn, staat vast uit de betekenis van de horzels, namelijk de stekende en de dodende valsheden en die vandaar ontsteltenis aanjagen; van schrik wordt gesproken met betrekking tot hen die in de boosheden zijn en van ontsteltenis met betrekking tot hen die in de valsheden zijn; over de schrik van hen, zie nr. 9327.

Dat de horzels de ontsteltenis van hen die in valsheden zijn, betekenen, is omdat zij gevleugeld zijn en toegerust met stekels, waarmee zij giftige steken toebrengen; dieren immers, zowel de grotere als de kleinere betekenen zulke dingen die van de aandoeningen zijn, of die betrekking hebben op de wil, dan wel betekenen zij zulke dingen die van het denken zijn of die betrekking hebben op het verstand; want alle dingen, welke dan ook, die in de mens zijn, hebben betrekking òf op zijn wil, òf op zijn verstand en dingen die niet op een van beide betrekking hebben, zijn niet in de mens, en dus zijn die niet van de mens.

De lopende dieren en eveneens de kruipende, betekenen de aandoeningen in de ene en de andere zin, dus de goede of de boze dingen, want deze zijn van de aandoeningen; daarentegen betekenen de vliegende dieren en eveneens de gevleugelde insecten zulke dingen die zijn van het denken in de ene en de andere zin, dus de waarheden of de valsheden, want die zijn van het denken.

Dat de dieren de goede of de boze dingen betekenen, zie nr. 9280; dat de kruipende dieren zulke dingen in het uiterlijk zinlijke betekenen, nrs. 746, 909, 994; dat de vliegende dieren de waarheden of de valsheden betekenen, nrs. 40, 745, 776, 778, 866, 988, 911, 3219, 5149, 7441; vandaar betekenen de gevleugelde insecten eendere dingen, maar in de uitersten van de mens.

Maar de valsheden, waarover nu wordt gehandeld, zijn van verscheidene geslachten: er zijn valsheden die niet kwetsen en er zijn valsheden die licht zijn en er zijn er die zwaar kwetsen en eveneens zijn er die doden; van welk geslacht zij zijn, leert men kennen aan de boosheden waaruit zij zijn; elk valse immers dat kwetst en doodt, ontleent zijn bestaan aan het boze; want het valse uit het boze is het boze dat verschijnt in een vorm; in het andere leven vertonen zich ook zulke valsheden, wanneer die in zichtbare vorm worden uitgebeeld, zoals een zwerm van onreine insecten en vliegende dingen en verschrikkelijk van aanblik volgens het soort van het boze waaruit zij zijn.

Hieruit blijkt vanwaar het is dat de horzels de ontsteltenis betekenen van hen die in het valse vanuit het boze zijn; eender in Deuteronomium: *'Jehovah uw God zal de horzel zenden onder*

hen, totdat zij zijn vergaan die overgebleven en voor u verborgen waren’, (Deuteronomium 7:20).

In het Woord worden hier en daar insecten van verschillend geslacht vermeld en overal betekenen zij het valse of het boze in uitersten of in het uiterlijk zinlijke van de mens, te weten de boosheden en valsheden die afkomstig zijn uit de begoochelingen van de zinnen en uit de verschillende wellusten en vormen van genot in het lichaam, die door hun verlokkingen en door schijnbaarheden verleiden en maken dat het redelijke instemt en zo wordt ondergedompeld in de valsheden vanuit het boze.

Dat de valsheden van dat geslacht worden aangeduid met de vliegende ongedierten van Egypte, zie nr. 7441, evenzo met de sprinkhanen daar, nr. 7643; dat met de vorsten van Egypte de redeneringen vanuit valse dingen worden aangeduid, nrs. 7351, 7352, 7384; met de luizen daar de boosheden van hetzelfde geslacht, nr. 7419; en met de wormen de valsheden die verteren en pijnigen, nr. 8481.

Zulke boze en valse dingen worden eveneens aangeduid met de geslachten van verschillende insecten in deze volgende plaatsen, bij Jesaja: *‘Het zal te dien dage geschieden. Jehovah zal fluiten tot de vlieg die in het uitende van de rivieren van Egypte is en tot de bij die in het land van Assur is; en deze zullen komen en zullen alle rusten in de rivier van de verlatingen en in de spleten van de rotsen en in alle struiken’*, (Jesaja 7:18,19); daar wordt gehandeld over de Komst van de Heer en over de staat van de Kerk dan; de vlieg in het uiteinde van de rivieren van Egypte is het valse in uitersten, dat wil zeggen, in het uiterlijk zinlijke van de mens, nr. 7441; de bij in het land van Assur is het valse dat de redeneringen van het gemoed verdraait, Assur immers is de redenering, nr. 1186; de rivier der verlatingen is de overal regerende valsheid; de spleten van de rotsen zijn de waarheden van het geloof in het duister, omdat zij verwijderd zijn van het licht van de hemel, nr. 8581; de struiken zijn eendere dingen in hun geboorte, nr. 2682.

Bij Amos: *‘Ik heb u geslagen met brandkoren en roest, uw meeste tuinen en uw wijngaarden en uw vijgenbomen en uw olijfbomen, heeft de rups gegeten’*, (Amos 4:9).

Bij Joël: *‘Het overgelatene van de rups zal de sprinkhaan eten en het overgelatene van de sprinkhaan zal de kever eten en het overgeblevene van de kever zal de krekkel eten; waakt op, gij dronkenen en huilt, alle gij wijndrinkers, om de most dewijl hij van uw mond is afgesneden’*, (Joël 1:4,5).

Bij dezelfde: *‘De dorsvloeren zijn vol zuiver koren, de perskuipen lopen over van most en olie; en Ik zal u vergoeden de jaren die de sprinkhaan, de kever en de krekkel en de rups heeft verteerd, Mijn groot leger, dat Ik onder u heb gezonden’*, (Joël 2:24,25).

Dat hier de valsheden en de boosheden in uitersten of in het uiterlijk zinlijke van de mens van de Kerk met de geslachten van die insecten worden aangeduid, blijkt uit de afzonderlijke dingen daar, want er wordt gehandeld over de verdraaiing van het ware en het goede van de Kerk; wat de sprinkhaan is en wat de krekkel, zie nr. 7643; dat met de tuinen, de wijngaarden, de vijgenbomen, de olijfbomen, de wijn en de most, die door zulke gebeurtenissen zullen worden verdorven, de goedheden en de waarheden van de Kerk in het algemeen worden aangeduid, is meermalen in de ontvouwingen getoond.

Bij David: *‘Hij deed in hun land de vorsen voortkruipen in de kamers van hun koningen; Hij zei dat er zou komen een zwerm van ongedierte, luizen, in al hun grens’*, (Psalm 105:29-31); daar wordt over Egypte gehandeld; wat de vorsen daar zijn, zie de nrs. 7351, 7352, 7384; en wat de luizen, nr. 7419.

Bij Mozes: *‘Wijngaarden zult gij planten en bouwen, maar wijn zult gij niet drinken, noch zult gij vergaderen, omdat de worm dat zal eten’*, (Deuteronomium 28:39); de worm voor al dat valse en boze in het algemeen.

Bij Jesaja: *‘Vreest niet de smaadheid van de mens en voor hun smaadredenen ontzet u niet, omdat de mot ze zal eten zoals een kleet en het schietwormpje ze zal eten zoals wol’*, (Jesaja

51:8); de mot voor de valsheden in uitersten van de mens en het schietwormpje of de larve ervan voor de boosheden daar, want het kleed dat de mot zal eten, betekent de lagere of de uiterlijke dingen die van de zinlijke mens zijn, nrs. 2576, 5248, 6377, 6918, 9158, 9212; en de wol die het schietwormpje zal eten, betekent de lagere of de uiterlijke goedheden, die van de zinlijke mens zijn, wat uit verscheidene plaatsen blijkt en verder uit de betekenis van het schaap waarvandaan de wol is, namelijk het goede van de naastenliefde, nr. 4169.

Wat en hoedanig de uitersten van de natuurlijke mens zijn, die de zinlijke dingen worden genoemd, zie de nrs. 4009, 5077, 5081, 5089, 5094, 5125, 5128, 5580, 5767, 5774, 6183, 6201, 6310-6318, 6564, 6598, 6612, 6614, 6622, 6624, 6844, 6845, 6948, 6949, 7442, 7645, 7693, 9212, 9216.

9332. En zij zal uitdrijven de Heviet, de Kanaäniet en de Hittiet van vóór u; dat dit betekent de vlucht van de valsheden uit de boosheden, staat vast uit de betekenis van uitdrijven, namelijk vluchten, dus de vlucht; uit de betekenis van de Heviet, de Kanaäniet en de Hittiet, te weten de valsheden vanuit het boze, de Heviet de valsheden vanuit het lichtere boze nr. 6860; de Kanaäniet het valse vanuit het zwaardere boze, nrs. 4818, 8054 en de Hittiet het valse uit het zwaarste boze, nrs. 2913, 6858.

Dat met de natiën in het land Kanaän alle valse en boze dingen in een samenvatting worden aangeduid, zie nr. 9327.

9333. Ik zal hem niet uitdrijven van vóór u in één jaar; dat dit betekent niet een haastige vlucht of verwijdering ervan, namelijk van de valsheden en de boosheden, die met de natiën in het land Kanaän worden aangeduid, staat vast uit de betekenis van uitdrijven, dus vluchten of de vlucht; degenen immers die in het boze en het valse zijn in het andere leven, worden niet uitgedreven maar vluchten vanzelf; dat het ook de verwijdering is, zal men hierna zien; en uit de betekenis van één jaar, dus het haastige, want er volgt ‘beetje bij beetje zal Ik hem uitdrijven van vóór u’, waarmee de verwijdering bij graden, volgens de orde wordt aangeduid.

Dat uitdrijven, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de boosheden en de valsheden, de verwijdering is, is omdat de valsheden en de boosheden niet door de mens worden uitgedreven, maar worden verwijderd.

Wie niet weet, hoe het is gesteld met de bevrijding van de mens van het boze en valse of met de vergeving van de zonden, gelooft dat de zonden worden afgewist, wanneer ervan wordt gezegd dat zij zijn vergeven; dat men dit zo gelooft, is vanwege de letterlijke zin van het Woord, waar het enige malen zo wordt gezegd.

Daarom heeft in het gemoed van zeer velen de dwaling postgevat, dat zij gerecht en zuiver zijn, nadat zij de absolutie hebben ontvangen.

Maar dezen weten in het geheel niet, hoe het met de vergeving van de zonden is gesteld, namelijk dat de mens niet daarvan wordt gezuiverd, maar daarvan wordt afgehouden door de Heer, wanneer hij zodanig is, dat hij in het goede en ware kan worden gehouden, wanneer hij is wederverwekt, want dan heeft hij het leven van het goede van de naastenliefde en van het ware van het geloof verkregen.

Al wat de mens immers vanaf de eerste kindertijd denkt, wil, spreekt en doet, voegt zich aan zijn leven toe en maakt dat; die dingen kunnen niet worden verbannen, maar slechts verwijderd en wanneer zij worden verwijderd, dan schijnt de mens zoals zonder zonden, omdat zij verwijderd zijn; zie de nrs. 8393, 9014, 8988.

Volgens de schijn dat de mens het goede en het ware denkt en doet uit zich, terwijl het toch niet uit hem, maar uit de Heer is, is er in het Woord gezegd, dat hij rein van zonden en eveneens gerecht is, zoals bij Jesaja: ‘Al waren uw zonden zoals scharlaken, zij zullen wit

worden als sneeuw; al waren zij rood zoals purper, als wol zullen zij zijn', (Jesaja 1:18) en meermalen elders,

Dat dit zo is, werd te weten gegeven uit de staat van de zielen in het andere leven; eenieder brengt daarheen uit de wereld alle dingen van zijn leven met zich, dat wil zeggen, al wat hij heeft gedacht, gewild, gesproken en gedaan, ja zelfs ook wat hij heeft gezien en gehoord, vanaf zijn kindertijd tot aan het laatste van zijn leven in de wereld, en wel dermate dat dat zelfs niet het geringste ervan ontbreekt, nr. 2474; zij die in de wereld het leven van het geloof en van de naastenliefde hebben geleefd, kunnen dan van de boosheden worden afgehouden en in het goede worden gehouden en dan verheven worden tot de hemel; degenen echter die in de wereld een leven hebben geleid niet van geloof en naastenliefde, maar een leven van eigenliefde en liefde van de wereld, verzinken in de hel, omdat zij niet kunnen worden afgehouden van de boosheden en gehouden in het goede.

Hieruit blijkt, vanwaar het is, dat uitdrijven, wanneer het wordt gezegd van de valsheden en de boosheden, de verwijdering is.

In dit vers en in het volgende wordt in de innerlijke zin gehandeld over die verwijdering en daar worden de verborgenheden ervan onthuld.

9334. Opdat niet bij geval het land verlaten zij; dat dit betekent de tekortkoming dan en slechts weinig van het geestelijk leven, indien namelijk de verwijdering haastig zou zijn, staat vast uit de betekenis van het land, namelijk de Kerk in het algemeen en eveneens in het bijzonder; de Kerk in het bijzonder is de mens die een kerk wordt, want de Kerk is in de mens en zij is de wederverwekte mens.

Dat het land de Kerk in het algemeen is, zie nr. 9325; en dat het land de Kerk in het bijzonder of de wederverwekte mens is, nrs. 82, 620, 636, 913, 1411, 1733, 2117, 2118, 2571, 3368, 3379; deze mens wordt ook een land genoemd bij Maleachi: 'Alle natiën zullen u gezegend prijzen en gij zult een land des welbehagens zijn', (Maleachi 3:12); en uit de betekenis van verlaten, dus de tekortkoming en slechts weinig van het geestelijk leven.

Het verlaten immers wordt, wanneer het van de Kerk in de mens wordt gezegd, het gebrek aan het ware en het goede aangeduid, dus eveneens het gebrek aan het geestelijk leven, want het geestelijk leven is daaruit.

Hiermee, dat er tekortkoming en slechts weinig van het geestelijk leven is, indien de valsheden en de boze dingen haastig worden verwijderd, is het als volgt gesteld: de mens wordt wanneer hij wordt wederverwekt, wat plaatsvindt door de inplanting van het geestelijk ware en goede en dan door de verwijdering van het valse en boze, niet haastig wederverwekt, maar langzaam; de oorzaak hiervan is, dat alle dingen die de mens had gedacht, van plan was geweest en had gedaan vanaf de kindertijd, zich aan zijn leven hebben toegevoegd en dat hebben gemaakt en eveneens met elkaar zo'n verband hebben gevormd, dat het ene niet kan worden weggeruimd, zonder tegelijk alle dingen weg te ruimen; de boze mens immers is een beeld van de hel en de goede mens is een beeld van de hemel; en eveneens hebben de boosheden en de valsheden bij de boze mens, zo'n verband onder elkaar als de helse gezelschappen onder elkaar, waarvan hij een deel is; en de goedheden en de waarheden bij de goede mens, hebben zo'n verband onder elkaar als de hemelse gezelschappen onder elkaar, waarvan hij een deel is.

Daaruit blijkt dat de boosheden en valsheden bij de boze mens niet plotseling van hun plaats verwijderd kunnen worden, maar voor zoveel als de goedheden en waarheden in hun orde en innerlijk zijn ingeplant, want de hemel bij de mens verwijderd de hel.

Indien dit plotseling zou plaatsvinden, dan zou de mens bezwijken; alle en de afzonderlijke dingen immers die in een verband en een vorm zijn, zouden worden verstoord en zouden zijn leven wegnemen.

Dat de wederverwekking of de inplanting van het leven van de hemel bij de mens inzet vanaf zijn kindertijd en aanhoudt tot aan het laatste moment van zijn leven in de wereld en dat zij na het leven in de wereld wordt vervolmaakt tot in het eeuwige, zie nrs. 2679, 3203, 3584, 3665, 3690, 3701, 4377, 4551, 4552, 5126, 6751, 9103, 9296, 9297 en vooral de nrs. 5122, 5398, 5912, 9258; en wat een verborgenheid is, de wederverwekking van de mens in de wereld is slechts het vlak om zijn leven te vervolmaken tot in het eeuwige; dat de mens die in het goede heeft geleefd, in het andere leven wordt vervolmaakt, daarover zie men wat daarover is getoond over de kleine kinderen, nrs. 2289-2309 en over de staat en het lot van de natiën daar, nrs. 2589-2604.

9335. En op u het wilde dier van het veld vermenigvuldigd zal worden; dat dit betekent de toevloed van de valsheden vanuit de verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld, staat vast uit de betekenis van vermenigvuldigd worden, wanneer er wordt gehandeld over de haastige verwijdering van de boosheden en valsheden, dus de toevloed; en uit de betekenis van het wilde dier van het veld, te weten de valsheden van de verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld; met de dieren immers van verschillend geslacht worden in het Woord de goede en de boze aandoeningen aangeduid, nr. 9280, vandaar met de wilde dieren de aandoeningen van het valse afkomstig uit de verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld; deze aandoeningen worden ook uitgebeeld door wilde dieren, zoals: panters, tijgers, wilde zwijnen, wolven en beren in het andere leven; zij zijn evenals wilde dieren, want degenen die in die liefden zijn, zijn in de boosheden van elk geslacht en de valsheden daaruit en zij beschouwen en behandelen hun genoten op zo'n wijze.

Dat uit die liefden alle boosheden en valsheden zijn, zie de nrs. 2041, 2045, 2057, 2363, 2364, 2444, 4750, 4776, 6667, 7178, 7364, 7255, 7366-7377, 7488, 7490-7404, 7643, 8318, 8487, 8678.

Dat de valsheden vanuit die liefden toevloeien door een haastige verwijdering van de boosheden en de valsheden, komt daardoor, dat de goedheden en de waarheden door een geleidelijke inplanting die zullen verwijderen; de valsheden immers worden niet dan door de waarheden en de boosheden door de goedheden verwijderd; indien dit niet geleidelijk en volgens de orde plaatsvindt, vloeien de die liefden begunstigende valsheden in, want deze liefden regeren bij ieder mens voordat hij is wederverwekt; en wanneer de valsheden invloeden dan worden de waarheden niet langer erkend.

De mens die wordt wederverwekt, wordt ook in de aandoening van het ware gehouden en wanneer hij daarin is, zoekt hij van alle zijden onder de wetenschappelijke dingen in het natuurlijke naar waarheden en daar tonen zich dan de begoochelingen van de uiterlijke zinnen, die daar in grote overvloed zijn, waaruit hij, wanneer de verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld aanblazen, niet dan alleen valsheden concludeert, die op elkaar volgen en het gemoed vervullen, indien de valsheden van het boze plotseling worden verwijderd.

Het zijn deze dingen die in de innerlijke zin worden verstaan onder 'Ik zal hem niet uitdrijven van vóór u in één jaar, opdat niet bij geval het land verlaten zij en op u het wilde dier worde vermenigvuldigd; beetje bij beetje zal Ik hen uitdrijven van vóór u, totdat gij zult vrucht gemaakt hebben en het land erft'.

Dat het wilde dier het valse en het boze is uit de liefden van zich en van de wereld, blijkt uit de plaatsen in het Woord waar het wordt genoemd, zoals bij Jesaja: '*Daar zal een pad en een weg zijn, die de weg der heiligheid zal worden genoemd; de onreine zal er niet doorgaan, geen roofzuchtige van de wilde dieren zal daar opklimmen*', (Jesaja 35:8,9).

Bij Ezechiël: '*Ik zal over u zenden honger en het boze wilde dier, zodat zij u kinderloos maken*', (Ezechiël 5:17).

Bij dezelfde: *‘Wanneer Ik het boze wilde dier zal hebben doen overgaan door het land en het dat kinderloos zal hebben gemaakt en het een verlaten wordt, zodat er niemand doorga vanwege het wilde dier’*, (Ezechiël 14:15).

Bij dezelfde: *‘Op de aangezichten van het veld zult gij vallen, aan het wilde dier van de aarde en aan de vogel van de hemel zal Ik u ter spijze geven’*, (Ezechiël 29:5).

Bij dezelfde: *‘Dan zal Ik met hen een verbond des vredes uithouwen en zal het boze wilde dier uit het land doen ophouden, opdat zijn vertrouwd wonen in de woestijn; zij zullen de natiën niet meer ten roof zijn en het wilde dier van het veld zal hen niet langer verslinden’*, (Ezechiël 34:25,28).

Bij Hosea: *‘Ik zal verwoesten haar wijnstok en haar vijgenboom en Ik zal ze stellen tot een woud en het wilde dier van het veld zal ze eten’*, (Hosea 2:12).

Bij dezelfde: *‘Het land zal rouwen en verkwijnen een elk die daarin woont, voor het wilde dier van het veld en voor de vogel van de hemelen’*, (Hosea 4:3).

Bij David: *‘Het wilde zwijn uit het woud vertreedt hem, en het wilde dier der velden weidt hem af; o God Zebaoth, keer weder en bezoek Uw wijnstok’*, (Psalm 80:14).

Bij dezelfde: *‘Gij beschikt de duisternis opdat het nacht wordt, waarin al het wilde dier van het woud voortgaat’*, (Psalm 104:20).

Bij Mozes: *‘Indien gij in Mijn inzettingen zult hebben gewandeld en Mijn geboden zult hebben gehouden en ze gedaan, zo zal Ik het boze wilde dier uit het land doen ophouden; indien gij echter Mijn inzettingen smadelijk zult hebben verworpen, zo zal Ik onder u het wilde dier van het veld zenden, dat u zal verwoesten’*, (Leviticus 26:3,6,15,22).

Bij dezelfde: *‘Jehovah uw God zal de natiën voor u allengs uitstoten, opdat niet misschien het wilde dier van het veld tegen u worde vermenigvuldigd’*, (Deuteronomium 7:22); in die plaatsen staat het wilde dier van het veld, het wilde dier van de aarde en het wilde dier van het woud, voor de valsheden en boosheden die van de liefden van zich en van de wereld zijn.

Omdat met het wilde dier het valse wordt aangeduid en het valse van tweevoudige oorsprong is, namelijk vanuit het boze en vanuit het rechtschapene, nr. 9258, worden daarom met het wilde dier in het Woord ook de rechtschapene natiën aangeduid, die, hoewel zij in het valse zijn, toch in het rechtschapene van het leven zijn; in deze zin wordt het wilde dier gezegd bij David: *‘Mijn is al het wilde dier van het woud en de beesten in de bergen der duizenden; Ik ken alle vogel van de bergen en het wilde dier van Mijn velden is met Mij’*, (Psalm 50:10,11).

Bij dezelfde: *‘Looft Jehovah, gij wilde dier en alle beest’*, (Psalm 148:7,10).

Bij Jesaja: *‘Al gij wilde dier van Mijn velden, komt om te eten, al gij wilde dier in het woud’*, (Jesaja 56:9).

Bij Ezechiël: *‘In de takken van de ceder, die Assur is, hebben alle vogelen der hemelen genesteld en onder zijn takken hebben zij gebaard, alle wilde dier van het veld en in zijn schaduw hebben gewoond alle grote natiën’*, (Ezechiël 31:6).

9336. Beetje bij beetje zal Ik hem uitdrijven van vóór u; dat dit betekent de verwijdering bij graden volgens de orde, staat vast uit de betekenis van beetje bij beetje, dus bij graden, en dus langzaam; uit de betekenis van uitdrijven, wanneer het de valsheden en de boosheden betreft, die met de natiën van het land Kanaän worden aangeduid, dus de verwijdering, nr. 9333.

Bij graden volgens de orde wordt gezegd, omdat alle dingen bij de mens die wordt wederverwekt volgens de orde van de hemel worden gerangschikt; de wederverwekte mens immers is de hemel in kleinste vorm en daarom is in hem ook een eendere orde als die welke in de hemel is.

De mens is, wanneer hij wordt geboren, ten aanzien van het erfboze de hel in kleinste vorm en hij wordt eveneens de hel, voor zoveel als hij uit de erfboze dingen tot zich neemt en daaraan nog de eigen boosheden toevoegt; vandaar komt het, dat de orde van zijn leven vanwege de geboorte en vanwege het daadwerkelijke leven tegenovergesteld is aan de orde

van de hemel; want de mens heeft vanuit zijn eigene zichzelf meer lief dan de Heer en heeft de wereld meer lief dan de hemel; terwijl toch het leven van de hemel is de Heer liefhebben boven alle dingen en de naaste zoals zichzelf.

Daaruit blijkt, dat het eerdere leven, dat van de hel is, geheel en al moet worden vernietigd, dat wil zeggen, dat de boosheden en de valsheden moeten worden verwijderd, opdat het nieuwe leven, dat het leven van de hemel is, zal worden ingeplant, zie de nrs. 4551, 4552, 4839, 6068; dit kan geenszins haastig plaatsvinden; want ieder boze waarin het valse is ingeworteld heeft een verband met alle boosheden en de valsheden ervan; en zulke boosheden en valsheden zijn ontelbaar en het verband ervan is zo veelvuldig, dat het niet kan worden begrepen, zelfs niet door de engelen, maar alleen door de Heer.

Daaruit blijkt, dat het leven van de hel bij de mens niet plotseling kan worden vernietigd, want indien dat zo zou gebeuren, dan zou hij ook de geest geven.

Het zijn duizenden en duizenden verborgenheden, waarvan er nauwelijks een enkele aan de mens bekend is, waardoor de mens wordt geleid door de Heer, wanneer hij uit het leven van de hel tot het leven van de hemel wordt geleid.

Dat dit zo is, is vanuit de hemel te weten gegeven en eveneens is het bevestigd door verscheidene dingen die tot de gewaarwording zijn gekomen.

Omdat de mens ten aanzien van deze dingen nauwelijks iets weet, zijn daarom velen in dwalingen gevallen ten aanzien van de bevrijding van de mens uit de boze en valse dingen of ten aanzien van de vergeving van de zonden, door te geloven dat het leven van de hel bij de mens in één ogenblik kan worden overgeschreven in het leven van de hemel, bij hem, vanuit barmhartigheid; terwijl toch alles van de daad van de wederverwekking barmhartigheid is en geen anderen worden wederverwekt dan degenen die de barmhartigheid van de Heer opnemen met het geloof en het leven in de wereld, volgens de woorden van de Heer bij Johannes: *'Zo velen hebben opgenomen, die heeft Hij mogendheid gegeven zonen Gods te zijn, hun die in Zijn Naam geloven, die niet uit de bloeden, noch uit de wil van het vlees, noch uit de wil van de man, maar uit God geboren zijn'*, (Johannes 1:12,13); wat de bloeden zijn, de wil van het vlees en de wil van de man en ook wat uit God geboren zijn, zie nr. 5826.

Wat eigenlijk wordt verstaan onder de verwijdering van de boosheden en de valsheden bij graden volgens de orde, zal ook in het kort worden gezegd: het Goddelijk Ware dat uit het Goddelijk Goede van de Heer voortgaat, schikt alle dingen in de orde in de hemel, daarom is het Goddelijk Ware waarin het Goede uit de Heer is, de Orde zelf, nrs. 1728, 1919, 2247, 2258, 5703, 6338, 8700, 8988.

Volgens deze orde ontstaan daar alle dingen en volgens dezelfde orde blijven ze bestaan, want blijven bestaan is voortdurend ontstaan.

Opdat dus de hemel in de mens zal ontstaan, is het nodig, dat hij het Goddelijk Ware in het goede uit de Heer opneemt.

Dit kan niet plaatsvinden dan alleen bij graden volgens een eendere orde, volgens welke de Heer de hemel ordent, want het is van een zaak die van dezelfde aard is, eender gesteld in het kleine als in het grote.

Het is die geleidelijke ordening die hier wordt verstaan onder de orde volgens de graden.

Hieruit blijkt eveneens dat het met de nieuwe schepping van de mens, die zijn wederverwekking is, net zo is gesteld als met de schepping van de hemel en de aarde; daarom wordt ook in het Woord onder de nieuwe hemel en de nieuwe aarde de nieuwe Kerk verstaan, nrs. 1733, 1850, 2117, 2118, 3355, 4535; en eveneens wordt onder de schepping van de hemel en de aarde in het eerste hoofdstuk van Genesis de nieuwe schepping van de hemelse Kerk verstaan, die Mens wordt genoemd, zie over deze zaak de ontvouwingen daar.

9337. Totdat gij zult vrucht gemaakt hebben; dat dit betekent volgens de aanwassing van het goede, staat vast uit de betekenis van vruchtmaken, te weten de aanwassing van het goede, nrs. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847.

Dat de verwijdering van de boze en valse dingen plaatsvindt volgens de aanwassing van het goede, blijkt uit wat eerder vaak is getoond; de Heer immers vloeit door het goede bij de mens in en daardoor schikt Hij de waarheden in de orde, echter niet andersom; en voor zoveel als de waarheden door het goede in de orde worden geschikt, voor zoveel worden de boosheden en valsheden verwijderd.

De mens wordt in het Woord hier en daar met een boom vergeleken en dan worden zijn waarheden van het geloof aangeduid met de bladeren, nr. 885 en de goede dingen van de liefde met vruchten, nrs. 3146, 7690; daaruit blijkt niet alleen, dat vruchtmaken de aanwassing van het goede is, maar ook dat het voornaamste van de mens het goede is, zoals het voornaamste van de boom de vrucht is.

De bladeren ontspruiten weliswaar het eerst, maar ter wille van de vrucht als einddoel; dat wat het einddoel is, is niet alleen het laatste, maar ook het eerste, aangezien het in de middelen het enige is dat wordt beoogd, dus is het alles; eender is het gesteld met het goede van de liefde ten opzichte van de waarheden van het geloof.

Iets dergelijks wordt aangeduid met de vijgenboom, waarover bij Mattheüs:

‘Als Jezus wederkeerde naar de stad, hongerde Hem en ziende een vijgenboom aan de weg, kwam Hij tot die, maar vond niets aan dezelve dan alleen bladeren; daarom zei Hij tot hem: Uit u worde na deze geen vrucht geboren tot in het eeuwige; weswege de vijgenboom terstond verdorde’, (Mattheüs 21:18,19).

Bij Lukas: *‘Iemand had een vijgenboom, geplant in zijn wijngaard; hij kwam nu, vrucht zoekende daarop, maar vond niet; hij zei dus tot de wijngaardenier: Zie, ik kom drie jaren, zoekende vrucht op deze vijgenboom, ik vind echter niet; houw hem uit, waartoe zou hij het land onvruchtbaar maken’*, (Lukas 13:6,7).

Verder bij dezelfde: *‘Elke boom wordt aan zijn eigen vrucht gekend, men leest geen vijgen van doornen, noch wijnoogst men een druif van een braam; de goede mens brengt het goede voort uit de goede schat van zijn hart, maar de kwade mens brengt het kwade voort uit de kwade schat van zijn hart.*

Wat noemt gij Mij Heer, Heer en doet niet hetgeen Ik zeg’, (Lukas 6:44-46).

Hieruit blijkt dat de vrucht van het geloof, zoals het wordt genoemd, dat wil zeggen, het voornaamste van het geloof is en dat een geloof zonder vrucht, dat wil zeggen, zonder het goede van het leven, slechts een blad is en dat zo de mens, die een boom is, weelderig van bladeren maar zonder vrucht, de vijgenboom is die verdort en wordt afgehouden.

9338. En het land erven; dat dit betekent tot men in het goede is, dus wederverwekt is, staat vast uit de betekenis van erven, namelijk zoals een erfgenaam ontvangen, waarover hierna; en uit de betekenis van het land, hier van het land Kanaän, dus het rijk van de Heer, te weten de hemel, nrs. 1413, 1437, 1607, 1866, 3038, 3481, 3705, 3686, 4240, 4447; vandaar wordt met het land erven aangeduid de hemel opnemen zoals een erfgenaam; onder de erfgenaam, wanneer van de hemel sprake is, eigenlijk de mens verstaan die het leven van de Heer heeft, nrs. 2658, 2851, 3672, 7212, dus die in het goede vanuit de Heer is, dus die is wederverwekt; dat de mens wanneer hij is in het goede uit de Heer, dan in de hemel is, dus wederverwekt, zie nr. 9274 en in de daar aangehaalde dingen.

Dat dit met erven wordt aangeduid, wanneer er van de hemel sprake is, blijkt bij Mattheüs:

‘Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die aan de rechterzijden zijn: Komt, gij gezegenden van Mijn Vader, bezit als erfenis het koninkrijk dat u bereid is vanaf de grondlegging van de wereld; omdat Ik hongerig ben geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; voor zoveel als gij dit aan een van

deze Mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan’, (Mattheüs 25:34,35,40); hier wordt het rijk van de Heer of de hemel als erfenis bezitten, gezegd van hen die in het goede zijn, de goede dingen zelf van de naastenliefde worden in hun orde ook opgesomd; en tenslotte wordt gezegd: voor zoveel als gij dit een van deze Mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan; broeders van de Heer worden degenen genoemd die in het goede zijn, nr. 6756; dus eveneens die het goede doen, omdat het goede de Heer bij de mens is; daarom wordt er gezegd, voor zoveel als gij dit een van deze broeders hebt gedaan, maar niet een van de broeders.

In de Openbaring: *‘Die zal hebben overwonnen, zal alle dingen erfelijk ontvangen en Ik zal hem tot God zijn en hij zal Mij een zoon zijn*’, (Openbaring 21:7); daar wordt van hen die overwinnen, gezegd dat zij alle dingen erfelijk zullen ontvangen en zij worden zonen genoemd omdat zij erfgenamen zijn; overwinnen is vanuit het goede en het ware strijden, want door het goede wordt het boze overwonnen en door het ware het valse.

Bij David: *‘God zal Zion redden en de steden van Juda opbouwen en zij zullen daar wonen en haar erfelijk bezitten en het zaad van Zijn dienstknechten, zij zullen haar erven en de liefhebbers van Zijn Naam zullen daarin wonen*’, (Psalm 69:36,37); daar wordt van erfelijk bezitten gesproken met betrekking tot hen die in het hemels goede zijn en van erven met betrekking tot hen die in het geestelijk goede zijn.

Het hemels goede is het goede van de liefde tot de Heer en het geestelijk goede is het goede van de naastenliefde jegens de naaste, nr. 9277.

Bij Jesaja: *‘Die op Mij vertrouwt, zal het land erven en erfelijk bezitten de berg van Mijn heiligheid*’, (Jesaja 57:13).

Hieruit blijkt wat daarmee wordt aangeduid dat het land Kanaän werd opgedeeld in twaalf erfenissen voor de twaalf stammen van Israël, (Jozua 14, 15, 16, 17, 18, 19) en bij (Ezechiël 47:13; 48); met het land Kanaän immers werd het rijk van de Heer of de hemel aangeduid, nrs. 1413, 1437, 1607, 1866, 3038, 3481, 3705, 3686, 4240, 4447; met de twaalf stammen werden alle goedheden en waarheden in het algemeen en in het bijzonder aangeduid, nrs. 3858, 3862, 3926, 3939, 4060, 6335, 6337, 6397, 6640.

Zo werd met de twaalf erfenissen de hemel aangeduid met al de hemelen en de gezelschappen daar onderscheiden ten aanzien van de goede dingen van de liefde en daaruit de waarheden van het geloof, nrs. 7836, 7891, 7996; dus in de abstracte zin de goedheden zelf die uit de Heer zijn, en dus de Heer in de hemel zijn.

De hemel immers is niets anders dan het Goddelijk Ware voortgaande uit het Goddelijk Goede van de Heer; de engelen daar zijn de opnemenden van het ware in het goede en voor zoveel als zij dit opnemen, maken zij de hemel.

En wat een verborgenheid is, de Heer woont niet bij de engel, dan alleen in het Zijne bij hem; eender bij de mens; het Goddelijke immers zal zijn in het Goddelijke, niet in het eigene van iemand; dit wordt verstaan onder de woorden van de Heer ten aanzien van het één-zijn van Hem met degenen die in het goede van de liefde zijn, bij Johannes: *‘In die dag zult gij bekennen, dat Ik in de Vader en gij in Mij en Ik in u. Die Mij liefheeft, bewaart Mijn woord; en tot hem zullen Wij komen en zullen verblijfbij hem maken*’, (Johannes 14:20,23); en elders bij dezelfde: *‘Ik heb de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, hun gegeven, opdat zij één zijn zoals Wij één zijn, opdat de liefde waarmee Gij Mij hebt liefgehad, in hen zij en Ik in hen*’, (Johannes 17:22,26).

9339. vers 31-33. *En Ik zal uw grens stellen van de zee Suph en tot aan de zee van de Filistijnen en van de woestijn tot aan de rivier; omdat Ik zal geven in uw hand de bewoners van het land en hen zal uitdrijven van vóór u. Gij zult met hen en met hun goden geen verbond maken. Zij zullen niet wonen in uw land, opdat zij niet bij geval u doen zondigen tegen Mij, wanneer gij hun goden zult hebben gediend, omdat het u zal zijn tot een strik.*

En Ik zal uw grens stellen van de zee Suph en tot aan de zee van de Filistijnen, betekent de uitbreiding van de wetenschappelijke waarheden tot de innerlijke waarheden van het geloof; en van de woestijn tot aan de rivier, betekent van het verkwikkelijke van het zinlijke tot aan het goede en het ware van het redelijke; omdat Ik zal geven in uw hand de bewoners van het land, betekent de heerschappij over de boze dingen; en hen zal uitdrijven van vóór u, betekent de verwijdering ervan; en gij zult met hen en met hun goden geen verbond maken, betekent geen vergemeenschatting met de boosheden en de valsheden; zij zullen niet wonen in uw land, betekent dat de boosheden niet tezamen zullen zijn met de goedheden van de Kerk; opdat zij niet bij geval u doen zondigen tegen Mij, betekent opdat niet de boze dingen afkeren de goedheden uit de Heer; wanneer gij hun goden zult hebben gediend, betekent indien de eredienst uit de valsheden is; omdat het u zal zijn tot een strik, betekent vanwege de verlokking en het bedrog van de boze dingen.

9340. En Ik zal uw grens stellen van de zee Suph en tot aan de zee van de Filistijnen; dat dit betekent de uitbreiding van de wetenschappelijke waarheden tot de innerlijke waarheden van het geloof, staat vast uit de betekenis van de grens stellen van plaats tot plaats, wanneer het de geestelijke waarheden betreft, dus de uitbreiding; uit de betekenis van de zee Suph, te weten de zinlijke en wetenschappelijke waarheden, die de laatste dingen bij de mens zijn; de zee Suph immers was de laatste grens van het land van Egypte en met Egypte wordt het wetenschappelijke aangeduid in de ene en de andere zin, zowel het ware als het valse, nrs. 1164, 1165, 1186, 1462, 2588, 4749, 4964, 4966, 5700, 6004, 6015, 6125, 6651, 6679, 6683, 6692, 6750, 7779, 7926, 8146, 8148; hier het wetenschappelijk ware, omdat er wordt gehandeld over de uitbreiding van de geestelijke dingen die van het geloof zijn bij de zonen Israëls, door wie de geestelijke Kerk werd uitgebeeld, nrs. 4286, 4598, 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223, 8805; en uit de betekenis van de zee van de Filistijnen, namelijk de innerlijke waarheden van het geloof.

Dat deze waarheden met de zee van de Filistijnen worden aangeduid, is omdat de zee waar Tyrus en Zidon waren, de grens van het land Filistea was en met Tyrus en Zidon de erkentissen van het ware en het goede worden aangeduid, nr. 1201 en met het land Filistea de wetenschap van de innerlijke dingen van het geloof, nrs. 1197, 2504, 2726, 3463.

Omdat het land Kanaän het rijk van de Heer uitbeelde, dus de hemel en de Kerk, betekenden daarom alle plaatsen daar zulke dingen die van het rijk van de Heer of van de hemel of van de Kerk zijn, die de hemelse en geestelijke dingen worden genoemd en betrekking hebben op het goede van de liefde en op de waarheden van het geloof in de Heer; vandaar betekenden de zeeën en rivieren, die de grenzen waren, de laatste dingen daar, daarom betekende van zee tot de zee en van de rivier tot de rivier, de uitbreiding ervan, dat dit zo is, zie de nrs. 1585, 1866, 4116, 4240, 6516.

Daaruit kan vaststaan, dat met de grens van de zee Suph en tot aan de zee van de Filistijnen, wordt aangeduid de uitbreiding van de geestelijke dingen die van het ware zijn, van de uiterlijke tot de innerlijke dingen, dus van de wetenschappelijke waarheden tot de innerlijke waarheden van het geloof.

De uitbreiding echter van de hemelse dingen, die van het goede van de liefde zijn, wordt vlak daarop beschreven door van de woestijn tot aan de rivier.

Dat de plaatsen van het land Kanaän en ook de zeeën en de rivieren, zulke dingen betekenen in het Woord, is overal in de ontvouwingen getoond.

Wat de uitbreiding van de wetenschappelijke waarheden tot de innerlijke waarheden van het geloof betekenen, zal in het kort worden gezegd: de waarheden die in de uiterlijke mens zijn, worden de wetenschappelijke waarheden genoemd; de waarheden echter die in de innerlijke mens zijn, worden genoemd de innerlijke waarheden van het geloof; de wetenschappelijke

waarheden zijn in het geheugen van de mens, waaruit zij, wanneer ze tevoorschijn worden gebracht, tot de gewaarwording komen; de innerlijke waarheden van het geloof echter zijn de waarheden van het leven zelf en aan de innerlijke mens ingeschreven; deze verschijnen slechts weinig in het geheugen, maar hierover zal door de Goddelijke barmhartigheid van de Heer elders uitvoeriger worden gesproken.

De wetenschappelijke waarheden en de innerlijke waarheden van het geloof zijn aangeduid met *'de wateren beneden het uitspansel en de wateren boven het uitspansel'*, (Genesis 1:6,7), nr. 24; want in het eerste hoofdstuk van Genesis wordt in de innerlijke zin gehandeld over de nieuwe schepping of de wederverwekking van de mens van de hemelse Kerk.

Dat Filistea, dat eveneens een samenhangend deel van het land Kanaän was tot aan Tyrus en Zidon toe, de innerlijke waarheden van het geloof heeft betekend, was omdat daar eveneens de uitbeeldende oude Kerk was geweest, zoals blijkt uit de overblijfselen van de Goddelijke eredienst bij hen, waarvan sprake is in de historische en profetische teksten van het Woord, waar wordt gehandeld over de Filistijnen en over het land Filistea, zoals in de profetieën bij, (Jeremia 25:20; 47:1; Ezechiël 16:27,57; 25:15,16; Amos 1:8; Zefanja 2:5; Zacharia 9:6; David Psalm 56:1; 60:10; 83:8; 108:10).

Het was met de Filistijnen zo gesteld als met alle natiën in het land Kanaän, namelijk dat zij de goedheden en de waarheden van de Kerk hebben uitgebeeld en eveneens de boosheden en de valsheden; want toen bij hen de uitbeeldende oude Kerk was, beeldden zij de hemelse dingen uit die van het goede zijn en de geestelijke dingen die van het ware zijn; maar toen zij van de echte uitbeeldende eredienst afbogen, vingen zij aan uit te beelden de duivelse zaken die van het boze zijn en de helse zaken die van het valse zijn; vandaar is het, dat met Filistea, zoals met de overige natiën van het land Kanaän in het Woord, zowel de goede als de ware dingen en de boze en de valse dingen worden aangeduid.

Dat met de Filistijnen de innerlijke waarheden van het geloof worden aangeduid, staat vast bij David: *'Heerlijke dingen moeten in u gepredikt worden, o stad Gods; ik zal Rahab en Babel vermelden onder degenen die Mij kennen; voorts Filistea en Tyrus met Ethiopië; deze is daar geboren'*, (Psalm 87:3,4); de stad Gods is de leer van het ware van het geloof uit het Woord, nrs. 402, 2268, 2449, 2712, 2943, 3216, 4492, 4493, 5297; Tyrus zijn de erkenningen van het ware en het goede, nr. 1201; eender Ethiopië, nrs. 116, 117; daaruit blijkt dat Filistea de wetenschap van de waarheden van het geloof is.

Bij Amos: *'Zijt gijlieden Mij niet zoals de zonen van de Ethiopiërs, o zonen Israëls; heb Ik Israël niet doen opklimmen uit het land van Egypte en de Filistijnen uit Kafthor en de Syriërs uit Kir'*, (Amos 9:7); daar wordt gehandeld over de verdraaiing en de vernietiging van de Kerk nadat zij was geïnstauréerd.

De zonen van de Ethiopiërs zijn hier degenen die in de erkenningen van het goede en het ware zijn, die zij aanwenden om de boosheden en valsheden te bevestigen, nrs. 1163, 1164; de zonen Israëls uit het land van Egypte zijn degenen die in de geestelijke waarheden en goedheden zijn ingewijd door de wetenschappelijke waarheden; dat de zonen Israëls degenen zijn die in de geestelijke waarheden en goedheden zijn, dus in de abstracte zin de geestelijke waarheden en goedheden, zie de nrs. 5414, 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833, 5879, 5951, 7956, 8234; en dat het land van Egypte het wetenschappelijk ware is, is eerder getoond.

Het eendere wordt aangeduid met de Filistijnen uit Kafthor en met de Syriërs uit Kir, met wie zij daarom worden vergeleken; de Filistijnen uit Kafthor zijn zij die in de innerlijke waarheden zijn ingewijd door de uiterlijke dingen, maar die hebben verdraaid en hebben aangewend om de boosheden en de valsheden te bevestigen, nrs. 1197, 1198, 3412, 3413, 3762, 8093, 8096, 8099, 8313; de Syriërs echter uit Kir zijn zij die in de erkenningen van het goede en ware zijn, maar die zij eveneens hebben verdraaid, nrs. 1232, 1234, 3051, 3249, 3664, 3680, 4112.

Bij Jeremia: *‘Vanwege de dag die komt om alle Filistijnen te verwoesten, om af te snijden van Tyrus en Zidon alle overschot dat helpt, omdat Jehovah de Filistijnen verwoest, de overblijfselen van het eiland van Kafthor’*, (Jeremia 47:4); in dat hoofdstuk wordt gehandeld over de verwoesting van de Kerk ten aanzien van de waarheden van het geloof; de innerlijke waarheden van het geloof zijn de Filistijnen en de uiterlijke dingen zijn de overblijfselen van het eiland Kafthor.

Bij Joël: *‘Wat hebt gij met Mij te doen, gij Tyrus en Zidon en alle grenzen van Filistea; snel zal Ik uw vergelding op uw hoofd wederbrengen, deswege dat gij Mijn zilver en Mijn goud hebt genomen en Mijn verlangenswaardige goedheden in uw tempels hebt binnengedragen’*, (Joël 3:4,5); alle grenzen van Filistea voor alle innerlijke en uiterlijke waarheden van het geloof; het zilver en het goud en de verlangenswaardige goede dingen binnendragen in hun tempels, voor de waarheden en de goedheden verdraaien en door de aanwending tot boosheden en valsheden ontwijden; dat het zilver en het goud de waarheden en de goedheden zijn, zie de nrs. 1551, 2954, 5658, 6112, 6914, 6917, 8932.

Bij Obadja: *‘Dan zullen de zuidelijken van de berg Ezau en van de vlakte van de Filistijnen de erfgenamen zijn en erfgenamen zullen zij worden van het veld van Efraïm, Benjamin echter van Gilead’*, (Obadja 19), hier wordt gehandeld over de restauratie van de Kerk, maar die dingen liggen opgesloten in de namen: de zuidelijken zijn zij die in het licht van het ware zijn, nrs. 1458, 3195, 3708, 5672, 5962; de berg van Ezau is het goede van de liefde, nrs. 3300, 3322, 3494, 3504, 3576; de vlakte van de Filistijnen is het ware van het geloof, de vlakte is ook dat wat het leerstellige van het geloof is, nr. 2418; Efraïm is het verstandelijke van de Kerk, nrs. 3969, 5354, 6222, 6234, 6238, 6267; Benjamin is het geestelijk-hemels ware van de Kerk, nrs. 3969, 4592, 5686, 5689, 6440; en Gilead is het overeenstemmende uiterlijk goede, nrs. 4117, 4124, 4747.

Bij Jesaja: *‘Hij zal verdrevenen van Israël vergaderen en de verstrooide dingen van Juda verzamelen van de vier vleugels van het land; zij zullen vliegen op de schouder van de Filistijnen naar de zee; tezamen zullen zij de zonen van het oosten beroven’*, (Jesaja 11:12,14); hier wordt onder Israël en Juda niet Israël en Juda verstaan, maar onder Israël zij die in het goede van het geloof zijn en onder Juda zij die in het goede van de liefde zijn; vliegen op de schouder van de Filistijnen voor de innerlijke waarheden van het geloof opnemen en in bezit nemen; de zonen van het oosten beroven voor de innerlijke goedheden van het geloof opnemen en in bezit nemen; de zonen van het oosten immers zijn zij die in de goedheden van het geloof en in de erkenningen van het goede zijn, nrs. 3249, 3762; dat beroven is opnemen en in bezit nemen, zie wat daarover in de nrs. 6914, 6917 is getoond ten aanzien van de beroving van de Egyptenaren door de zonen Israëls.

Omdat met het land Filistea de wetenschap van de innerlijke waarheden van het geloof werd aangeduid en door Abraham en Izaäk de Heer werd uitgebeeld en met hun vreemdelingschap het onderricht van de Heer in de waarheden en de goedheden van het geloof en van de liefde, die van de Goddelijke Wijsheid zijn, werd daarom Abraham ter wille van die voorstelling bevolen als vreemdeling te verkeren in Filistea, (Genesis 20:1); en eveneens Izaäk, (Genesis 26:1-24); en sloot daarom Abimelech, de koning van de Filistijnen, een verbond met Abraham, (Genesis 21:22); en eveneens met Izaäk, (Genesis 26:26).

Zie over deze zaak betreffende ontvouwingen in die hoofdstukken.

9341. En van de woestijn tot aan de rivier; dat dit betekent van het verkwikkelijke van het zinlijke tot aan het goede en het ware van het redelijke, staat vast uit de betekenis van de grens stellen, namelijk de uitbreiding, nr. 9340; uit de betekenis van de woestijn, namelijk waar het onbewoonde en onbebouwde is, dus is de woestijn, toegepast op de geestelijke dingen die van het geloof zijn en op de hemelse dingen die van de liefde zijn, waar niet het goede en waar niet het ware is, zoals met het zinlijke het geval is.

Dat het zinlijke van de mens zodanig is, zie nr. 9331; omdat het zinlijke niet het hemels goede heeft, noch het geestelijk ware, maar het verkwikkelijke en wellustige heeft vanuit het lichaam en uit de wereld; wordt daarom met de woestijn dit uiterste in de mens van de Kerk aangeduid; en uit de betekenis van de Eufraat, die hier de rivier is, namelijk het goede en het ware van het redelijke.

Dat de Eufraat dit is, komt omdat daar Assyrië is en met Assyrië of Assur wordt het redelijke aangeduid, nrs. 119, 1186.

Dit wordt onder de Eufraat verstaan, waar gezegd wordt van de woestijn tot de Eufraat en ook van de rivier van Egypte tot de Eufraat, zoals bij Jozua: *‘Van de woestijn en de Libanon, tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat, het algehele land van de Hethieten en tot aan de grote zee, tot de ondergang van de zon, zal ulieder grens zijn’*, (Jozua 1:4); en bij Mozes: *‘Aan uw zaad zal Ik dit land geven, van de rivier van Egypte tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat’*, (Genesis 15:18).

Eender bij David: *‘Gij hebt een wijnstok uit Egypte doen voorttrekken; gij hebt zijn scheuten uitgezonden tot aan de zee en tot de rivier zijn twijgjes’*, (Psalm 80:9,12); de wijnstok uit Egypte voor de geestelijke Kerk uitgebeeld door de zonen Israëls; tot de zee en tot de rivier, voor, tot de innerlijke waarheden en goedheden.

Evenzo bij Micha: *‘Zij zullen tot u komen van Assur en van de steden van Egypte en van daar van Egypte tot aan de rivier en van de zee tot de zee, van de berg tot de berg’*, (Micha 7:12).

Maar iets anders wordt aangeduid met de Eufraat, wanneer die wordt beschouwd uit het midden van het land Kanaän, als het uiterste ervan aan de ene zijde of als wat het afsluit aan de ene kant; dan wordt met deze rivier datgene aangeduid wat het laatste is van het rijk van de Heer, dat wil zeggen, wat het laatste is van de hemel en van de Kerk ten aanzien van het redelijk goede en ware; dat de grenzen van het land Kanaän, die rivieren en zeeën waren, de laatste dingen hebben aangeduid in het rijk van de Heer, zie de nrs. 1585, 1866, 4116, 4240, 6516; de Eufraat daarom zulke waarheden en zulke goedheden is, die zijn van het zinlijke dat overeenstemt met de ware en de goede dingen van het redelijke.

Maar omdat het zinlijke van de mens het dichtst naar de wereld en naar de aarde gericht is en daaruit zijn objecten neemt, nr. 9331, erkent het daarom niets anders als het goede, dan datgene wat het lichaam verkwikt en niets anders als het ware, dan dat wat dit verkwikkelijke, begunstigt; daarom wordt met de rivier de Eufraat in die zin de wellust aangeduid die opkomt uit de liefden van zich en van de wereld en de valsheid die dat bevestigt door redeneringen vanuit de begoochelingen van de zinnen.

Deze dingen worden verstaan onder de rivier de Eufraat bij Johannes: *‘Slaak de vier engelen die gebonden zijn aan de grote rivier de Eufraat; zij werden geslaakt en zij hebben het derde deel van de mensen gedood’*, (Openbaring 9:14,15); de aan de Eufraat gebonden engelen staan voor de valsheden die opkomen door de redeneringen vanuit de begoochelingen van de zinnen, die de verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld begunstigen.

Bij dezelfde: *‘De zesde engel goot de fiool uit op de grote rivier de Eufraat, welks water uitdroogde, opdat bereid zou worden de weg der koningen die van de opgang van de zon zijn’*, (Openbaring 16:12); daar staat de Eufraat voor de valsheden uit eenzelfde oorsprong; het uitgedroogde water voor die valsheden door de Heer verwijderd; de weg der koningen van de opgang van de zon, staat daarvoor dat dan de waarheden van het geloof zijn gezien door en onthuld aan hen die in de liefde tot de Heer zijn; dat de wateren de waarheden zijn en in de tegengestelde zin de valsheden, zie de nrs. 705, 739, 756, 790, 839, 2702, 3058, 3424, 4976, 7307, 8137, 8138, 8568, 9323; dat de weg is, het ware dat gezien wordt en onthuld, nrs. 627, 2333, 3477; dat de koningen degenen zijn die in waarheden zijn, nrs. 1672, 2015, 2069, 3009, 4575, 4581, 4966, 5044, 5068, 6148; dat het oosten de Heer is, en verder de liefde uit Hem en tot Hem, nrs. 101, 1250, 3708; eender de zon, nrs. 1529, 1530, 2440, 2495, 3636, 3643, 4060, 4696, 5377, 7078, 7083, 7171, 7173, 8644, 8812.

Bij Jeremia: *‘Gij hebt Jehovah uw God verlaten, ten tijde als Hij u in de weg leidde; en nu, wat hebt gij te doen met de weg van Egypte om de wateren van Sichor te drinken; of wat met de weg van Assur om de wateren van de rivier te drinken’*, (Jeremia 2:17,18); in de weg leiden voor het ware leren; wat hebt gij te doen met de weg van Egypte om de wateren van Sichor te drinken, voor wat hebt gij te doen met de valsheden die zijn binnengeleid door verdraaide aangewende wetenschappelijke dingen; wat hebt gij te doen met de weg van Assur om de wateren van de rivier te drinken, voor wat hebt gij te doen met de valsheden door de redeneringen vanuit de begoochelingen van de zinnen om de verkwikkingen van de liefden van zich en van de wereld te begunstigen.

Bij dezelfde: *‘Jehovah zei tot de profeet: Neem de gordel, die gij hebt gekocht, welke op uw lenden is en sta op, ga heen tot de Eufraat en verberg die daar in het gat van een rots; hij ging heen en verborg die tot de Eufraat; daarna geschiedde het ten einde van vele dagen en Jehovah zei: Sta op, ga heen tot de Eufraat, neem de gordel van daar op.*

En daarom ging hij heen tot de Eufraat en groef en nam de gordel op van de plaats waar hij die had verborgen, maar ziet, de gordel was verdorven en deugde nergens toe’, (Jeremia 13:3-7); de gordel van de lenden is de uiterlijke band die alle dingen van de liefde en vandaar van het geloof samenhoudt; verborgen worden in het gat van een rots aan de Eufraat, is waar het geloof in het duister is en tenietgaat door de valsheden uit de redeneringen; de gordel verdorven zodat hij nergens toe deugde, staat daarvoor dat alle dingen van de liefde en van het geloof toen ontbonden en verstrooid waren.

Dat Jeremia *‘aan het door hem geschreven boek een steen zou vastbinden en het zou heenwerpen in het midden van de Eufraat’*, (Jeremia 51:63), betekende dat het profetische Woord zou vergaan door eendere dingen.

Bij dezelfde: *‘De snelle zal niet ontvluchten, noch de sterke zich ontrukken; tegen het noorden aan de oever van de rivier de Eufraat zijn gestruikeld en gevallen; maar Jehovah Zebaoth neemt wraak aan Zijn vijanden.*

De Heer Jehovah Zebaoth heeft een slachtoffer in het land van het noorden aan de rivier de Eufraat’, (Jeremia 46:6,10); ook daar staat de rivier de Eufraat voor de waarheden die vervalst zijn en voor de goedheden die verechtreukt zijn door de redeneringen vanuit de begoochelingen en door de wetenschappelijke zaken daaruit, die de liefden van zich en van de wereld begunstigen.

9342. Omdat Ik zal geven in uw hand de bewoners van het land; dat dit de heerschappij over de boosheden betekent, staat vast uit de betekenis van geven in de hand, namelijk overwinnen en overheersen; en uit de betekenis van de bewoners van het land, namelijk de boosheden van de Kerk; met de bewoners worden immers de goedheden aangeduid, nrs. 2268, 2451, 2712, 3613; vandaar in de tegengestelde zin de boosheden, want met de natiën van het land Kanaän werden de boosheden en de valsheden aangeduid die de goedheden en de waarheden van de Kerk bestoken en vernietigen, nr. 9327.

9343. En hen zal uitdrijven van vóór u; dat dit de verwijdering ervan betekent, staat vast uit de betekenis van uitdrijven, wanneer het boze dingen betreft, dus de verwijdering, nr. 9333.

9344. En gij zult met hen en met hun goden geen verbond maken; dat dit betekent geen vergemeenschapping met de boosheden en de valsheden, staat vast uit de betekenis van een verbond maken, dus verbonden worden, nrs. 665, 666, 1023, 1038, 1864, 1996, 2003, 2021, 6804, 8767, 8778, dus eveneens vergemeenschappt worden, want zij die onder elkaar gemeenschap hebben, worden verbonden; uit de betekenis van de bewoners van het land, die hier degenen zijn met wie zij geen verbond zouden maken, dus de boosheden, nr. 9342; en uit de betekenis van de goden, dus de valsheden, nrs. 4402, 4544, 7873, 8867, 8941.

9345. Zij zullen niet wonen in uw land; dat dit betekent dat de boze dingen niet tezamen zullen zijn met de goede dingen van de Kerk, staat vast uit de betekenis van de bewoners, van wie wordt gezegd dat zij niet in uw land zullen wonen, dus de boosheden, nr. 9342; uit de betekenis van wonen, te weten leven, nrs. 1293, 3384, 3613; en dat wonen met iemand is leven of tezamen zijn, nr. 4451; en uit de betekenis van het land, dus de Kerk ten aanzien van het goede, dus eveneens het goede van de Kerk, nr. 9325.

9346. Opdat zij niet bij geval u doen zondigen tegen Mij; dat dit betekent opdat niet de boosheden de goedheden afkeren uit de Heer, staat vast uit de betekenis van de bewoners van het land, van wie wordt gezegd: opdat zij misschien niet doen zondigen, dus de boosheden, zoals eerder; uit de betekenis van zondigen, dus afkeren, nrs. 5474, 5841, 7589; en uit de betekenis van u tegen Mij, dus de goedheden uit de Heer; met de zonen Israëls immers die hier u zijn, worden degenen aangeduid die in het goede zijn, dus de goedheden, nrs. 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833, 9340 en onder Jehovah, die hier Mij is, wordt de Heer verstaan, nrs. 9199, 9315 en de dingen die daar zijn aangehaald.

Dat de boosheden afkeren de goedheden van de Heer, is daarvandaan, dat de boosheden en de goedheden tegengesteld of tegenstrijdig zijn en twee tegengestelde of tegenstrijdige dingen kunnen niet tezamen zijn, zij keren zich immers wederzijds van elkaar af en botsen tegen elkaar; wat duidelijk hieruit kan vaststaan, dat de boosheden zijn uit de hel en de goedheden uit de hemel en de hel ten zeerste is verwijderd van de hemel; niet ten aanzien van de afstand, aangezien de afstand in het andere leven er niet is, maar ten aanzien van de staat; daarom kunnen zij die in de staat van de hel zijn niet worden overgebracht in de staat van de hemel, de boosheden immers bij hen verwerpen de goedheden bij dezen.

Dit wordt verstaan onder de woorden van Abraham tot de rijke: *‘Tussen ons en ulieden is een ontzaglijke kloof gevestigd, zodat degenen die van hier tot u willen overklimmen, het niet kunnen, noch zij die daar zijn, tot ons overgaan’*, (Lukas 16:26); de ontzaglijke kloof is de tegenstelling en de tegenstrijdigheid van de staten van het leven.

Hieruit blijkt hoe het moet worden verstaan, dat de boosheden afkeren van de goedheden van de Heer, namelijk dat zij die in boosheden zijn, niet alleen niet opnemen de goedheden die aanhoudend uit de Heer bij eenieder invloeien, maar ze geheel en al afkeren; daarom kan de mens geenszins het goede van de hemel opnemen, voordat hij zich onthoudt van het boze.

9347. Wanneer gij hun goden zult gediend hebben; dat dit betekent indien de eredienst vanuit valsheden is, staat vast uit de betekenis van dienen, namelijk de eredienst, nrs. 7934, 8057; en uit de betekenis van de goden, namelijk de valsheden, nrs. 4544, 7873, 8367, 8941.

9348. Omdat het u zal zijn tot een strik; dat dit betekent vanwege de verlokking en het bedrog van de boosheden, staat vast uit de betekenis van de strik, wanneer het boosheden betreft, dus de verlokking en het bedrog.

Dat boze dingen verlokken en bedriegen, komt daardoor dat alle dingen ontspringen aan de liefden van zich en van de wereld, nr. 9335; en de liefden van zich en van de wereld de mens worden meegeboren en de mens daaruit het verkwikkelijke van zijn leven vanaf het allereerste begin na zijn geboorte voelt, ja zelfs daaruit het leven heeft; waarom die liefden zoals de verscholen aderen van een rivier het denken en de wil van de mens aanhoudend van de Heer tot zichzelf en van de hemel tot de wereld, dus van de waarheden en de goedheden van het geloof tot de valsheden en de boosheden trekken; de redeneringen vanuit de begoochelingen van de zinnen maken zich dan vooral geldend en eveneens de letterlijke zin van het Woord, verdraaid ontvouwd en aangewend.

Deze dingen zijn het die onder de strikken, de vallen, de kuilen de netten, de koorden, de voetangels en ook onder bedriegerijen, sluwheden, in het Woord in de geestelijke zin worden verstaan; zoals bij Jesaja: *‘De schrik en de kuil en de strik over u, o bewoner des lands, weswege het zal geschieden, zo wie zal vluchten voor de stem van de schrik, die zal in de kuil vallen en die uit de kuil opklimt, die zal in de strik gevangen worden; want de sluisen uit de hoogte zijn geopend en de fundamenten van de aarde zijn geschud’*, (Jesaja 24:17-19).

En bij Jeremia: *‘De vrees, de kuil en de strik over u, gij bewoner van Moab, hij die de vreeze zal ontvlucht zijn, zal in de kuil vallen en hij die van de kuil opklimt, zal in de strik gevangen worden’*, (Jeremia 48:43,44); de schrik en de vrees is de verwarring en de opschudding van het gemoed, wanneer hij hangt tussen het boze en het goede en vandaar tussen het valse en het ware; de kuil is het valse dat is binnengebracht door de redeneringen vanuit de begoochelingen van de zinnen om de verkwikkingen van de liefde van zich en van de wereld te begunstigen; de strik is de verlokking en het bedrog van het boze daaruit.

Bij Jesaja: *‘Zij zullen gaan en achterwaarts struikelen en verbroken worden en verstrikt en gevangen worden’*, (Jesaja 28:13); achterwaarts struikelen voor zich afkeren van het goede en het ware; gebroken worden voor de waarheden en de goedheden verstrooien; verstrikt worden voor verlokkt worden door de boosheden van de liefden van zich en van de wereld; gevangen worden voor door die worden weggesleurd.

Bij Ezechiël: *‘De moeder der vorsten Israëls een leeuwin; een van haar welpen heeft geleerd roof te roven, hij heeft mensen verslonden; de natiën hebben van hem gehoord, in wier kuil hij is gevangen; en zij hebben hem met haken in het land van Egypte heengeleid; en daarna heeft hij weduwen geschoffeerd en steden verwoest; het land is verlaten en zijn volheid van de stem van zijn brullen; daarom hebben die natiën hem lagen gelegd rondom uit de landschappen en zij hebben haar net over hem uitgespannen; in haar kuil is hij gevangen.*

Zij hebben hem in een kooi met haken gesteld en hem heengeleid tot de koning van Babel in netten, opdat zijn stem niet meer zou worden gehoord in de bergen Israëls’, (Ezechiël 19:4,7-9); hier wordt de geleidelijke ontwijding van het ware door de verlokkingen van de valsheden vanuit het boze beschreven; de moeder der vorsten Israëls, is de Kerk waar de belangrijkste waarheden zijn; dat de moeder de Kerk is, zie de nrs. 289, 2691, 2717, 4257, 5581, 8897; en de vorsten Israëls de belangrijkste waarheden, nrs. 1482, 2089, 5044; de leeuwin is het valse uit het boze dat de waarheden van de Kerk verdraait, de leeuwenwelp is het boze, in zijn macht, nr. 6367; roof roven en de mensen verslinden, is de waarheden en de goedheden vernietigen; de mens immers is het goede van de Kerk, nrs. 4287, 7424, 7523; de natiën zijn de boosheden, nrs. 1259, 1260, 1849, 2588, 4444, 6306; de kuil waarin hij gevangen door de natiën is het valse van het boze, nrs. 4728, 4744, 5038, 9086; het land van Egypte waarin hij met haken werd heengeleid is het wetenschappelijke waardoor het valse is, nr. 9340; weduwen schofferen is het verdraaien van de goedheden die het ware verlangen; dat schofferen verdraaien is, nrs. 2466, 2729, 4865, 8904; de steden verwoesten is de leerstellingen van het ware van de Kerk vernietigen, nrs. 402, 2268, 2449, 2943, 3216, 4478, 4492, 4493; het land en zijn volheid verlaten maken is alle dingen van de Kerk vernietigen, nr. 9325; de stem van het brullen van de leeuw is het valse; het net over hem uitspannen, is verlokken door de verkwikkingen van de aardse liefden en door de redeneringen daaruit; heenleiden tot de koning van Babel is de ontwijding van het ware, nrs. 1182, 1283, 1295, 1304, 1307, 1308, 1321, 1322, 1326.

Dat zulke dingen niet gebeuren, wanneer de mens niet zich en de wereld boven alle dingen liefheeft, wordt bij Amos als volgt beschreven: *‘Zal een leeuw brullen in het woud, indien hij geen roof heeft; zal een vogel op een strik van de aarde vallen, indien er geen val voor hem is; zal een strik opklimmen van de aarde, als hij al vangende niet zal gevangen hebben’*, (Amos 3:4,5).

Dat de strik in de geestelijke zin de verlokking en het bedrog is door de verkwikkingen van de liefde van zich en van de wereld, dus de verlokking en het bedrog van de boosheden en wel door de redeneringen vanuit de begoochelingen van de zinnen, die de verkwikkelijke dingen begunstigen, is voor eenieder duidelijk, want de verstrikkingen en de gevangennemingen zijn nergens anders vandaan.

De duivelse bende valt ook niets anders bij de mens aan dan die liefden van hem, die zij op elke wijze verkwikkelijk maakt, totdat hij wordt gevangen en wanneer hij is gevangen, redeneert de mens vanuit valsheden tegen waarheden en vanuit boosheden tegen de goede dingen; en dan is hij daarmee niet tevreden, maar scheidt er ook behagen in anderen tot valsheden en boosheden te verstrikken en te verlokken; dat hij hierin eveneens behagen scheidt, is omdat hij dan een van de duivelse bende is geworden.

Omdat de strik, de val, het net, zulke dingen betekenen, betekenen zij ook de vernietiging van het geestelijk leven en zo de verderving, want het zijn de verkwikkelijke dingen van die liefden die vernietigen en die verderven, aangezien aan die liefden van zich immers de verachting van anderen ontspringt bij zich vergeleken, daarop de bespottung en de beschimping van hem daarna vijandschap indien zij niet begunstigen, tenslotte het verkwikkelijke van de haat, het verkwikkelijke van de wraak, dus het verkwikkelijke van de woestheid, ja zelfs van de wreedheid; die liefde klimt in het andere leven tot daaraan toe op, dat zij de Heer, indien Hij niet begunstigt en hun de heerschappij over de anderen niet geeft, niet slechts verachten, maar ook het Woord bespotten dat over Hem handelt en tenslotte uit haat en wraak tegen Hem optreden en voor zoveel zij dat niet kunnen tegen Hem, zulke dingen met woestheid en wreedheid uitoefenen tegen allen die Hem belijden; daaruit blijkt, waaraan het ontspringt, dat de duivelse bende zodanig is, namelijk aan de eigenliefde.

Daarom betekent de strik, evenals die het verkwikkelijke van de liefde van zich en van de wereld betekent, ook de vernietiging van het geestelijk leven en de verderving ervan; want het al van het geloof in en van de liefde tot de Heer en het al van de liefde jegens de naaste, wordt door het verkwikkelijke van de liefde van zich en van de wereld, waar zij heerst, vernietigd, zie nr. 9335.

Dat die liefden de oorsprongen zijn van alle boosheden en dat de hel is vanuit die liefden en in die liefden en dat die liefden de vuren daar zijn, is heden ten dage in de wereld onbekend, terwijl het toch hieruit bekend zou hebben kunnen zijn, dat die liefden tegenovergesteld aan de liefde jegens de naaste en aan de liefde tot God en dat zij zijn tegenovergesteld aan de vernedering van het hart en dat uit die liefden alleen alle verachting, alle haat, alle wraak en alle woestheid en wreedheid ontstaat, wat elk mens kan weten als hij daarover nadenkt.

Dat dus de strik de vernietiging van het geestelijk leven en de verderving ervan betekent, blijkt uit de volgende plaatsen; bij David: *'Jehovah zal op de goddelozen regenen strikken, vuur en zwavel'*, (Psalm 11:6); vuur en zwavel zijn de boosheden van de liefde van zich en van de wereld; dat het vuur dit is, zie de nrs. 1297, 1861, 5071, 5215, 6314, 6832, 7324, 7575, 9144; en dat zwavel dit is, nr. 2446; daaruit blijkt wat de strikken zijn.

Bij Lukas: *'Opdat plotseling over u die dag sta, want zoals een strik zal hij komen over al degenen die op het aangezicht van de gehele aarde gezeten zijn'*, (Lukas 21: 34,35); daar wordt gehandeld over de laatste tijd van de Kerk, wanneer er geen geloof meer is, omdat er geen naastenliefde is, aangezien de liefden van zich en van de wereld zullen regeren, vandaar de verderving, dus de strik.

Bij Jeremia: *'Onder Mijn volk worden goddelozen gevonden; zij loeren zoals de vogelvangens uitspannen; zij zetten een verdervende op, opdat zij de mensen vangen'*, (Jeremia 5:26).

Bij David: *'Die mijn ziel zoeken, spannen strikken en die mijn kwaad zoeken, spreken verdervingen en zij overdenken de ganse dag sluwheden'*, (Psalm 38:13).

Bij dezelfde: *‘Bewaar mij voor de handen van de val die zij mij hebben gelegd en voor de strikken van de werkers der ongerechtigheid; laten zij vallen in de netten, de goddelozen tezamen, totdat ik zal zijn voorbijgegaan’*, (Psalm 141:9,10).

Bij Jesaja: *‘Hij zal tot een heiligdom zijn, ofschoon tot een steen des aanstoots en tot een rots der struikeling, de twee huizen van Israël; tot een strik en tot een val de bewoner van Jeruzalem; velen onder hen zullen struikelen en vallen en verbroken worden en zullen verstrikt en gevangen worden’*, (Jesaja 8:14,15); daar wordt over de Heer gehandeld; de steen des aanstoots en de rots der struikeling voor de ergernis; de strik en de val voor de verderving, namelijk van degenen die de waarheden en de goedheden van het geloof in de Heer bestrijden en trachten te vernietigen door de valsheden die de liefden van zich en van de wereld begunstigen; alle hoogmoedigen immers worden niet slechts geërgerd, maar ook verstrikt daardoor, dat het Goddelijke in de menselijke vorm is verschenen en toen niet in een koninklijke majesteit, maar in een verachte gedaante.

Hieruit blijkt nu, dat met het zal tot een strik zijn, de verlokking en het bedrog van de boosheden wordt aangeduid en vandaar de verderving; zoals eveneens elders bij Mozes:

‘Opdat gij niet een verbond maakt met de bewoner van het land, op hetwelk gij zult komen, opdat hij niet tot een strik worde in het midden van u’, (Exodus 34:12).

Bij dezelfde: *‘Gij zult hun goden niet dienen, want dit is u een strik’*, (Deuteronomium 7:16).

Bij dezelfde: *‘Wacht u dat gij niet wordt verstrikt achter de natiën en dat gij niet misschien hun goden zoekt’*, (Deuteronomium 12:30); de natiën zijn de boosheden en de valsheden daaruit.

9349. Er is in de hoofdstukken 20 tot en met 23 gehandeld over: wetten, gerichten en inzettingen, die werden verkondigd vanaf de berg Sinai en er is getoond, wat die in de innerlijke zin bevatten, dus hoe zij in de hemel worden doorvat, dus niet volgens de letterlijke zin, maar volgens de geestelijk, die niet openligt in de letterlijke zin, maar toch daarin is. Echter wie niet weet hoe het hiermee is gesteld, kan menen, dat het Woord ten aanzien van de letterlijke zin zo wordt teniet gedaan, met als oorzaak dat daarop niet wordt gelet in de hemel; maar men moet weten, dat de letterlijke zin van het Woord daardoor geenszins wordt teniet gedaan, maar veeleer wordt bevestigd en dat de afzonderlijke woorden krachtens de geestelijk zin die daaraan in is, hun gewicht hebben en heilig zijn, aangezien de letterlijke zin de basis en de ondersteuning is, waarop de geestelijke zin steunt en waarmee hij ten nauwste samenhangt en wel dermate dat er zelfs niet een jota of een haaltje of een hoorntje is in de letter van het Woord, dat niet het heilige Goddelijke in zich bevat; volgens de woorden van de Heer bij Mattheüs: *‘Voorwaar, Ik zeg u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaat, zal er niet één jota of één hoorntje, voorbijgaan aangaande de Wet, totdat alle dingen geschieden’*, (Mattheüs 5:18); en bij Lukas: *‘Het is lichter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één haaltje van de Wet valt’*, (Lukas 16:17); dat de Wet het Woord is, zie de nrs. 6752, 7463; daarom is het ook vanuit de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer geschied, dat het Woord ten aanzien van elke jota en elk haaltje vanaf de tijd waarin het is geschreven, in stand is gehouden, vooral het Woord van het Oude Testament.

Het is eveneens getoond uit de hemel, dat in het Woord niet alleen ieder woord, maar ook elke lettergreep en wat ongelooflijk is, ieder hoorntje van een lettergreep in de oorspronkelijke taal het heilige in zich sluit, wat de engelen van de binnenste hemel doorvatten; dat dit zo is kan ik verzekeren, maar ik weet dat dit het geloof te boven gaat.

Daaruit blijkt, dat weliswaar de uiterlijke rituelen van de Kerk, die de Heer uitbeelden en de innerlijke dingen van de hemel en van de Kerk die uit de Heer zijn, waarover in het Woord van het Oude Testament wordt gehandeld, voor het merendeel zijn afgeschaft, maar dat niettemin het Woord in Zijn Goddelijke Heiligheid blijft, aangezien zoals gezegd, alle en de afzonderlijke dingen daar, toch de Heilige Goddelijke dingen in zich sluiten, die in de hemel,

wanneer dat Woord wordt gelezen, worden doorvat; er is immers een heilig innerlijke in de afzonderlijke dingen, dat de innerlijke zin ervan is, of de hemelse en de Goddelijke zin; deze zin is de ziel van het Woord en hij is het Goddelijk Ware Zelf dat voortgaat uit de Heer, dus de Heer Zelf.

Hieruit kan vaststaan hoe het is gesteld met: de wetten, de gerichten en de inzettingen, die door de Heer werden afgekondigd vanaf de berg Sinaï en die in de hoofdstukken 20 tot en met 23, waarover is gehandeld, zijn beschreven, namelijk dat alle en de afzonderlijke dingen daar heilig zijn, omdat zij in de innerlijke vorm heilig zijn; maar dat toch sommige ervan zijn afgeschaft ten aanzien van het gebruik heden ten dage waar de Kerk is, die een innerlijke Kerk is; sommige ervan echter zijn zodanig tot zij tot gebruik kunnen dienen, indien men dat wil; en sommige ervan moeten te enen male in acht worden genomen en gedaan worden. Toch zijn die welke zijn afgeschaft ten aanzien van het gebruik waar de Kerk is en die welke tot gebruik kunnen dienen naar wens, alsmede die welke te enen male in acht moet worden genomen en gedaan moeten worden, in gelijke mate heilig in het heilig innerlijke, want geheel het Woord is in zijn schoot Goddelijk.

Het is het heilig innerlijke dat de innerlijke zin leert en het is hetzelfde als de innerlijke dingen van de christelijke Kerk, die de leer van de naastenliefde en van het geloof leert.

Opdat deze dingen begrijpelijk voor de dag treden, mogen ter toelichting: de wetten, de gerichten en de inzettingen dienen, waarover in de voorgaande hoofdstukken is gehandeld. Die welke daar te enen male in acht genomen en gedaan moeten worden, zijn die welke zijn bevat in (Exodus 20:3-5,7,8,12-14,20; 21:12,14,15,20; 22:17-19,27; 23:1-3,6-8,24,25,32).

Die welke tot gebruik kunnen dienen, zijn zulke die zijn bevat in (Exodus 20:10; 21:18,19,22-25,33-37; 22:1:13,16,20-22,24-26,30; 23:4,5,9,12-16,33).

Die welke zijn afgeschaft ten aanzien van het gebruik heden ten dage waar de Kerk is, (Exodus 20:21-23; 21:2-11,16,21,26-29,31,32; 22:14,28,29; 23:10,11,17-19).

Maar zoals eerder is gezegd, al deze dingen zijn in gelijke mate heilig of zijn in gelijke mate het Goddelijk Woord.

***De oorzaken waarom de Jeer op onze aardbol
en niet op een andere heeft willen geboren worden***

9350. Dat het de Heer heeft behaagd geboren te worden en het Menselijke aan te nemen op onze aardbol en op geen andere, daarvoor zijn verscheidene oorzaken, waarover ik uit de hemel ben ingelicht.

9351. De voornaamste oorzaak was ter wille van het Woord, dat dit op onze aardbol geschreven en na geschreven te zijn over de gehele aarde werd verspreid en eenmaal verspreid, voor het hele nageslacht bewaard heeft kunnen worden; en dat het zo heeft kunnen worden geopenbaard dat God Mens is geworden, ook voor allen in het andere leven.

9352. Dat de voornaamste oorzaak is geweest ter wille van het Woord, is omdat het Woord het Goddelijk Ware Zelf is, dat de mens leert: dat God is, dat er een hemel is en een hel, dat er een leven na de dood is; en bovendien leert, hoe hij zal leven en geloven, opdat hij in de hemel zal komen en zo tot in het eeuwige gelukkig zal zijn; al deze dingen zouden zonder onthulling, dus op deze aarde zonder het Woord, geheel en al onbekend zijn geweest; en toch is de mens zo geschapen, dat hij ten aanzien van zijn innerlijke mens niet kan sterven.

9353. Dat het Woord op onze aarde geschreven heeft kunnen worden, is omdat de kunst van het schrijven hier vanaf de oudste tijd is geweest, eerst op boomschors, vervolgens op perkament, daarna op papier en tenslotte kon het door drukletters worden verspreid. Hierin is door de Heer voorzien ter wille van het Woord.

9354. Dat het Woord daarna over deze gehele aardbol verspreid heeft kunnen worden, is omdat er verkeer van alle natiën hier bestaat, niet alleen door reizen, maar ook door scheepvaart naar alle plaatsen van het gehele wereldrond; vandaar heeft men het eenmaal geschreven Woord kunnen overbrengen van de ene natie tot de andere en het overal kunnen leren.

Daarin, dat er zo'n verkeer zou zijn, is ook door de Heer voorzien ter wille van het Woord.

9355. Dat het eenmaal geschreven Woord voor het gehele nageslacht heeft bewaard kunnen worden, en dus voor duizenden en duizenden jaren en eveneens dat het bewaard is, is bekend.

9356. Dat het zo heeft kunnen worden geopenbaard, dat God is Mens geworden; dit is immers het eerste en het meest wezenlijke, ter wille waarvan het Woord is; want niemand kan in een God geloven en een God liefhebben, Die hij niet onder enige gedaante kan begrijpen; waarom degenen die het onbegrijpelijke erkennen, met hun denken in de natuur verglijden en zo in geen God geloven, nrs. 7211, 9303, 9315; daarom heeft het de Heer behaagd hier geboren te worden en dit openbaar te maken door het Woord, opdat dit niet slechts bekend zou worden in dit wereldrond, maar ook opdat het openbaar zou worden voor allen in het heelal, die in de hemel komen vanuit elke aardbol, onverschillig welke; want in de hemel is er een vergemeenschapping van allen.

9357. Men moet weten, dat het Woord dat op onze aarde door de hemel uit de Heer is gegeven, het één-zijn is van de hemel en de wereld, nr. 9212, als gevolg daarvan is er een overeenstemming van alle dingen die in de letter van het Woord zijn met de Goddelijke dingen in de hemel; en dat het Woord in zijn hoogste en binnenste zin handelt over de Heer, over Zijn rijk in de hemelen en op aarde en over de liefde en het geloof uit Hem en tot Hem; bijgevolg over het leven uit Hem en in Hem.

Zulke dingen vertonen zich aan de engelen in de hemel, onverschillig van welke aarde zij zijn, wanneer het Woord van onze aarde wordt gelezen en gepredikt.

9358. Op elke andere aardbol wordt het Goddelijk Ware mondeling door geesten en engelen geopenbaard, zoals in de voorafgaande dingen, waar is gehandeld over de inwoners van de aarden in deze zonnewereld, gezegd is, maar dit vindt plaats binnen de families; want het menselijk geslacht woont op de meeste aarden onderscheiden volgens families; daarom wordt het Goddelijk Ware door geesten en engelen op die wijze onthuld, niet ver buiten de families overgebracht en indien niet bij voortduur een nieuwe onthulling volgt, dan wordt dat verdraaid of het vergaat.

Anders is het gesteld op onze aarde, waar het Goddelijk Ware, dat het Woord is, voor altijd in zijn ongereptheid blijft.

9359. Men moet weten dat de Heer allen, onverschillig uit welke aardbol, erkent en opneemt, die God onder de Menselijke vorm erkennen en vereren, aangezien God onder de Menselijke vorm de Heer is; en omdat de Heer aan de inwoners op de aardbollen in de vorm van een engel, die de menselijke vorm is, verschijnt, nemen daarom de geesten en de engelen van die

aarden, wanneer zij van de geesten en de engelen van onze aarde horen, dat God daadwerkelijk Mens is, dat Woord op, erkennen het en verheugen zich dat het zo is, nr. 7173.

9360. Aan de oorzaken die eerder zijn aangevoerd, voegt zich nog dit toe, dat de inwoners, de geesten en de engelen van onze aarde in de Grootste Mens betrekking hebben op de uiterlijke en lichamelijke zin, nr. 9107; en de uiterlijke en de lichamelijke zin is het laatste, waarin de innerlijke dingen van het leven stilhouden en waarin zij als in hun gezamenlijkheid rusten, nrs. 5077, 9212, 9216.

9361. Hetzelfde is het geval met het Goddelijk Ware in de letter, dat het Woord wordt genoemd; en dit is om die oorzaak ook op deze aarde en op geen andere gegeven. En omdat de Heer het Woord is en het eerste en het laatste ervan, heeft Hij, opdat alle dingen volgens de orde zouden ontstaan, daarom ook op deze aarde geboren willen worden en het Woord worden, volgens deze tekst bij Johannes: *'In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en God was het Woord. Dit was in den beginne bij God; alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt en zonder Hetzelve is niets gemaakt dat gemaakt is. En het Woord is Vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene uit de Vader. Niemand heeft ooit God gezien; de Eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, heeft Hem verklaard'*, (Johannes 1:2-4,14,18); het Woord is het Goddelijk ware. Maar dit is een verborgenheid die in het verstand van slechts weinigen valt.

9362. In wat nu volgt tot aan het einde van het boek Exodus zal, vanuit de Goddelijke Barmhartigheid van de Heer, gesproken worden over de inwoners, de geesten en de engelen van de aardbollen in de sterrenhemel.

Einde hoofdstuk 23

